

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
ÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Békeugratás.

Budapest, szeptember 5.

Lukács László sem adhatja alább, mint Tisza István. Attól az egy ponttól eltekintve, hogy az ő nyaka valamivel kényesebb s a fejét mégse akarja felkínálni, a miniszterelnök ur még engedékenyebbnek kíván látszani, mint Tisza István. Nemcsak belemegy abba, hogy a revideált házszabályokat pártközi megegyezés útján újabb revízió alá vegyék, hanem hajlandó elfogadni azt az állítólagos ellenzéki határozati javaslatot is, melyet az abaujszántói választók erőszakoltak rá Bárczay Ferencz munkapárti képviselőre. Csak aztán ezen az áron békesség is legyen mindörökké — forgatja szeméit Lukács is, Tisza is.

Hogy ezeket a különös hangokat békeajánlatoknak nevezzék, az már nem közönséges ostobaság volna. Békeugratás ez, nem békeajánlat. Mert mit csinál a két főbűnös, mit csinál Tisza és Lukács? Egyszerűen kikapnak az ellenzéki pártok követeléseiből egy-egy pontot, persze a leglényegtelenebbet s erre aztán kimondják, hogy ez az egy diszkuálható. Az ellenzéki pártok azt mondják, hogy a juniusi merényletet meg kell torolni, az alkotmányos rendet helyre kell állítani s ennek legelső, elengedhetetlen előfeltétele a bűnösök pusztulása. S ekkor Tisza István kiáll és azt mondja: juniusban nem történt

merénylet, hanem hazamentés, az alkotmányos rend nem szorul helyreállításra, mert azt éppen juniusban állították helyre, de ha éppen étvágya támadt az ellenzéknek fejekre, hát ő felajánlja a saját fejét torma nélkül. S ezt kellene békeajánlatnak nevezni? Hát ki beszélt itt arról, hogy csak a Tisza feje az egyetlen sérelem? Ki állította valaha, hogy mindjárt rendbe jön minden s az alkotmány nyomában a régi sértetlenségében ragyog, ha Tisza elnöki feje a porba hull? Volt Tiszának feje junius előtt is és lesz Tiszának feje, ha le is mond az elnökségről: az alkotmány rendje ilyen csekélységek nem mulik. Miattunk tehát csinálhat Tisza akármit, annak a kibontakozásra nézve igazi jelentősége nincs. Ha lesz kibontakozás, Tisza ugvis eltűnik s ha Tisza marad, ugvis kerülhet szó a kibontakozásról: Tisza ajánlata tehát csak a saját szempontjából fontos, a béke szempontjából mellékes. S ha ő a saját fejét pláne olyan sokra taksálja, hogy annak feloldozása ellenében az ellenzéknek egyszerűsmindenkorra el kellene panaszaival némulnia, ugy ez nem békehang, hanem békeugratás.

S még komikusabb a miniszterelnök ur ugynevezett békeajánlata. Egyrészt kiragadja Andrássy Gyula béke-tervének logikai láncolatából azt a legmellékesebb megjegyzést, hogy az ellenzék nélkül revideált házszabályokat az ellenzék bevonásával újra revideálni

lehetne, akár egészen a Vadász-féle szövegezéssel s erre azt mondja a miniszterelnök ur, hogy helyes, elfogadom. Másrészt pedig kapva kap az abaujszántói határozati javaslaton, mely a képviselők mentelmi jogának biztosítását a leghozzáférhetőbb általánosságban követeli s mert ezzel a jelszó-javaslatlall éppen ugy lehetne komédiázni, mint ahogyan a miniszterelnök ur az általános választói jog jelszavával komédiázott, tehát erre is azt mondja: helyes, elfogadom. De nem ugy verik ám a cigányt, miniszterelnök ur. Andrássy béke-tervezetének se alfája, se omegája a házszabályok ellenzéki asszisztenciával való szentesítése. Az csak egy kicsike pont a tervezetben s kiszakítva a logikai láncolatból, egyszerűen értelmetlen és értéktelen. Ha a miniszterelnök ur csak ennyit fogad el az Andrássy ajánlatából, akkor nem a békét akarja, hanem az ugratást. S ha a képviselők mentelmi jogának a királyi eskü szentesége alá helyezéséhez elvben hozzájárul, akkor kell csak igazán kíváncsivá lenni, hogy mit akar ezalatt a miniszterelnök ur érteni. Mert hiszen nincsen kizárva, hogy a képviselők mentelmi jogának törvényes biztosítása czimén ennek a mentelmi jognak guzsbakötésére gondol a miniszterelnök ur. Neki ugyanis a tapasztalások szerint egyik legkiválóbb tehetsége éppen az, hogy jogkiterjesztés czimén megszorítja a jogokat. Ezt tette most a sajtószabadság terén s

Örökbefogadó szülők.

Irta: Nagy Lajos.

(Utánnyomás tilos.)

Férfi és asszony már házasságuk ötödik esztendejét élték és még nem volt gyermekük. És tudták, hogy nem is lesz soha. Az asszony nagyon szeretett volna egy kis gyermeket, bár vágyakozásáról nem sokat beszélt a férfinak.

A férfi is kívánta a gyermeket, de nem annyira a gyermekért magáért, mint inkább összekötő kapocsnak. Tudta, hogy gyermektelen házasságban az asszony idővel — és öt év is nagy idő! — ürt érez a lelkében és érzi, érzi szüntelenül, hogy a férje nem ad egész tartalmat az életének. Az ilyen asszony után keres, kutat és ... néha meg is találja őt valaki.

Bizony, jó volna egy kis gyermek — ábrándozott a férfi. Ha már sajátjuk nincsen, meg kellene korrigálni a természetet, magukhoz kellene venniük egy apróságot, a másokét és azt kellene a gyermekükévé nevelniük. Az ilyen apróság megtanulná róluk is, hogy: papa, mama. Ők pedig, a „szülők”, szintén könnyen hozzá szoknának ahhoz, hogy a kicsit „édes gyermekemnek” mondják és annak is tartásák, hiszen minden kis gyermek kedves és jó, mindeniket, a másét is, tiszta szívvel szereti az ember. Ez a gyermek az övéké lenne, élete és sorsa az ő sorsukká is

válnék és reá az asszony a kísértés óráiban valahogy mégis csak gondolna.

A férfi orvos volt, nagy, erős ember, nem szép és a nőknek nem kívánatos, de jó a feleségéhez.

Az asszony szép volt, ábrándozó, fiatalon fáradt, büszke és az asszonyin felül is passzív, olyan volt, akinek a feltése nem ajánlatos, de akire vigyázni mégis kell.

Örökbefogadták egy szegény házaspárnak, az asszony rokonainak, gyermekét. Az örökbefogadás gondolata a férfié volt, az asszony csodálkozva és kissé megalázottan hallgatta a férje kívánságát, de ellene semmit nem vetett. Később még örült is a dolognak és azt gondolta, hogy ha nem rokonok gyermekéről lenne szó, a férjében bizonyára nem érlelődött volna határozott szándékká az örökbefogadás eszméje. Az örökbefogadott gyermek leány volt, másfél éves, szép, kövérkés, drága kis baba, Anna nevű.

Eleinte nehezen ment minden a kis Annuskával. Csak akkor tudtak hozzámelegedni, ha külön-külön egyedül maradtak vele. Együttessen nagyon is játszaniok kellett a szerepüket. Ebben a játékban a czéltudatos, magának parancsoló férfi ügyesebb volt, mint az asszony. De pár hét múlva már az asszony tudta melegebben szeretni a gyermeket.

A kis gyermekben nehezebben és lassabban ömölt el az új szülők nevetése, de vi-

szont az ő szeretete egyszerűbb és egészen természetes volt.

Idővel a férj, feleség és Annuska közötti hármias viszony teljesen megszokott és zavartalan lett. Legfeljebb, ha a férj és feleség még néha-néha titkon vágyakozhattak valami után, ami mégis csak hiányzott.

Az asszony anyai gondossággal bibe-lődött, bajlódott Annuskával, nevelte, tanította őt, öltöztette és becézte. Jót tett az asszonynak ez az elfoglaltsága és ő kívánta is ennek az elfoglaltságnak minden egyes tenni-vennivalóját, kívánta Annuskát.

A férj lassan, nem szándékszerűen, figyelte, helyesebben: észre-észrevette az asszony buzgóságát és hálás volt érte Annuskának.

Házasetük maradt a nyugodt, szabályszerű házasélet, melyben a férfi ragaszkodik a nőhöz — akit valamikor fájdalmas szerelemmel szeretett — és néha-néha indulattal kívánja őt, az asszony pedig nyugodt beletörődéssel szíveli, türi, csaknem szereti a férfit.

Az asszony — hiszen mult, mult az idő — lassu hervadásnak indult, mintegy elhomályosult a szépségének ragyogása, bár még mindig felette kívánatos maradt és párkinék is nagyon megtetszhetett.

Azután a férj és asszony csendes, csaknem történetellen történetébe belebukant a férfi. A férfi, akinek megtetszett az asszony,

ebben laborál a választójogi reform körül is. Ha tehát a miniszterelnök ur a béke érdekében csak ennyire hajlandó, akkor ő se békét kínál, hanem csak ugrat a békével.

A taktika azonban világos. Behajóztunk a szeptemberi vizekre s visz az ár tizenhetedikre felé, mikor a parlamentnek megint össze kell ülnie. A kormány már most ugyanazt a taktikát alkalmazza, melyet az erőszak bevezetésére használt. Ugy tesz, mintha tele volna békehajlandósággal, pedig csak ugratja az ellenzéket és el van tökélve már ma, hogy a legvadabb erőszaktól sem fog visszariadni. S ezzel a taktikával azt akarja elérni, hogy a jóhiszemű közönség előtt úgy álljon, mint aki engedékenynek mutatkozott az ellenzék követeléseivel szemben. Igaz, hogy az ellenzék követelte az erőszak megtorlását, a bűnösök megbüntetését, az alkotmányos rend helyreállítását, hasonló merényletek megismétlésének lehetlenné tevését s mindenképp a demokratikus választójogi reformot, hogy annak alapján a jövőben egy igazi népparlament örködhessék a nemzet jogai felett. Igaz továbbá, hogy a kormány, mint Bodóné, másról beszél, mikor a bor árát kéri s nem veszi tudomásul ezekről a követelésekről. De mint-hogy Tisza hajlandó menni, Lukács pedig hajlandó belemenni a házszabályok revíziójába, sőt az abaujszántói határozati javaslat elfogadásába is: persze azt fogja hirdetni, hogy ő hajlandó volt a békére s nem rajta mult, ha a kísérlet mégis felborult. Ennek a taktikának szolgálatában folyik a legújabb komédia. De ez nem békehang, hanem békeugratás. A kormány nem az ellenzék követeléseivel számol, hanem a felületes közönség felültetésére számít. Az ellenzék azonban nem fog neki beugrani.

Lukács fejtétele körül.

— Békeakkordok a csatazajban. —

Hírek a politika világából.

Budapest, szeptember 5.

Tisza István tegnap önként felajánlotta a saját fejét a parlamenti béke zálogaként és udvariasan védelembe vette Lukács László miniszterelnök fejét, amelyet továbbra is hivatott tart arra, hogy a munkapárt azzal gondolkozzék. És mit tett erre Lukács?

Távolról sem kínálta fel a saját fejét, ellenben udvariasan hallgatott Tisza István fejről, amelyet kétségkívül hivatott tart arra, hogy a politikai küzdelmek porondjára hulljon.

Lukács tehát szigorúan ragaszkodik a fejéhez, de nem ragaszkodik Tisza Istvánéhoz, mint ahogy nem ragaszkodott annak idején ahoz a politikai szövetséghez sem, amely pedig — a Justh-párt vállain át, — őt a politikai élet központjába emelte.

A parlamenti béke létrejöttéhez azonban Tisza feje nem elég. Még oly mérsékelt politikusok is, mint gróf Andrássy Gyula, kijelentik, hogy az ellenzék nem mehet bele abba, hogy Tisza menjen és Lukács maradjon. A júniusi eseményekért a felelőség elsősorban Lukács Lászlót terheli és így a kibontakozási folyamat csak az ő távozásával indulhat meg.

De még ez sem jelenti a békét, mert az aktuális politikai kérdések egész sorozata vár még megoldásra, mielőtt békéről csak beszélni is lehetne. A reparáció, a házszabályok kérdése, a választójogi, mind-mind oly sarkalatos pontjai a mostani válságnak, amelyek megoldást követelnek és amelyek nélkül nincs semmiféle garancia arra, hogy a megkötött béke tartós is lehessen.

Az a kibontakozási program tehát, amit a gönczi határozati javaslat alapján tegnapi nyilatkozatában a miniszterelnök felajánlott, el nem fogadható. Ez paródiája lenne a komoly megoldásnak, amire pedig az egész ország közvéleménye vár és amelynek be kell következnie. De ez a megoldás, ha elsősorban is a Lukács feje körül forog, mégsem a Lu-

kács László fejéből fog kipattanni, hanem alkalmasint más fejből, amelyek nem forognak olyan komoly veszedelemben, mint forog az ő feje.

És ezek a fejek már gondolkoznak is, sőt igen komolyan gondolkoznak a kibontakozás eshetőségeiről. Mindennap nyilatkozik egy-egy nagynevű politikusunk és minden nap egy-egy újabb szál szakad le a válság csomójáról, de mégis minden elképzelhető kibontakozási módus figyelmen kívül hagyja Lukácsot, mintha nem is léteznék. És minél jobban erősödnek a béke reményei, annál kevésbé létezik Lukács. Sőt már a bécsi körök is ott tartanak, hogy nem is hiszik, hogy Lukács egyáltalán van, arról pedig nem is álmodnak, hogy lesz és marad. Ez pedig már igazán a zárójelene annak az izgalmas politikai drámának, amit köznyelven Lukács László fő-vételének neveznek.

A politika mai eseményeiről híreink a következők:

Miniszterek utazása.

Lukács László miniszterelnök e hó 10-én befejezi gasteini kuráját és 10-én este Bécsbe utazik, ahova 11-én reggel érkezik meg és ahol e nap délelőttjét tölti. 11-én este Budapestre utazik a miniszterelnök. Lukács László miniszterelnöknek ez alkalommal öfelségénél kihallgatáson való megjelenése nincs tervbe véve.

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter ma délután birtokáról állandó tartózkodásra Budapestre érkezett. A miniszter holnap meg fog jelenni hivatalában is, ahol a nyári szünet alatt felgyülemlt fontosabb ügyekben fognak neki referálni. Balogh Jenő államtitkár a napokban egy napos látogatást is tett a miniszternél.

Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter ma délben Bécsen át putnoki birtokára utazott, ahonnan holnap Budapestre érkezik. A földművelésügyi miniszter egy napig marad a fővárosban, azután Mezőhegyesre utazik.

Teleszky beszámolót mond.

Végre ismét akad egy bátor miniszter, aki beszélni mer. Ugyanis Nagybecskerekéről jelentik, hogy Teleszky János pénzügyminiszter, a város képviselője szeptember 21-én Nagybecskerekre érkezik és másnap beszámolót mond. A miniszter aznap estig marad Nagybecskereken, azután vissza-

aki nagyon megtetszett az asszonynak, aki azután nem maradt el, hanem mintegy lassu tempóban, figyelve és várakozón követni kezdte az ő haladásukat.

A férfi már benne volt az asszony szívében és az élesszemű férj elméjében. Az első hatás: új, friss föllobogások, régi, lendületes szerelmek reprizei. Ezekkel csaknem egyidőben (tehát alig valamivel később) megindult közöttük a viszály.

Annuska, a családi béke szándéktalan kis öre, most már nem használt. Annuskát most már szinte utjábanállónak érezte az asszony. Itt, bár kissé elébevágás, meg kell említenie az írónak, hogy az asszony, anélkül, hogy a dolgokat elméje tiszta tudássá konstruálta volna, mégis mindent tudott; tudta, hogy Annuskát a férj akarta, hogy körülbelül mely célra is akarta, hogy Annuska aranyhíd (szóke volt az Annuska haja), amely kettőjük lelkét összekapcsolja és együtt tartja, amelyen keresztül ömlik egymásba az egymás iránt való minden lelki vágyódásuk.

Annuska már tizenkét éves leány volt, korához képest nagy és izmos, pompás női testet ígérő gyermeklány-termettel, melyen bájosan ingott szép és okos kis feje. A férj gyakran elgyönyörködött a fogadott leányában, látta, érezte, magába szívta az ő bimbó-mivoltát és tudta, hogy Annuska nemsokára egy nagy, kívánatos nő lesz, olyan, amilyen az ő felesége volt. Szerette Annuskát, jól bánt vele, boldog jövőt áhított a számára. Csak amikor a feleségével viszálykodott, akkor

érezett valami idegenkedést Annuska irányában, mintha talán a gyermekleány hűtlen lenne hozzá, mintha csalatkozott volna abban a reményében, amelyet hozzá fűzött

Annuska most már tárgyává is lett a férj és feleség viszályainak. Homályos, rejtett, szinte megmagyarázhatatlan érzések bujtak elő férj és asszony lelkének legmélyéről és zudultak Annuskára.

A férj rút czivódások közepette szemére vetette az asszonynak Annuskát, szinte esillogó leleményességgel állítván őt bűnbakul. Hogy például az asszony csak mimeli a leányhoz való anyai szeretetet és ezáltal el akarja vonni az ő (a férj) figyelmét „bizonyos dolgokról.“ (Háttérben a viszály indító oka és szítója, a másik férfi!) Annuska tehát csak arra alkalmas, hogy az asszony „aljaságait“ mögője rejtsse.

Most már az asszony is Annuska ellen fordult ilyképpen: szemére vetette a férfinak, hogy Annuskát örökbefogadták. Ez a férj akarata volt, ezért őt terheli a felelőség. Maga az örökbefogadás eszméje már sértő gyanúsítás volt a férj részéről. És gyávaság, mert a férj maga festette falra az ördögöt, azután szepegett tőle.

Egyszer a férj és asszony a leány jelenlétében is rút czivódásba keveredtek. A leány új és idegen bajt ismert meg ebben a czivódásban, elesodálkozott, előbb félt, azután elszomorodott. Olyanfélét értett meg, mintha

őt bűn terhelné, mintha ő rosszat tett volna, vagy valamely rossznak, ami a „szüleivel“ történt, ő lenne az oka. Szepegve nézett a czivódón kiabálókra, mire a férj elhallgatott. Az asszony tovább lármázott, őt csak még jobban feltűzelte a leány jelenléte és csupán akkor szüntette be a harcot, amikor több gombaságára nem kapott választ.

Annuska nehéz szívvél és értetlen, kutató elmével támolygott ki a szobából. A férj most remegő hangon, fojtott indulattal szólt az asszonyhoz:

— Ime, ez is bebizonyosodott: még a szegény, ártatlan leány jelenléte sem csitítja el magát! Nem áll rúttul czivódni róla, amikor ő itt van, néz és hall bennünket és megsebződik a szíve . . . Lássá, én elhallgattam! Én összeszeritottam az ajkaimat és lenyeltem az indulatomat. En megkíméltem, magunktól megvédtem a leányt. Bizony, más az: férfi és más az: asszony. Asszony — és semmi más: hitvány valaki!

Az asszony, folytatásául az abbamaradt czivódásnak, újra kiabált:

— Igen, maga férfi és én csak asszony vagyok. Maga férfi, aki galád önzéssel ragaszkodik a nőhöz, akit egyszer a rabságába ejtett. Azt védi minden férfitől, de azért más nőket is, minden szép nőt megkiván. Még a gyermekleányról is, aki tulajdonképpen idegen, tudja, hogy nemsokára nő lesz, vágyakozásainak a tárgya. És gyengéd és finom és — émelítő hozzá. Mert maga férfi, maga. . . nyomorult, gaz férfi!

utazik. Beszámolója elő politikai körökben nagy érdeklődéssel tekintenek, bár a politikusok sokkal kíváncsiabbak volnának például gróf Zichy János kultuszminiszter beszámolójára, aki azonban — úgy látszik, — szigorúan táv tartja magát az aktuális politikai nyilatkozatoktól.

Andrássy a helyzetről.

Gróf Andrássy Gyula ma hosszabb nyilatkozatot tett azokról a kibontakozási tervekről, amelyek gróf Tisza István és Lukács László tegnapi nyilatkozataiban foglaltak.

Arra a kérdésre, hogy a házszabályok dolgát megoldhatónak tartja-e a Tisza és a Lukács által formulázott módon, gróf Andrássy Gyula így válaszolt:

— Ambár úgy Tisza, mint a miniszterelnök elismerik kívánságom helyességét, azt gondolom, hogy ezt a kérdést így kiragadni a válság komplexumából nem lehet. Nagy tévedésben vannak, ha azt hiszik, hogy az én véleményem szerint a házszabályok ilyen megoldásával egyben a válságot is meg lehet oldani. Hiszen a kormány és az ellenzék harcza más igen fontos és nagy kérdéseket is fölvetett, amelyek tisztázása nélkül kibontakozásról szó se lehet. Számos más súlyos feltétele is van a kibontakozásnak. Így például sem Tisza, sem Lukács nem beszél az elnökkérdés megoldásáról. Hogy pedig teljes értékű garanciákkal tegyék lehetővé az elnök hasonló erőszakoskodását vagy bármily önkénykedését, ez olyan követelés, amely a megegyezés conditio sine qua non-ja.

— A személyi kérdés is itt van. Hogy Tisza menjen és Lukács maradjon, ebbe az ellenzék semmi szin alatt se fog belemenni. Tisza távozása magától értetődő dolog. Ő nem maradhat elsősorban a saját érdekében és ő nem is akar elnök lenni. De ha ő el is megy, Lukács azonban megmarad, akkor csak az elnök személye változik, nem pedig a rendszer, amelyet Tisza meghonosított és Lukács lehetővé tett. Akkor Tiszának olyan utóda lesz, aki folytatni fogja az ő eljárását. Tiszára nézve tehát hasznos lesz az ő távozása, az ellenzékre nézve azonban egészen mindegy, Tisza dobhatja-e ki rendőrökkel a képviselőházból vagy pedig Beöthy Pál, vagy X. Y.

A miniszterelnök elfogadja a Bárezay-féle határozati javaslatot. Az a határozati javaslat olyan általánosságban mozog, hogy valódi tartalmát alig lehet kibontani. Értéke attól függ, hogy általános kijelentéseit miképpen konkretizálják majd. Nem hiszem, hogy ez a határozati javaslat kiinduló pont lehessen, ambár ismétlem, nem ismerem a részleteket, így pedig nem lehet megállapítani a valódi értelmét.

— Hogy az ellenzék békét köthessen, ahhoz szükséges a többség hozzájárulása is. Ez pedig nem jöhet létre a többség vezéréi nélkül. Velük is kell tárgyalni, hiszen elsősorban róluk is van szó. Új választástól nem várak megoldást. A kibontakozásnak ehhez képest az én véleményem szerint a jelenlegi képviselőházban kell megtörténnie.

Ezután a lapok utcai elárúsítása és terjesztése tárgyában kiadott belügyminiszteri rendeletről szóló Andrássy.

— Azt tartom — mondotta, — hogy a rendeletben van sok jó és helyes intézkedés, de az egyszerűen képtelenség, hogy az árusítás megkezdése előtt minden egyes lapszámot be kell mutatni a helyi hatóságoknak. Ennek a rendelkezésnek se füle, se farka és a mellett jogtalan is. Hogy a belügyminiszter kétszeri ígatás után, amelyet nem is bírósági ítélet állapít meg, betilthatja az egész országban valamely lap elárúsítását, ez teljességgel helytelen intézkedés és halatlan önkényjogot ad a kormánynak. A röpiratok terjesztése is belügyminiszteri engedélyhez lesz kötve. Akkor ez a gondolat-szabadságot a kormánytól teszi függővé, ami képtelenül reakciós és egyenesen neveléses dolog is egyben.

Az ellenzék és a delegációk.

A nyár folyamán több oldalról felmerült az a terv, hogy a küzdő ellenzék tagjai az őszön a delegációk ülésein is vegyék fel a harcot a kormány ellen. Ezzel szemben kormánypárti részről felvetették azt a kérdést, vajon a delegációk ülésein aktiv részt vehetnek-e azok a képviselők, akik nem delegátusok? A kérdéshez pro és contra több politikus szól már hozzá, de az tisztázottnak még sem tekinthető. Most Barabás Béla, a delegációk volt alelnöke nyilatkozik a kérdéssel és értékes okfejtésében a következőket mondja:

— Igen sokan a delegációt éppen olyan bizottságnak tartják, mint a képviselőház által választott bármely bizottságot. Ha ez így volna, akkor a házszabályok 128. paragrafusa szerint joga van bármely képviselőnek az üléseken megjelenni, indítványt benyújtani s a tárgyalásokban, szavazati jog gyakorlása nélkül, résztvenni. Amde a delegáció nem a házszabályok rendelkezése, hanem külön törvény (1867. évi XII. t.-czikk 29—51. paragrafusok) intézkedése folytán alakul nemcsak, de a 31. paragrafus szerint maga állapítja meg ügyrendét.

Az eddigi ügyrendek szerint s annak 52. paragrafusa értelmében az elnök az ülés tartama alatt örködik a csendnek a tanácskozási rendnek s a bizottság arra vonatkozó szabályainak megtartása fölött. E tekintetben a magyar képviselőház rendszabályainak megfelelő pontjait fogja szem előtt tartani.

Hogy a delegátusokon kívül kiknek van joga s kiknek kötelességük a bizottság ülésein s az albizottságok tanácskozáisában résztvenni, azt megmondják az ügyrend 25. és 26. szakaszai. Ezek a közös miniszterek vagy az ezek által bejelentett helyettes közegek. A magyar minisztérium tagjai is jelen lehetnek, fel is szólalhatnak, de nem szavazhatnak és sem előterjesztéseket, sem indítványokat nem tehetnek. Mennyivel kevésbé tehetné tehát ugyanezt egy — nem delegátus képviselő vagy bárki más.

Ha jól emlékezem, évekkel ezelőtt egynéhány nem delegátus képviselő igyekezett megkísérelni, hogy részt vegyen a delegáció tárgyalásán, — de meggyőzés folytán ettől elállottak.

— Hogy van-e joga a delegáció elnökének megakadályozni a képviselőház nem delegátus tagjait abban, hogy a delegáció tanácskozáisában résztvegyenek, arra nézve, úgy hiszem, hogy első feleletemben megadtam a választ. Ilyen jogát az elnöknek azért nem határozta meg sem törvény, sem ügyrend, sem jogszokás, mert senki sem telezte föl, hogy ezen jog gyakorlásának szüksége fenn fog forogni. Ha azonban kísérlet tervezetnek vagy tétetnek nem delegátus képviselő által a delegáció ülésén való megjelenésre, úgy ezt csakhamar lehetlenné tenné a delegáció ülések elején megalkotandó ügyrendváltatás, amely egyszerűen jogot adna az elnöknek a legkíméletlenebb eljárásra. Ennek pedig szándékosan senki sem teszi ki magát. A delegáció ellenzéki tagjai azonban nagyon sok kellemetlenséget okozhatnak egyértelmű megállapodás és eljárással. Nagy kérdés azonban az vajon az ellenzék elfogadja-e ettől a többségtől a delegáció tagságát? Sok indok szól mellette, de számszor több ellene, azonban efellett az ellenzék az adott viszonyoknak megfelelően fog dönteni.

Osztrák lapvélemények.

A bécsi Reichspost tegnapi számában — mint jelentettük — Magyarország a választaton czímmel állítólag egy magyar államférfiu tollából czikkelyt közölt, amelynek — mint a lap megjegyezte — nem minden részével ért egyet. Ma vezető helyen kiegészíti a Reichspost a tegnapi cikket és a többi között ezt írja:

„Nem akarja a kormány megérteni, hogy a dolgok jelenlegi állásáért nem egyedül a Justh-pártot kell felelőssé tenni? Meg kell, kérdezzük Lukács László miniszterelnököt, vajon még ma is azt a fölfogást vallja a magáénak a választójogi reform kérdésében, amelyet a Hédervary-kabinet előtt képviselt és amelynek pénzügyminiszter korában a képviselőházban ünnepiesen kifejezést is adott? Az utóbbi időben több jelenség azt a lát-szatot keltette, mintha Lukács miniszterelnök a választójog kérdésében eredetileg elfoglalt álláspontjától letért volna. Lehet, hogy a körülmények hatása alatt, saját akarata ellenére és erős, a választójogi reformért küzdő szövetségestársak hiánya következtében cselekedett így. Ha Justh Gyula és pártja jelenlegi albarátaikkal szakítanak és visszatérnek előbbi álláspontjukra, akkor Lukács Lászlónak is meg kell hajolnia az új helyzet hatalomszava előtt. A választójogi reform utban van — így zárja a lap cikket — s aki hive a választójogi reformnak, az vele kell, hogy haladjon.“

A Fremdenblatt ma reggeli számában vezér-

ezikben foglalkozik gróf Tisza István tegnapi nyilatkozatával és annak a véleményének ad kifejezést, hogy a munkapárt gróf Tisza Istvánnak a miniszterelnök távozására vonatkozó kijelentései után nem fogja teljesíteni az ellenzéknek azt a követelést, hogy Lukács László hagyja el helyét.

Plósz Sándor nem számol be.

Lugosról jelentik: Dr. Medve Zoltán főispán-nál tegnap bizalmas konferencia volt, amelyen a főispán előadta, hogy a kerület képviselője, Plósz Sándor volt igazságügyminiszter nem fogja megtartani beszámolóját, mert ez esetleg megzavarná a Lugoson most uralkodó békés hangulatot.

Képviselői beszámolók.

Gróf Benyovszky Móricz képviselő, aki most vasárnap kerületének Vaiszlo nevé községében mond beszámolót, e hó 15-én Siklóson tart beszámolót, melyre a választókerület községe már most is nagyban készülődik. A siklósi gyűlésre több neves ellenzéki politikus fog leutazni.

Frey János, a pécsvárad kerület néppárti képviselője, e hónap 8-án, vasárnap Himesháza beszámoló beszédét mond. Az ellenzéki népgyűlésen több országgyűlési képviselő is megjelenik.

Dr. Heinrich Antal, Manasz Gyula, dr. Niamessny Mihály, báró Grosdy Fülöp, Szilassy Zoltán és báró Sztojanovits Iván munkapárti képviselők e hónap második felében tartják beszámolóikat. Simon Elemér, a nagymartoni kerület munkapárti képviselője, szombaton kezdi meg beszámoló körutját. — Baross Gyula munkapárti képviselő szeptember 8-án Nagybecsén beszámolót tart.

A cenzurás rendelet ellen.

A kormánynak a sajtótermékek terjesztéséről kiadott rendelete országszerte élénk vesenséget kelt. Mindenki elítéli a rendeletnek azt a félre nem magyarázható célzatosságát, amely bükkolt cenzura visszaállításával akarja megfélemlíteni az ellenzéki lapokat. Gróf Andrássy Gyula egy nyilatkozatában reakciónak és nevelésnek bélyegzi a rendeletet, míg egyik kiváló jogásznok dr. Dolleschal Alfréd az „Ujság“-ban valóságos irtóháborút indít ellene. Dolleschal Alfréd így nyilatkozik:

— Ez már nem is leplezett, nyilvános közgazgatási sajtócenzura, a sajtótörvény parancsából kizárólag a bíróságot megillető dominiumba való hatalmi beavatkozás. De sőt még ennél is erősebb erőszak. Mert ez idő szerint hatályosuló tételes jogunk alapján még a királyi bíróságnak sincs meg a hatalma, hogy valamely lapot általánosságban, a konkrét bünyváción kívül álló számaiban is a szabad terjesztésben megakadályozza. A mint hogy az egyes lapszám ellen is csak akkor járhat el, ha meghatározott sajtóvétség miatt ellene illetékes vád emeltetett. Oly általános alap, mert „izgató, a közrendet veszélyeztető, a szeméremet, vagy az erkölcsiséget sértő tartalma miatt“ komoly kifogás alá esik: még a sajtóbíróságnak sincs joga a sajtótörvény első szakaszának korlátot szabni.“ Az 1897-ben történt kezdeményezésnek nyomain halad, azokat még ki is bővíti a most kibocsátott belügyminiszteri rendelet. Mely a törvényhozás és meghaladó fensőbbesség érzetében még a nyomtatvány fogalmát is kiterjesztőleg alapítja meg (2. szakasz) és előzőjére, a sajtótörvényre, a bünyváci perrendtartásra, a sajtósza-badság legelemibb követelményére reáczáfolva, több a helyi hatóságot, majd a belügyminisztert arra hatalmazza fel, hogy minden bírósági beavatkozás mellőzésével, sőt kizárásával az „alapos kifogás“ alá eső lapot nemcsak az utcai elárúsításban megállíthatja, hanem „terjesztését az ország egész területére megtilthatja!“ Ime: a Napolen-féle „az én ujságjaim“ világal Ezernyolcz-száznegyvenyolczban törvényileg, örömtűzek fanyében „örökre“ eltiltották az előzetes sajtóvizsgálatot, hogy Krisztus születése után ezerkilencszáztizenkettedik esztendőben Magyarországon rendeletileg, teljes ünneplésséggel mahacsul védett régi trónusába visszahelyezzék. A közvéleményen, legelső soron az önértetes magyar sajtón mulik, hogy éppenséggel nem „örökre“ történt legyen.

Ezeket írja Dolleschal és okfejtéseinek igazságát be fogja látni minden világosan gondolkodó ember. A cenzurás rendelet ellen, különben országos mozgalom készül, amiről az első hirt Temesvárról kapjuk, ahol Láng Béla, törvényhatósági bizottsági tag indítványt nyújtott be a közgyűléshez, amelyben azt indítványozza, hogy a sajtótermékek elárúsítását szabályozó rendeletet, amely ellenkezik a sajtószabadsággal és tulajdonképpen az 1848-ban eltörölt cenzurát állítja vissza, ne hajtsa végre a város, hanem kérje annak

visszavonását és ugyanilyen eljárás céljából írjon át valamennyi törvényhatósághoz. Az indítványról a legközelebbi közgyűlés határoz.

A gyülekezési jog — zaklatás!

Ezt is Biharban, a Tisza István szűkebb pártfájában találták ki. Kitalálta pedig Csanády Jenő nagyszalontai főszolgabíró, aki sehogysem akar belenyugodni abba, hogy Nagyszalontán másnak is van joga népgyűlést összehívni, mint a Tisza-családnak és ennek folytán következetesen elutasítja az ottani szociáldemokrata munkásságnak minden kérelmét, amelybe tiltakozó népgyűlés tartására kérnek engedélyt.

Először elutasította a munkásság kérvényét azért, mert a szociáldemokrata-párt választójogi követelése — az ő felfogása szerint — nemzetellenes. Másodszor elutasította azért, mert a gyűlés bejelentett célja csak — *botránykozás*. És most, amikor a munkásság ismét népgyűlések tartására kért engedélyt, megállapította, hogy a kérelem — *zaklatás!*

A nevezetes főszolgabírói ukáz — mely egyike a magyar közigazgatás legkiáltóbb jogi monstrumainak — a következőképp hangzik:

386—912.

Réder Ármán és társai nagyszalontai lakosok hat rendbeli kérvénye hat különböző időben megtartandó népgyűlés engedélyezésére.

VÉGHATÁROZAT:

Mint hogy kérvényezőknek tömeges beadványokkal semmi komolyabb céljuk nincs s eljárásuk csak a hatóság zaklatására irányul, a beadványaik mint intézkedésre alkalmatlanok az irat. Tárbá helyeztetni rendeltetnek. Erről a 15 napi felelősségi jogra való figyelmeztetés mellett értesítetik Réder Ármán és társai. Nagyszalonta, 1912. szept. 3.

Csanády Jenő,
főszolgabíró.

A gyülekezés tehát többé nem jog, hanem zaklatás. Oly szomorú korpék ez, amelynek láttára minden liberálisan gondolkodó embernek az arcába tolu a vér. És nemcsak azokat teszi felelőssé az ilyen példátlan erőszakosságért, akik azt elkövetik, hanem azokat is, akik ezt a rendszert statuálták és nevelték: a Tiszákat.

Hiszzen nem is olyan nagyon rég volt, amikor Biharban még másként gondolkodtak a népjogokról a Csanádyak, akiknek egyike: Csanády Sándor Irányi Dániellel együtt résztvevő a függetlenségi párt megalakításában is és haláláig hűve volt a népjogok kiterjesztésének. És most éppen egy Csanády emeli fel kezét a gyülekezési szabadságra oly kiméletlenséggel, hogy szegény, jó Csanády Sándor szelleme kétségkívül panaszt emel a túlvilágon reakciós lemenője ellen — *zaklatásért!* . . .

Pecsovics-törvényhatóságok.

Szalmár vármegya törvényhatósága Csaba Adorján főispán elnöklésével közgyűlést tartott, amely Nagy Béla és Domahidy István indítványára a kormánynak és Tisza Istvánnak 201 szóval 70 ellenében bizalmat szavazott. Az ellenzék részéről Falussy Árpád támadta a kormányt és gróf Tisza Istvánt, míg gróf Károlyi József a békét hangoztatta s a pártok együttműködése iránti óhajának adott kifejezést. Beszédét a munkapárt is tetszősen fogadta.

Krassószörény vármegye ma megtartott közgyűlése 200 szavazattal 8 szavazat ellenében bizalmat szavazott a kormánynak. A bizalmi indítvány ellen Fényes József, Valeán Aurél, Hausz József és Brediceanu Cajus ügyvédek szólaltak föl.

Budapest, szeptember 5.

Kossuth Ferencz Budapesten. Kossuth Ferencz — mint részvétellel értesülünk — az utóbbi napokban szívverési és légzési zavarok merültek fel nála. A beteg pártvezér vasárnap este érkezik meg Soltról Budapestre és szeptember 10-én, kedden részt vesz a szövetséget ellenzék intőbizottságának ülésén.

A szerb egyházi autonómia felfüggesztése. Az összes jelek arra vallanak, hogy a szerb egyházi autonómia felfüggesztése a kormánybarát szerbek között is rossz vért szült. A nemzeti munka-

párt három szerb képviselője, Telecski Riszta, Zákó Milán és Bogdán Zsivkó szeptember 10-ára az összes magyarországi és horvátországi szerb képviselőket a képviselőházban tartandó közös értekezletre hívták meg, hogy a fölött tanácskozzanak, milyen módon követelhetnék az egyházi autonómia minél előbbi visszaállítását. Mint Zagrábból jelentik, ezen az értekezleten a horvát országgyűlés összes szerb tagjai meg fognak jelenni.

Uj párt szervezés. Kőbányán a keresztényszocialista párt tegnap este népes értekezletet tartott a kőbányai keresztényszocialista polgárság élénk részvétele mellett. A gyűlést Szeift István elnök nyitotta meg, majd Ebecskó Elemér, Miklós Ferencz és dr. Baránszky Gyula beszéltek. A gyűlés a késő esti órákban ért véget.

A törökországi helyzet.

— A svájci béketárgyalások. — Berchtold gróf akciójának sorsa. — Anarchia Albániában. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 5.

Az olasz-török béketárgyalásokról diplomáciai körökben a legoptimisztikusabb hírek vannak forgalomban. Ha ezek a hírek igaznak bizonyulnak, akkor a béke még fegyverszünet nélkül is nemsokára létrejön. Törökországnak — bár a háború ügyében előnyösebb a helyzete Olaszországnál — égetően fontos, hogy ez a béke létrejöjjön, mert az országot teljes végromlással fenyegeti az albániai lázadás. Az albán helyzet egyre rosszabbodik és a kormány tehetetlen a lázadókkal szemben.

Mai táviratainkat itt adjuk:

Az olasz-török béketárgyalások.

Bécs, szeptember 5. A „Neue Freie Presse“ Rómába érkezett távirata szerint az olasz-török béketárgyalások kilátásai nagyon kedvezőek lettek, úgy, hogy már a közel jövőben valószínűleg békekötésre kerül a sor, fegyverszünet nélkül.

Konstantinápoly, szeptember 5. Ujságjelentések szerint a tegnapi minisztertanács az ottomán delegátusoknak a béketárgyalásokra vonatkozó jeletésével foglalkozott. A jelentés átvizsgálása után a porta a delegátusoknak új instrukciókat fog adni a purparlék újbóli megkezdésére.

A diplomáciai akció.

London, szeptember 5. A „Times“ jelenti Pétervárról: Szasszonov orosz külügyminiszter valószínűleg csak a moszkvai évszázados ünnepről való visszatérte után fog válaszolni gróf Berchtold javaslatára. Berchtold második jegyzéke ugyan sokkal kézzelfoghatóbb anyagot nyújt a diplomáciai megvitásra, de nem képes eloszlatni a kételyeket arra nézve, hogy sikerülni fog-e végül is az akció és nem magyarázza meg eléggé, hogy melyek az igazi indokai Ausztria-Magyarország kezdeményezésénél?

Páris, szeptember 5. A „Temps“ írja: A harmas entente távol áll attól, hogy mérközni szándékozzék a keleti arénában a harmas-szövetséggel. Szükségesnek tartja, hogy általános entente jöjjön létre egy konflagráció megelőzésére és szívesen vesz részt a gróf Berchtold által megjelölt tárgyak megvitásában. Az „Echo de Paris“ írja: A külügyminiszteriumban szigorúan titkolják a gróf Berchtold eszméjével kapcsolatos magyarázatokat, de mi úgy tudjuk, hogy gróf Berchtold programját igen bölcsnek tartják és igen barátságosan és kedvező dispozicióval vizsgálják. A francia kormány kétségkívül a jövő hét folyamán fogja átadni válaszáat az osztrák-magyar ügyvivőnek.

Az albániai helyzet.

Konstantinápoly, szeptember 5. A tegnapi minisztertanács az albániai és örmény vilájetekben uralgó tarthatatlan állapotokkal foglalkozott. A minisztertanács mint az egyik miniszter közölte,

nagyjelentőségű határozatokat hozott, de azokat egyelőre titokban kell tartani.

Üszküib, szeptember 5. Bairam Zur és Riza bej, az arnauták vezetői, Boletinac Isza vezérrel együttesen a nagyhatalmak követeinek memorandumot nyújtottak át, amelyben Albániának gazdasági decentralizációját kéri. Ezen eljárásuk dacára a kossovoi váli előterjesztést tett a kormánynak, hogy Bairamot tábornokká, Riza bejt pedig ezredessé nevezzék ki. Jenicében általános anarchia uralkodik. A lakosság nagyrésze Szerbiába menekült.

Az ifju-törökök.

Konstantinápoly, szeptember 5. Az ifju-törökök kongresszusa elhatározta, hogy a párt rész vesz a választásokon.

Bulgária magatartása.

Pétervár, szeptember 5. Az „Utro Rossij“ című lap jelentése szerint a csár megbizta Nekatjudov szófiai orosz követet, hogy jelentse ki Gesov miniszterelnöknek, miszerint elvárja, hogy Bulgária minden körülmények közt megörzi a békét, mert ellenkező esetben Oroszország minden felelősséget elhárít az esetleges következményekért.

A tripoliszi harcztérről.

Róma, szeptember 5. Caneva tábornok megbeszélést folytat a hadvezetőséggel a Tripolisz belső hatolási tárgyában. Ez azért szükséges, hogy szétszórva az arabokat, meggyőzzék őket arról, hogy török segítség nélkül hiábavaló lenne az ellenállásuk.

Róma, szeptember 5. A Stefaniügynökség jelenti: Miután a libiai operációk első fázisa a Makabektől Tobrukig terjedő partvidék tényleges megszállásával szerencsés befejezést nyert, a kormány avéghöl, hogy a tartomány belsejébe irányuló operációkat megkönnyítse, elhatározta, hogy a tripoliszi és kyreneikai két csapatparancsnokságot egymástól függetlenné teszi. Ennek megfelelően Caneva tábornok, eddigi kiváló működésének elismerése mellett e hó 2-iki királyi dekrétummal a parancsnokságtól felmentetett és helyettesítve Tripoliszban Ragui altábornagy, Kyreneikában Briccola altábornagy nevezetett ki, akikre átruháztattak mindazon katonai és polgári jogkörök, melyeket eddig a tripoliszi főparancsnokság egyesített.

KÜLFÖLD.

Osztrák-magyar-montenegrói titkos megegyezés. Mint Párisból jelentik, a Temps a moszkvai „Golosz Moezkovi“ (Moszkva hangja) című lap közlése nyomán, egy Ausztria-Magyarország és Montenegro között kötött állítólagos titkos megegyezés szövegét ismerteti. Az említett orosz újság Gucskov dumaképviselőnek, az októbrista-párt vezérének a lapja. A megegyezést az idézett közlemény szerint 1907. évi június 12-én kötötték meg Bécsben, husz évi időtartamra.

Az állítólagos egyezmény főbb pontjai a következők:

1. Egy esetleges osztrák-magyar és orosz, vagy szerb háború esetében Montenegro a legszigorubb semlegességet tartozik megőrizni.
2. Ausztria-Magyarország és Törökország közötti háború esetében Montenegro az előbb nevezett államnak segédkezni tartozik.
3. Ausztria és Olaszország közötti háború esetében Montenegro az előbbinek megfelelő díjazás ellenében ideiglenes használatra megnyitni tartozik Antivári kikötőjét.
4. Abban az esetben, ha Montenegro Törökország részéről megtámadtatná, Ausztria-Magyarország anyagi és diplomáciai téren támogatni tartozik Montenegro és akkor, ha Montenegro vereséget szenvedne, Ausztria-Magyarország garanciát vállal érintetlenségéért és a status-quo ante bellum helyreállításáért.

5. Montenegro kötelezi magát, hogy Bosznia és Herzegovina annexiója ellen nem tiltakozik és hogy nem kezd tárgyalásokat va-

lamely idegen hatalommal, így például Oroszországgal, Olaszországgal vagy Szerbiával — Ausztria előzetes értesítése nélkül.

6. Ha a Habsburg-ház védősége alatt egy Balkán-szövetség jönne létre, akkor Montenegrónak messzemenő autonómia biztosítandó, továbbá Hercegovina és északi Albánia hozzácsatolásával területe megnagyobbítandó a katarói öblőtől a Drina torkolatáig.

7. Ausztria-Magyarország 360,000 korona évjáradékot fizet Montenegró királyának, (akkor még fejedelmének) és egyúttal garantálja a dinasztia fenmaradását.

Bár maga az olasz lap hirtelen a hitleség látszatát, mégis figyelemreméltó dolog, hogy a „Tempe“ a közleményt átvette, mert tudvalévő, hogy a „Tempe“ a francia kormány felhívatalos szócsöve.

Az olasz királyi pár oroszországi utazása. Pétervárról jelentik, hogy az olasz királyi pár az olasz-török háború befejezése után a csári pár meglátogatására készül. A látogatás célja elsősorban az, hogy az olasz király megköszönje Oroszország barátságos intervencióját, másodsorban pedig az, hogy az olasz királyné Pétervárott meg akarja látogatni két hugát.

Miniszterelnökváltozás Szerbiában. Belgrádból jelentik: A szabadságáról visszatért Trifkovic miniszterelnök egészségi állapota még mindig oly kedvezőtlen, hogy a jelenlegi politikai helyzetben képtelen arra, hogy a kormány élén megmaradjon. Hír szerint a miniszterelnök máris bejelentette lemondását a királynak. Utódjául Pasicsot és Nikolicot, a szkupstina elnökét emlegetik.

EGYHÁZAK.

— (Ujabb mozgalmak a görög-katholikus püspökségért.) Debreczenből jelentik: Nyiregyháza és Hajdudorog mellett Debreczen városa is erősen akciózt kezdett, hogy az új görög-katholikus püspökség városukban legyen. Debreczen város törvényhatósági tagjai között néhány nap óta beadványt köröznek, amelyben a debreczeni görög-katholikus püspökség érdekében adnak be indítványt a város közgyűléséhez. A beadvány folytán a város a közeli napokban rendkívüli közgyűlést fog tartani a püspökség elnyerése érdekében folytatandó akció felől. Debreczen fel nem lépve Hajdudorog küzdött legszívesebben a püspökségért s a magyar érdekek a kis hajdúváros mellett szótlanok. A nagy versengésben azonban maguk a görög-katholikus egyházak sem támogatták Hajdudorogot úgy, ahogy erkölcsileg kötelességük lett volna s így könnyen megeshetett volna, hogy az új görög-katholikus püspökséget Nyiregyháza nyerte volna el, ahol az orosz és tót millióban nem felelhetne meg úgy hivatásának. A lutheránus Nyiregyháza bizonyos, hogy nem emelt volna például a saját költségén templomot a görög-katholikusoknak. A város a püspökség felállítására 250.000 koronát hozott volna áldozatul s ezt is a városi és megyei hatóságok óriási befolyásukkal csak alig tudták pár szótöbbséggel keresztülrészakolni. Sem a kormány, sem a leendő püspök, sem a görög-katholikus egyház nem pótolhatta volna ezt elég összeggel, úgy hogy anyagi erők híján sem felelhetett volna meg a püspökség Nyiregyháza hivatásának. Ilyen körülmények között, miután a másik versengőt: Hajdudorogot a görög-katholikus egyházak nem támogatták kellőképpen, lépett az aspiránsok sorába és pedig a siker nem minden reménye nélkül: Debreczen városa, mely széleskörű mozgalmával mihamar dűlőre akarja juttatni az új püspökség székhelyének sorsát.

— (A nemzetközi eucharisztikus kongresszus) utolsó napján tartandó körmenet sorrendjét megállapították, mely szerint a magyar állami csoport az egyes nemzetek betűrendes sorában a közjognak megfelelően vonul fel. A körmenet előtt a magyarok találkozási helye a Vordere Zollamtstrasse-n van, ahová reggel egynegyed 3 óráig össze kell gyűlekezniük. A nők a körmenet alatt az Operával szemben helyezkednek el és ott díszsorfalat alkotnak. A magyar csoport tagjainak gyűlekezésére vonatkozólag az Országos Katolikus Szövetség részletes utmutatást ad ki.

A nagy hadgyakorlatok.

— A trónörökös Magyarországon. —

Hurokra került kémeik.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 5.

Szokatlanul nagy hadikészületek előzik meg az ideai magyarországi őszi hadgyakorlatokat. A gyakorlatok legnagyobb jelentőségét az adja meg, hogy azokon Ferencz Ferdinánd trónörökös is részt vesz. A trónörökös jelenlétének külpolitikai szempontból is nagy fontosságot tulajdonítanak. Már régóta nem küldöttek ki a külföldi államok oly tekintélyes képviselőket, mint az idén. Tény, hogy elképzelhetetlenül impozáns és fényes hadijáték lesz az ideai hadgyakorlat. Amit csak a modern hadviselés a háborus célokra kitalált, azt most mind kipróbálják. A hadi léghajók és hadi repülőgépek egész flottája fog a százezer főt kitevő katonai csapatok fölött keringeni. Hogy a hadgyakorlatok egészen komoly háborus színezetet nyerjenek, arról ad ma hirt tudósítónk, hogy Makó környékén egy gyanus külsejű alakot fogott el a csendőrség, akire rábizonyult, hogy valamely idegen államnak a megfizetett kéme. Most már tehát van egészen komoly ok a kíváncsi idegeneknek a hadgyakorlatok színterétől való távortartására.

Mai hireink a következők:

Előkészületek a fogadtatásra.

A már javában folyó nagy hadgyakorlatok alkalmából Csanád vármegye központján, Mezőhegyesen már minden előkészületet megtettek Ferencz Ferdinánd trónörökös fogadására és a főhadvezetőség elhelyezésére. Ugy a trónörökösnek, mint kíséretének lakásául Jankovics Lőrincz m. kir. jószágigazgatónak a Kozma Ferencz-u. 5. szám alatti 11 szobás lakóházát rendezték be, amelynek munkálatait egy szegedi butorkereskedő végzi. A trónörökös igényei épp oly szerények, mint a múlt évben voltak a sztropkói Ocskay brigadéros-kastélyban, t. i. egyenes kívánságára csupán egy háló- és dolgozószobát tartanak fenn részére. A lakás másik részét dr. Bardorff Károly, vezérkari ezredes és Hummel őrnagy, szárnysegédek lakásául és a trónörökös katonai irodája számára rendezték be.

A hadgyakorlatok fővezetősége.

A trónörökös kíséretében lesz elsősorban Károly Albrecht főherceg tüzerhadnagy, aki mint parancsörtszt tesz szolgálatot és elszállásolva ugyancsak a jószágfelügyelői lakban lesz. A hadgyakorlat vezetésében ugyan részt nem vesznek, de mint szemlélők ott lesznek: Frigyes és Lipót Szalvator főhercegek, akik a ménésintézet nőtlen tisztviselőinek lakosztályában fognak lakni. A hadgyakorlatok fővezetőségét Schemua Balász altábornagy, vezérkari főnök intézi, helyettesével, Langer Rudolf altábornaggyal, kik mindketten báró Podmaniczky Béla alezredes és méneparancsnok lakásában lesznek szálláson. Ugyancsak itt helyezik el a király unokájának férjét, Windischgrätz Ottó herceget is, ki mint vezérkari százados szintén a főhadvezetőséghez van beosztva.

Repülőgépek akezióban.

A Fischamendben állandóan állomásozó repülőgéphadosztály, számszerint hat gép, a mezőhegyesi piacon erre a célra épített hangárban nyert elhelyezést. A repülőgéphadosztály összes gépei, összesen 14, három részre osztva fognak szolgálatot teljesíteni és pedig az északi és déli félhadserg s részben a főhadserognél. Mezőhegyesen lesz a vezérkari-iroda is, a kiürített ménésintézeti kórházban.

A trónörökös érkezése.

Az eddigi megállapodás szerint Ferencz Ferdinánd főherceg, trónörökös, szeptember hó 9-én, hétfőn reggel érkezik a hadgyakorlatok színhelyére. Hivatalos fogadtatás a múlt évi, sztropkóihoz hasonlóan, ez évben sem lesz és körülbelül csak tíz percznyi időre száll le Makón, hova 6 óra 30 perczkor érkezik. Mihelyt a trónörökös a vasúti állomást elhagyja, híven a régi szokáshoz, nyom-

ban kitűzik a trónörökös lakására a fekete-sárga tábori zászlót. A trónörökös mezőhegyesi tartózkodása alatt a külön étkező két tábornoki és vezérkari tisztek csoportját fel fogja keresni és együtt fog velük étkezni.

Gróf Serényi Béla földmívelésügyi miniszter elrendelte, hogy a ménesbéli drága apaállatok ivadékai a főhadiszállástól jó messze helyeztessenek el, nehogy a folyton jövő és menő lovasordonánczok vagy huszárörjáratok és a csatározásban előrenyomuló huszár- és tüzezeredek lovai közelükbe férközhessenek. Körülbelül négyszáz ménesbéli lovaskatona zárt rajvonalban őrzi ezen apaállatok ivadékait, nappal fehér zászlókkal, éjjel vörös lámpákkal.

Csendőr- és postaszolgálat.

Különös figyelmet érdemel az is, hogy ugy Csanád, mint Temes, Torontál, Csongrád, Békés és Arad vármegyék egész területén lezajló hadgyakorlatok idejére a rendes csendőrséget megerősítik, a hadgyakorlatok fővezetésének centrumában. — Mezőhegyesen pedig száznál több lovas és gyalogs tábori karszalagos csendőr lesz negyven fővárosi detektívvel rendőri szolgálatra összepontosítva.

A nagyváradi postaigazgatóság harmincznál több postatisztet vezényelte ki Mezőhegyes és környékének táviró állomásaira. Ferencz Ferdinánd trónörökösnek, éppne ugy mint múlt évben Sztropkón, mezőhegyes lakásával össze lesz telefon általi kötve a konopisti kastélya, úgy hogy íróasztalától beszélgethet családjával. A mezőhegyesi postát és távirót jelentékeny módon kibővítették, a hírlaptudósítóknak külön telefonfülkéket és egy írói termet rendeztek be.

Hadi intézkedések.

Az igen érdekes és nagy meglepetést is hozható hadgyakorlatok iránt országszerte nagy az érdeklődés, ami kiünik abból, hogy a battonyai fősolgabíróshoz eddig több mint 850 kérvény érkezett a hadgyakorlatok területén szabad közlekedést biztosító belépőjegyekért. Mindez azért szükséges, mert előreláthatólag éppen ugy, mint az előző évben Sztropkón, az egyes külföldi államok ez évben is valószínűleg kiküldik áruhás katonai kémeiket. Sőt megtörtént 1911-ben, hogy egyik ügyes fősolgabírósnak sikerült letartóztatni egy ilyen áruhás, idegen katonai kémet. Mint-hogy egy régebbi miniszteri rendelet folytán idegen magán- vagy bérkocsinak tilos a 15 hektár nagyságu ménésbirtokra belépni, így a kiküldött hírlaptudósítók kénytelenek automobilt használni a roppant kiterjedésű területen.

Elfogott kém.

Nem hiába való a hadvezetőségnek a külföldi kémeik elleni intézkedése, mert — mint Makóról jelentik — máris sikerült egy külföldi állam kémjét elfogni.

Tegnap este két gyanus külsejű emberre lett figyelmes a csendőrség. Az egyik a csendőrség közeledtére elmenekült, a másikat azonban sikerült feltartóztatni. Igazolásra hívták fel, de megtagadott minden felvilágosítást.

Bekísérték a csendőrségre és ismételt felhívták, hogy igazolja magát. Az ismeretlen erre egy postaigazolványt mutatott elő, mely Cruss Kázmér újságíró néven szól és arra szolgált, hogy postaküldeményeket, melyek részére érkeznek, átvehessen. Erre először elmondotta, hogy lengyel újságíró, később kiigazította vallomását, és azt mondotta, hogy nem újságíró, hanem tanulmányuton van Magyarországon. Társára nézve megtagadott minden felvilágosítást. A csendőrségszervező megkérdezte, hová akart utazni, mire azt felelte, hogy érdekelte őt a hadgyakorlat és ezt akarta Mezőhegyesen végignézni.

A kihallgatás folyamán azután megmotozták, mire zsebeiben és táskájában különböző térképeket, skicceket, jegyzeteket találtak. Sok rajz is volt nála magyarországi erődítésekéről, vashidáról. Az egyik térképen a Lembergől Mezőhegyesig vezető ut ki volt szerkesztve.

Az ismeretlen ma beszálították a makói központi solgabíróshoz. Itt megállapították, hogy

nappal előbb társával együtt az apáczaosánadi papnál kaptak ebédet. Ki akarták hallgatni a papot, de ez rokonaihoz utazott és még nem tért vissza. A letartóztatott idegen ócska, foltos ruhában van. Pénz nincs nála, sem értéktárgy, valószínű, hogy megszökött társánál volt. A letartóztatott idegen, aki semmiféle hiteles okmányokkal nem bír, hat nyelven beszél és pedig: oroszul, lengyelül, németül, angolul, románul, francziául.

A nyomozást folytatják és valószínűleg Cruset felszállítják Budapestre. A rendőrség széleskörű nyomozást indít a titokzatos ügy kiderítésére.

TÁVIRATOK.

Fellázadt a feketengeri flotta.

London, szeptember 5. A „Daily Chronicle” jelenti Szabasztópolból, hogy a feketengeri flotta legénysége fellázadt. A zendülők, miután hatalmukba kerítették a hajók vezetését, bombázták a szabasztópoli erődöket, amelyek erőlyesen viszonozták a türelést és egy hadihajót elsüllyesztettek. A feketengeri flottának egyik csirkálója — miután a puccs nem sikerült — hír szerint Burgas bulgáriai kikötőbe menekült. Schubin tengerészkapitányt, aki állítólag összejatszott a forradalmárokkal, letartóztatták.

Péttervár, szeptember 5. A péttervári távirati ügynökség a feketengeri flotta fellázadásáról szóló híresztelést légből kapott rosszakaratu koholmánynak jelenti ki.

A marokkói harcok.

Páris, szeptember 5. A Havas-ügynökség jelenti Rabatból: Lyautey fő kormányzó utasította Manguin hadosztályát, hogy nyomuljon Marakesbe és szórja szét El Hiba ellenszultán seregét.

Casablanca, szeptember 5. Több csapatosztályt innen Szafi és Mogador megszállására elindult.

UJDONSÁGOK.

Hozomány.

* * *

Megölte magát egy leány. Nem golyóval, nem méreggel, hanem egyszerűen kötéllel. A szülei lakásán, Pápán, felakasztotta magát és meghalt. Nem törődött vele, hogy haláltusa közben szederjes lesz az arca, meggörcsült és gráciától megfosztott a teste. Pedig uri sorba való leány volt, aki, míg élt, adott valamit a külsőségekre is.

De ha mindenáron meg akar halni egy leány, mit törődik az a külsőségekkel? És mindössze csak tizenkilenc esztendő volt, s így tul sem jutott még jóformán az élet tavaszán. S mennyi öröm, mennyi boldogság inthetett még feléje, ha történetesen meg nem pillantja az élet ezennyt, rutságát, igaz, vagy képzelt múltában! De megpillantotta és vége volt az életkedvének s ezzel együtt az életének is, jóllehet még nem érte el a huszadik életévét sem.

Gondolta talán: mit keressen ezen a világon olyan leány, akit virágzó korában, leggyönyörűbb éveiben csak akkor venne feleségül valamely férfi, ha elegendő hozománya van? Lehet, hogy erre való gondolat is elvette kedvét az élettől, látván, hogy hány boldogabb végezetű leány tud bejutni a házasság kikötőjébe, akinek rendben van a hozománya, vagy akit a vőlegénye igaz szívet szeret. Csak az ő vőlegénye küldte vissza a jeggyűrűt a hozomány miatt.

Az is lehet, hogy halálosan szégyelte magát a szomszédok előtt amiatt, hogy ilyen kegyetlen sors érte utól. Vagy esetleg szerelmes is volt vőlegényébe, s megundorodott a gondolatól, hogy a hozomány megmérgezte az életét. De különben ki tudja, mi csoda mozgalmak mennek végbe egy halni vágyó leány lelkében, aki alig mult tizenkilenc esztendő és csalódott mindenben, amiben egy leányszív csalódni tud.

Pedig, ha van annyi lelki ereje, hogy szándéka közben, a tett előtt eszmélni tud, akkor talán nem megy el az utolsó, legkeserűbb válságig. Tudhatta volna kellő áttekin-téssel, hogy az ő tragédiája olyan jelenségre vezethető vissza, amelyet egész joggal lehet mindennapinak, megszokottnak és teljesen ki-aknázottnak nevezni. Hozomány! A házasságkötésnek szükséges és sokszor, talán a legtöbb esetben, elengedhetetlen járuléka.

S ilyenkor könnyű arra a magas, morális paripára ülni, amelyről le kell szólni a férfit, aki a hozomány elégtelensége végett visszaküldi a jeggyűrűt és az eljegyzést felbontottnak jelenti ki. De méltóztassék, akármilyen szánalommal vagyunk is a pápai urilány sorsa iránt, némely vőlegény álláspontjára helyezkedni. Tessék egyszerűen elgondolni, hogy háromszor lehet nagyon végtelenen tévedni: amikor az ember a szüleit választja meg, amikor pályaválasztás előtt áll és amikor házasságra lép.

Az első a sors dolga, de a másik kettő az ember előrelátásának a dolga. Sokszor helyrehozhatlan a másik kettőnek eltevéztése. Házasságot kötni igen könnyű dolog, ami néha azt jelenti, hogy egy koldusból kettő lesz, vagy esetleg tíz is, ha bő gyermekáldás kíséri a házasságot. De a házasság egész életre szól, az egzisztenciát is újra kell berendezni és ilyenkor a hozománynak, akármilyen erkölcsi megítélés alá eshetik is, jelentékeny szerepe lehet. És sokszor nagyobb gonoszság házasságot kötni biztos inégnak nézvének elébe, mint az eljegyzést felbontani.

S el kell gondolni azt a szokott jelenséget is, hogy vannak szülők, akik mindenáron szabadulni akarván hajadon lányuktól, a kérenek fűt-fát, súlyos ezreket ígérnek, tudva, hogy az ígéretet be nem tarthatják. És ilyenkor nem bánják, akármilyen nyomorba-inségbe kerül is leányuk, s bárhogyan van is megmérgezve a házaselete. Arra is számíthatnak, hogy a kéré érhető delikatesszéből nem fogja visszaküldeni a jeggyűrűt.

De némely vőlegény mégis visszaküldi és inkább tapintatlan, vagy brutális, semhogy magát és leendő családját egész életre a nyomornak kitegye. Az egyik leány közömbösen veszi az ilyen dolgot, a másik ugye elkecsereedik, hogy megöli magát, megundorodván az élettől.

A pápai urilány ez utóbbiak közé tartozott. S akármilyen szokott jelenség is ez, az emberi részvétet nem lehet megtagadni tőle.

(t.)

NAPIREND: Naptár. Péntek, szeptember 6. — Zakariás pr. — Prot.: Zakariás. Görög-orosz: augusztus 24. Eutik. — Zsidó: Elul 24. — A nap két reggel 5 óra 25 perczkor, nyugszik este 6 óra 30 perczkor. — A hold két este 11 óra 40 perczkor, nyugszik délután 4 óra 6 perczkor.

A közoktatásügyi miniszter fogad délután 5-kor. Náray Szabó Sándor és Balogh Jenő közoktatásügyi államtitkárok fogadnak délután 4 órakor. Némethy Károly belügyi államtitkár fogad délután 12-2-ig.

A posta- és távírdá vezérigazgatója fogad délután 12-2-ig.

A Feministák Egyesületének nagygyűlése a Vigadó nagytermében. — Oszályorsjegyek huzása reggel 9 órakor saját palotájában. — Japánkiállítás a Teréz-kirút 7. szám alatt lévő földszinti termekben. Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10-2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum régi képtára 9-2-ig. — Eript Múzeum (Nagymező-utca 8.) 9-6-ig. — Fővárosi Múzeum 9-1-ig. — Gyermektanulmányi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9-12 óráig és 6-8-ig. — Iparművészeti Múzeum 9-1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10-12-ig. — Néprajzi Múzeum 3-6-ig. — Társadalmi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9-12-ig és 6-8-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3-7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9-6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9-2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9-12-ig és 6-8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9-2-ig. — Statisztikai Könyvtár 10-1-ig. Nyitvalevő képtárak: A Nemzeti Szalon nyári kiállítása. Nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — Vegyes kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37-39.) Nyitva 9-7-ig. Belépődíj nincsen. — A Szépművészeti Múzeum modern képtára. Nyitva 10-2-ig. — Történelmi Képtár. Nyitva 10-2 óráig.

Nyitvalevő képtárak: A Nemzeti Szalon nyári kiállítása. Nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — Vegyes kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37-39.) Nyitva 9-7-ig. Belépődíj

nincsen. — A Szépművészeti Múzeum modern képtára. Nyitva 10-2-ig. — Történelmi Képtár. Nyitva 10-2 óráig.

— Az Egyetértés jubileumi emlékalbuma.

Az Egyetértés, amely negyvennyolcz évfolyamán keresztül a magyar nemzeti állam szószólója volt, örökemlékü vezérünk, a halhatatlan Kossuth Lajos szellemében, fennállásának közel félszázados évfordulójára csodaszép albummal lepi meg olvasóit. Ez az emlékalbum tükrre lesz a mai irodalomnak és művészetnek. Mert benne lesz a világ ma élő minden művészenek és művésznőjének, írójának, festőjének, szobrászának, szinpadai nagyságának arcképe, még pedig mindegyiknek autogrammos ajánlásával. Lesznek azonkívül az emlékalbumban színes műmellékletek és zeneműmellékletek a világ legnagyobb élő mestereitől. Az album bolti ára 60 korona. A gyönyörű albumot összes előfizetőinknek teljesen ingyen küldjük. Az album első lapján az illető előfizető neve lesz benyomtatva.

— A görög király Dániában. Párisi jelentés szerint a görög király tegnap este a kölni gyorsvonattal elutazott Párisból és egyenesen Koppenhágába ment, ahol két napig a dán király vendége lesz.

— Manuel ex-király Münchenben. Münchenből jelentik: Manuel ex-király tegnap Münchenbe érkezett és minthogy jelenleg Miguel braganzi herceg is ott tartózkodik, arra következtetnek, hogy az ex-király el fogja venni Miguel herceg leányát.

— A német császár Svájcban. Zürichi jelentés szerint Vilmos császár a hadgyakorlaton minden részlet iránt érdeklődött. A katonákkal együtt lefeküdt a lövőárokkba és behatóan megmagyaráztatta magának a katonák kiképzését; elvette az egyik katonának puskáját és cséllővő gyakorlatot végzett vele. Furcsa volt, amikor a császár a földről felemelkedett és a körülötte álló katonáit bepiszkolódott egyenruháját kiporolták, amit a császár nevetve türt. A császár sok tisztet és katonát megszólított. Azán másfél óráig élénk figyelemmel kísérte a két hadosztálynak csatározását. Nagy meglepetést keltett, amikor megkerülés következtében egy ágyúteget, amely alig száz méternyire volt a hadgyakorlat vezetőségétől, egy ellenséges csapat meglepett és legénységével együtt elfogott. A gyakorlatot százezer embernél többen nézték, akik a császárt látni akarták és meleg ovációban részesítették. A gyakorlatér közelében levő falvak zászlóval és virággal voltak ékesítve és a vasúti állomások is, amelyekben Vilmos császár keresztül utazott, ünnepi díszben voltak. Vilmos császár ma reggel 4 óra 30 perczkor különvonaton Wilvárosba, a manőverek színhelyére utazott. Az idő rosszra fordult és egész éjjel esett az eső. Zürichből jelentik: A manőverek befejeződtek. A császár Zürichbe tért vissza. A tervbevett manőverkritikát Ville hadtestparancsnok az utolsó pillanatban lemondta. Az utolsó felvonulás holnap délelőtt lesz Aardornál. Az idő állandóan kedvezőtlen.

— Egy nagykövet halesete. Párisból jelentik: Barrère római francia nagykövet automobilja ma Monfort l'Amaury mellett összeütközött egy kocsi-val. A nagykövet könnyen megszebesült. Sofförje hír szerint életét vesztette.

— Magyar bakák Dalmáciában. Fiumei jelentés szerint a Magyar-Horvát Tengerhajózási Részvénytársaság „Kupa” és „Balaton” személyszállító gőzösei tegnap huszonnégy tisztet és száz magyar bakát szállítottak Dalmáciába. A csapatzállítás a legnagyobb titokban történt és egyesek szerint a tengermentési hadgyakorlatokkal van összefüggésben. A fiumei olasz lapok azonban azt írják, hogy a magyar bakákat a Jukies-ítélet óta zavargó dalmáciai horvátok megfélemlítésére vezényelték Spalatóba és Raguzába.

— A távírdá és a hadgyakorlatok. Beöthy László kereskedelemügyi miniszter utasította a magyar posta- és távírdahivatalokat, hogy a folyó évi nagy hadgyakorlatokon résztvevő személyek részére a név, rang, csapatost és alosztály megjelölése mellett „nagy hadgyakorlatok” rendeltetési helylyel feladásra kerülő táviratokat f. évi szeptember hó 9-től 12-ig terjedő időben akadálytalanul vegyék fel és azon hivatalok, melyek nincsenek a gyakorlat szinteréhez közelebb nagyobb közvetítő hivatalok egyikével összeköttetésben, e táviratokat Budapestet át továbbítsák.

— A békésmegyei dákórománok. Békéscsabáról dákóromán mozgalmakat jelentenek. *Kétegyházián* a csendőrség dákóromán mozgalom szervezésének jött a nyomára és erről a gyulai főszolgabíró útján értesítette az alispáni hivatalt. *Ambrus Sándor* alispán erre megbízta a gyulai járás főszolgabíróját, hogy erélyes vizsgálatot indítson ez ügyben, és ha lehet, akadályozza meg a veszedelmes nemzetiségi akciót terjedésében. A vizsgálat, az érdeklődés és kutatás megindult, azonban újabb adatok csak elvéve jutottak a hatóság tudomására, ami azt bizonyítja, hogy a szervezkedés a legnagyobb titokban folyik, s hogy csak teljesen megbízható román embert vesznek fel abba a titkos társaságba, amelyik mindenféle uton-módon akarja a magyarérmű román népet hálójába keríteni. Annyit azonban mégis sikerült megállapítani, hogy a dákóromán nyomtatványos, felhívások, dákóromán lapok nem küldetnek szétosztás végett Kétegyháziára, hanem hogy ott a mozgalom megindítása egy ember agilitásának eredménye, aki előbb segítséget nyert még néhány intelligensebb kétegyházi lakosban, akik szintén felelősek a dákóromán eszmék terjesztésére. A kétegyházi nemzetiségi mozgalom élén egy-két intelligens ember áll, akik a propagandát családi összejöveteleken, lakodalmakon, kézfogókon, közveszélyeseken, vasárnapi kocsmái összejöveteleken alkalmával terjesztik magyarelles eszméiket. Arról is vannak már adatok, hogy dákóromán eszmék terjesztésével Kétegyházián kívül Gyulán, Gyulaváriban is kísérleteznek.

— Tapintatlanság a fiúmei kiállításon. Fiuméből jelentik: A kereskedelmi muzeum által Fiumében rendezett árumintakiállításra sokan érkeztek Fiuméba Máltából is, ahonnan az Adria külön hajója hozta a kiránduló kereskedőket. Triestbe, onnan pedig vasúton jöttek át Fiuméba. Csupa udvariasságból magukkal hozták 72 tagból álló híres zenekarukat, a Kings own Bandot is. A zenekar több hangversenyt rendezett Fiumében és a Dante-téren térenét adott. Megérkezésekor arra kérték a várost, hogy tagjait szállásolja el iskolákban és hangszereiket raktározhassák el a fiúmei zenekar helyiségeiben. A podeszta szabadságon lévén, *Ossoinak* András másodpolgármester a legtapintatlanabb módon visszautasította a kérést, mire a zenészeket a kivándorlási szállóban helyezték el. A másodpolgármester intézkedése nagy visszatetszést keltett a fiúmei magyarok körében.

— A Vilmos császár letáviratozott fényképei. Nemrégiben megemlékeztek a lapok arról az érdekes kísérletezésekről, melyeket két német tudós a fényképeknek távirati uton való továbbításával végez. Gyorsabban, mint hitték, eredményre vezettek a kísérletezések és egy hatalmas berlini lapvilálat már a praktikus életben is kipróbálta azokat. A *Lokalanzeiger* tegnapi száma upyanis két fényképet közöl Vilmos császár svájci utazásáról és ezt a két fényképet távirati uton kapta a *lap Strassburgból Berlinbe*. Baselben és Zürichben készültek a fényképek kezd delélt. Szerdán délután a kidolgozott felvételeket expresszvonattal elvitték Strassburgba és annan a fizikai intézet laboratóriumából egy tanár „letelegrafálta“ a képeket Berlinbe. Berlinben a megbízásból Korn egyetemi tanár, az új fényképezési módszer feltalálója, maga végezte a felvételi munkát. A képek aránylag jól sikerültek és a „Lokalanzeiger“ szerdai számában már meg is jelentek.

— Kivándorlási propaganda Bázelhől. A kereskedelmi miniszter utasította a posta- és távirathivatalokat, hogy a Steli Károly bázeli cég által küldött kivándorlási nyomtatványokat ne továbbítsák és ne kézbesítsék, hanem a nyitrai kir. ügyészséghez küldjék be.

— Százharminczan egy postamesterségért. Nagy a kenyérhiány és a hivatalok utáni kapaszkodás a tejjel-mézrel folyó szep Magyarországon. Nevezetes példával illusztráljuk ezt az éhséget. Szombat helyi jelentés szerint a Sárvárott megüresedett állásra a soproni postai igazgatósághoz 130 kérvény érkezett be. A pályázók között több katonatiszt és a reverendából kiugrott plébános is volt, sőt egy volt alispán is aspirált a nem éppen legjobban jövedelmező postamesteri állásra. A győztes *Förster Miklós* németújvári szolgabíró lett, a nemrég elhunyt *Förster Ottó* országgyűlési képviselő fia.

— Mozgalom az államvasuti mérnökök körében. Tudósítunk a máv. mérnökök elégedetlenségére vonatkozólag a következőket közli velünk: Az utóbbi hónapokban az államvasutak mérnökei között egyre nagyobb erővel lép fel az a hajlandóság, hogy elhagyják eddigi szolgálatukat és a jobb javadalmazásu magánállásokat foglalják el. Államvasuti mérnökök egyre-másra adják be lemondásukat és a hivatalos lap olyan sűrűn hozta az utóbbi időben a lemondások tudomásul vételéről szóló értesítéseket, hogy az igazgatóság jónak látta e lemondások közlését beszüntetni, nehogy rontsa a hangulatot és gyarapítsa a távozők számát. A mérnökök eme mozgalmából kifolyólag *Stetina József* kereskedelemügyi államtitkár a következő nyilatkozatot adta ki:

— A hírek, amelyek a mérnökök tömeges lemondásáról szólnak, túlzottak. Vannak és voltak lemondások, mert a magánüzemeknél elérhető nagyobb jövedelmek igen érthető módon arra esbítják a kezdő mérnököket, hogy állást változtassanak. Azok a hírek azonban, amelyek azt akarják ellátni a közvéleménnyel, hogy a Máv. mérnökei tömegesen hagyják el a szolgálatot, nyilván azt célozzák, hogy bizonyos nyomást gyakoroljanak a fizetésemelés ügyében várható döntésre. Ez a célzat azonban teljesen sikertelen lesz, mert az állam a családi pótlékok kiutalásával magára vállalt évi 27 millió korona teherrel olyan arányban növelte a fizetéseket, amelyek egyelőre semmi reményt sem nyújtanak arra nézve, hogy az állam a tisztviselők fizetése érdekében újabb akcióba mehetne bele.

Mint értesülünk különben, az államvasutak igazgatósága már konkrét intézkedéseket is tett a mérnökhány megszüntetésére. A pályázati feltételek közé ugyanis felvettek egy pontot, amely azt mondja, hogy a mérnökök eddigi másfélvi gyakoronoki idejét elengedik és a kinevezettek azonnal fizetéses állásba kerülnek. Ez a fizetés lakbérrel együtt 3200 koronára rug. A mérnökök ezt az elhatározást nagy örömmel fogadták, de az az aggodalmuk, hogy a Máv. igazgatósága ezt a rendelkezést bármikor megváltoztathatja és így nem tekintik olyan intézményes biztosítottnak, amely a Máv. mérnöki pályáját a jövőre nézve teljesen kielégítővé teheti.

— Izgalom Mária Jozefa főhercegnő körül. Triestben jelentés szerint vasárnap éjjel Muggiában meggyógyt, akiket anarchista-üzelmekkel gyanúsítanak, hétfőn reggel beszállítottak a capodistriai fegyházba. Az egyiknek lakásán házkutatás során találtak egy husz centiméter hosszú, háromlű tört; a gazdája azt állítja, hogy személyes biztonsága miatt szerezte a fegyvert. A letartóztatás azért történt, mert a Miramar-kastélyban tartózkodó Mária Jozefa főhercegnő a tengerészeti hatóság „Audax“ gőzösén naponta Muggiába hajózik, hogy ott a magaslaton lefesse a kastély rovjait. A főhercegnő ma is elment kísérletével; a rendőrség nagyarányú intézkedéseket tett védelmére. Az anarchisták letartóztatásáról még nem értesítették Mária Jozefa főhercegnő kedden Bécsbe utazik, hogy részt vegyen az eucharisztikus kongresszuson, 16-án pedig visszatér. Általános az a hiszik, hogy a főhercegnő ellen tervezett merényletről volt szó.

— A horvát „sárkányok“. Zágrábban vasárnap ünnepelték meg a város háza nagytermében *Subics Pál* (a Zrinyiek egyik öse) horvát bán halálának hatszáz éves évfordulóját, melyen az ünnepi beszédet dr. *Horvát Rudolf* zágrábi egyetemi tanár tartotta. A Fiume mellett levő horvátországi Susákon a halálzás évfordulóján, szeptember 5-én tartják meg az emlékünneplést, a realgimnázium dísztermében, ahol ez alkalommal összegyűlnek a „Horvát sárkány testvérei“ nevű hazafias egyesület tagjai, hogy meghallgassák dr. Horvát egyetemi tanár zágrábi felolvasásának megismétlését. Az egyesület, amelynek tagjai jórésben fiúmei horvátok, titkos propagandát folytat Fiume elhorvátosítása érdekében is. Nevezetesebb tagjai a milliomos Gorup-fiak, Ruzsics György fiúmei börtényes és többszörös háztulajdonos, dr. Kiszely József, József főherceg volt háziorvosa, dr. Baracs Milutin gyárigazgató és Maracs Péter nagyfuvaros, akik összesen közel százezer koronát adtak a jelzett célra.

— Elfogtak egy nemzetközi tolvajt. Zomborból jelentik: *Fleckenstein Alfonz* székesfővárosi detektív a zombori vasuti állomáson letartóztatott egy reóta körözött nemzetközi vasuti zsebtolvajt, akit megkötözve a fővárosba szállított.

— Tolvaj pap. Az angyalföldi karmeliták templomából napok óta lopkodják a templomi kelyheket és egyéb drága kegyeszerkeket. Azt hitték, hogy a templomot tolvajok fosztogatják állandóan s a rendőrség nyomozást indított, bejárta a fővárosi zugékszerész üzleteket, mert azt hitte, hogy így nyomra akad. A külső Váci-ut egyik ékszerész üzletében a kelyhek és a többi kegyeszerék összefüggő darabjait megtalálták. A rendőrség az ékszerészt előállította és az ékszerész azt vallotta, hogy a kelyheket egy Zeik Károly nevű paptól vásárolta rendes áron. A guardián a kegyeszerkekre ráismert. Zeik Károlyt előállította a rendőrség, ahol tagadott, az ékszerész azonban azt állította, hogy a kegyeszerkeket tőle vásárolta. A tolvaj papot egyelőre őrizetbe helyezték.

— A kut titka. Szabadkáról jelentik: Júnoshalma község közútjában az ivóvíz már hónapok óta büzös és ihatatlan. Jelentést tettek a hatóságnak, amely a kutat kiszivattyuztatta. A kut fenekén egy hathónapos, oszlásnak indult méhzigzagot találtak. A csendőrség megindította a nyomozást.

— Az örkényi léghajós-katasztrófa. Az örkényi megrendítő léghajós katasztrófa kiegészítésül még a következő hiteles részleteket jelentik: A 6-os számú vártüzérezred közel négy hete tartja Örkényben lövőgyakorlatait. Most kezdődtek meg a harcszerű lövések, melyre bevonták az 1-ső bécsi vártüzérezred léghajós osztályát is. A bécsi léghajósok ma egy hete érkeztek meg Örkénybe. Szerdára az a parancsuk szült, hogy egyes ütegek lövéseit figyeljék meg. Hét órára volt jelezve az ütegek tüzelésének megkezdése, e végett *Mitschaerfer* főhadnagy vezényelte alatt a léghajós-osztály már hat órákor kivonult a gyakorlóterre. A léghajó gázszal telve, ez időre már készen állott, csak a homokzsákokat kellett megtölteni. Ezzel is hamar végeztek. Az egészen öszies idő viharosan szeles volt. Mikor *Mitschaerfer* főhadnagy megadta a jelt a léghajó felbocsátására, a léghajót fogó 30 főnyi legénység nem birt vele. A szél játéka volt a hatalmas 120 köbméter felületű sárkány léghajó. Alighogy felmelkedett, a fákhoz kötött két rögzítő sodronykötelet egy hirtelen jött szélroham megfeszítette és egy pillanat alatt elszakította. A léghajó így a szél prédája lett. A beléje kapaszkodó legénység a köteleket gyorsan elengedte és az ezáltal szabadjára hagyott léghajó elkezdett szállni. Három szerencsétlen katona azonban nem bírta a derekára csavart kötelet hamar kiengedni, úgy, hogy a léghajó magával vonzolta őket. Az egyik *Göös* nevű katona fejével lefelé lógott a kötélen és így huzta magával a hajó vagy ötszáz méterre. Majd egy fához vágta úgy, hogy fej és arcbőre rögtön levált koponyájáról, melyet több helyen be is tört. A szerencsétlen rögtön meghalt. Egy másik katona kibontakozott a kötelekből és husz méter magasból leugrott. Súlyos sérüléseket szenvedett. Egy *Fiszel* nevű tartalékos katonát azonban még tovább is magával vonzolt a szálló léghajó. Egy erdő fölött a fák törzsei közé került, mely derékon ketté szakította a szerencsétlent. Legesőfálatosabb a főhadnagy megmenekülése. *Mitschaerfer* ugyan az elszabadulás pillanatában megérintotta a gázcsapot, de a kiframló gáz lassan folyhatott csak ki, így ő a léghajó kosarában meglehetősen magasra jutott fel. A szél azonban a kosarat rejtőnösen lövölte, melyből kibillent, de szerencsésen a léghajó alján elhelyezett szélfogóba esett. Itt volt aztán mindaddig, míg a léghajóból a gáz ki nem szállt és *Ladányberény* közelében nem ért földet. Közben automobilon a léghajó keresésére indultak. Tizenegy óra tájt megtalálták a főhadnagyot és a léghajót, melyben semmi kár sem esett.

— A budapesti nemzetközi gyorsíró-kongresszus. A Budapesten 1913-ban megtartandó nemzetközi gyorsíró-kongresszus előkészítő bizottsága szeptember hó 6-án, pénteken este hét órákor ülést tart az Upror-kávéház különtermében. Az előkészítő bizottság ülésének tárgyai: 1. A kongresszusi tanácskozások tervezetének megállapítása. 2. A bizottság legközelebbi teendőinek megbeszélése. Az értekezleten dr. *Fabró Henrik* fog elnökölni.

— Házasság. Koch László gyártulajdonos ma délelőtt fél 11 órákor házasságot kötött *Biró Ellával*, *Biró Henrik* fővárosi bizottsági tag leányával. A házasságkötést a központi városküzán, a polgármesteri hivatalban maga dr. *Bárczy István* polgármester végezte, aki szép beszéd kíséretében adta össze az ifjú párt. A menyasszony tanuja *Biró Gyula* építőmester, a vőlegény pedig *Koch Károly* építőmester volt.

Kömáromy István, Gümör vármegye másodfőjegyzője és a „Gümör-Kishont“ felelős szerkesztője eljegyezte öz. *Pireth Károly* németmegyei földbírtokos leányát, *Rollát*.

Rothmann Ignác újpesti lakos eljegyezte *Soltész Rózát* Sárospatakról.

Várjas Antal fővárosi kabarészínész eljegyezte *Tóth Mariskát*, a *Trocadero-Mulató* tagját.

— Newyorkban meggyilkolt magyar nő. Newyorkból egy odaköltözött magyar nő rendkívül szenzációs és bűnös eltűnését jelentik. A newyersey-i osztrák és magyar konzul röviddel ezelőtt a newyorki rendőrséghez fordult és bejelentette neki *Mencsik Róza magyar alattvaló eltűnését.* Mencsik Róza 1895-ben érkezett Newyorkba és 1902-ben házasságot kötött itt egy Szabó nevű állítólagos gróffal. Mencsik Róza és férje, akik mind a ketten vagyontalanok voltak, az esztendő folyamán *tekintélyes vagyontalant tettek szert.* Röviddel ezelőtt az asszony megismerkedett *Burton Hibson* ügyésszel, akinek a tanácsára végrendeletet s *végrendeletében vagyontalant rászó részét anyjára testáta.* Az asszony július hónapban *Burton Hibsonnal csónakkirándulásra ment.* A kiránduláson a csónak léket kapott és *elsüllyedt,* de mind a kettőt *megmentették.* Két hét múlva *újra csónakkirándulásra mentek, a csónakkal újra szerencsétlenség történt.* Hibson megmenekült, az asszony azonban a folyóba fulladt. A bank, amelyben az asszony a vagyont elhelyezte, a Hibson ügyész által fölmutatott végrendeletre *kifizette a tekintélyes összeget.* Az ügyész már tíz esztendeje házas és több gyermek atyja. A rendőrség a nyomozás eddigi adatai alapján kétségtelennek tartja, hogy *büntetőről van szó s az asszonyt az ügyész emésztette el, hogy pénzt megkaparintsa.* Egy másik értesítés szerint *Mencsik Róza nem magyar, hanem csehországi eredetű, rendkívül szép és művelt nő volt.* Berlinből jelentik: A Berliner Zeitung am Mittag jelenti Newyorkból: A rendőri vizsgálat *Mencsik Róza magyar nőnek július 15-én bekövetkezett halála dolgában megállapította, hogy halálát Gibson Burton newyorki ügyvéd idézte elő, aki azt a csónakot, melyben Mencsik asszonnyal helyet foglalt, felborította, mire Mencsikné a vízbe fullt.* Gibson megmenekült és Mencsikné vagyontalant akarta megkaparintani, de Mencsikné barátainak közbelépésére kudarcot vallott. A vizsgálat továbbá megállapította, hogy Gibson valószínűleg egy vasuti tisztviselőt is megölt, hogy annak egy banknál levő betétjét kicsalja. Gibson mult héten elült.

— Panasz a brassói kerületi betegsegélyző pénztár ellen. Brassói tudósítónk közli velünk: Városunkban százával jajdul fel a panasz és az elkeseredés hangja a *kerületi betegsegélyző pénztár ellen.* Ezt a jogos panaszt most betetőzi egy teljesen munkaképtelen, tehetetlen munkásnak a jakszava: *Kovács Gyula gépgyári szerszámkiadónak egyszerűen megtagadták az öt jogosan megillető tizenhárom napi táppénz kifizetését.* Pedig a betegsegélyző pénztár orvosa, dr. Nusbecker kiutalta a táppénzt, a betegpénztár azonban nem fizette ki. És hogy legyen mivel megokolnia eljárását, egyszerűen kijelentette, hogy Kovács nem beteg, hanem alkoholist. Pedig Kovács munka közben, a nehéz szerszámok emelése következtében lett beteg. Dr. Nusbecker ezt meg is állapította. A pénztár egyik tisztviselője azonban pénz helyett gorbáskodott a beteg munkással, a táppénz-utalványt pedig kivette kezéből. Most itt áll Kovács beteg, a gyárba vissza menni nem tud, mert munkára teljesen alkalmatlan, a kerületi betegsegélyző pedig nem fizet. — Ott csak az a fontos, hogy a míg a munkás egészséges, pontosan fizesse a járulékat.

— A szökött huszár. Brassóból jelentik: Hét hónappal ezelőtt egyik romániai huszárezredtől megszökött Tódor György huszár. A rendőrség engedélyt adott neki a letelepedésre. A szökevény katona Brassó román negyedében megismerkedett Deán Mária jómódu leánnyal, akivel elhitette, hogy otthon házái és földjei vannak. A leány feleségül ment hozzá, de a férj rövidesen elverte az egész hozományt. A rokonság most utána nézett a férj vagyonáról szóló mesének s kiderült a szélhámosság. Tódor tudományt szerzett a dolgról s fölméltében marólugot ivott. Súlyos belső sérüléseivel a kórházba szállították, ahol meghalt.

— Gyilkos villanyáram. Déváról jelentik: Déván tegnap nagy szélvihar dühöngött, amely a Bolgár-utczában eltépte a telefonvezeteket. Az elszakadt telefondrót ráesett a villanyvilágítás vezetékére s ennek áramát elvezetve, végignyult az utczán. Éppen ara haladt a marosolymosi kincstári intéző fogata. Az erős árammal telített drót a lovak szügyét érintette s mindkét lovat megölte. A kocsi el akarta távolítani a drótot, de az áram őt, valamint két más embert, akik segítségére siettek, mindaddig fogva tartotta, amíg a villamos-telep az áramot el nem zárta.

— Őszi viharok és árvizek. Az őszi esze fordult időjárás viharzásairól nagy pusztításokat jelentenek. Az országos viharzásokról a következő jelentések érkeztek be: *Veszprém:* Tegnap *Kislőd* községben óriási vihar pusztított. Egy zsupfedeles ház kigyulladt. A nagy szélviharban a tűz ácsapott a többi házra is. A tüzet lehetetlen volt lokalizálni. Huszonkét ház a melléképületekkel leégett. Egy asszony elpusztult a lángokban. A kár negyvenezer korona. — *Talmács:* A két napig tartó esőzés következtében az *Olt folyó kiáradt.* Vöröstorony és Talmács falvak között *elmosta a töltést,* több hidat magával ragadott. Az áradás következtében a forgalom szünetel. Vöröstorony határállomás is víz alatt van. — *Tab:* Néhány nap óta a vidéken téli idő uralkodik. Nagy viharok vannak napirenden és a *hófuvas sok kárt tett a gyümölcsösökben.* — *Nagyszében* jelentik, hogy ott harminczhat órai szakadtan esőzés volt. A *Cibin* folyó kilépett medréből és a szomszéd községek határa víz alatt van, sőt a nagyszébeni alsó várost is árveszély fenyegeti. Egy átázott villa beomlott, dea lakók idejében menekültek. A rettentő vízmennyiség a vasuti töltést is több helyen megrongálta, úgy hogy *Alvincz—Nagyszében—Ujegyháza között a forgalom teljesen szünetel.* Brassó felé pedig csak átszállással lehet közlekedni. A városi mérnöki hivatal teljes apparátussal dolgozik a veszély elhárításán. Lugosról jelentik: *Krassószörény* megyében több nap óta tartó esőzés megduzzasztotta a patakokat, úgy hogy több helyen áradásoktól tartanak. Karánsebesen a Temes és Berzava elhagyták medrüket. A Karánsebest környékező falvakkal ennélfogva megakadt a kocsiközlekedés. Lugoson a víz folyton emelkedik. Estefelé azonban már megnyugtatóbb hírek érkeztek Lugosra. Az esőzés elállott és komolyabb aggodalomra csak az igen sebes folyású Bisztra patak emelkedése ad okot. — *Temesvárról* jelentik: A napokig tartó esőzések folytán árvíz fenyegeti a déli vidéket. A Temes és a Béra folyók egyre áradnak. Zsidóvárnál a Nadrág-patak kiáradt. — *Zalaegerszegről* jelentik: A 24 óra óta dühöngő szélvihar óriási károkat okozott különösen a szőlőkben. Szentgyörgyvár községben a vihar alkalmával tűz támadt, mely tíz házat és melléképületeket elpusztította.

— A hortobágyi orvos tragikus halála. A debreceni híres Hortobágy-pusztának tragikus halál-eseje van. Altmann Gyula hortobágyi állatorvos ma délelőtt a nagyhortobágyi vasuti állomásra igyekezett. Hogy utját megrövidíse, a vasuti töltésre került, de egyszerre háta mögött érezte a tiszalöki vonatot, amelyik egy fordulóból kanyarodott ki. Az állatorvos az ijedségtől szívészélhűdést kapott és a sínok között összeesett. A mozdonyvezető teljes erővel fékezett, de a mozdony néhány méterre még maga előtt tolt a holttestet.

— A bányásirban eltemetve. Brüsszeli jelentés szerint a *Clarence-bánya halott áldozatainak száma 60.* A holttestek a fölsmerhetetlenségig megszenesedtek. Még mindig hoznak föl közel ezer méter mélységből szerencsétleneket. Szörnyű jelenet volt, mikor felszínre emeltek egy törzset fej nélkül és nem lehetett agnoszkálni. Közvetlenül azután a fölönögepből *kikerült a fej is és egy öreg bányamester fölsimerte benne a fiát.* Az aggyastán két kézre fogta a véres fejet és sirva csókolta. Hiába kérelték, nem adta ki kezéből, üvegesedő szemmel nézte s végül *megörült.* Leon főmérnök tegnap este megint leszállt a tárnába és ezer méter mélységben kutatott a még hiányzó szerencsétlenül járt bányászok után, azonban eredmény nélkül. A mérnökök elhatározták, hogy mivel újabb robbanások történtek, a mentési munkálatokat egyelőre felfüggesztik. A kórházba szállított sebesültek közül ketten meghaltak.

— Öngyilkos református pap. Dészről egy szegény beteg ember megrendítő tragédiáját jelentik: Tegnap reggel Dészen az Európa-szállodában *halántékon lőtte magát Elek Simon somkeréki református lelkész.* Jól czélzott, a golyó halálosan találta. Semmi írást nem hagyott maga után, de barátai előtt a napokban kijelentette, hogy öngyilkos lesz, mert *tudóvizes és gyógyíthatatlan gyomor-baja van.*

— Dühöngő az utczán. Fiuméből jelentik: Giuglianotti Natale olasz alattvaló napszámost több izben kezelték a kórházban elmebaj miatt. Nemrégiben elbocsátották a kórházból. Giuglianotti az éjjel hirtelen dühöngeni kezdett s konyhakét ragadva, leszurással fenyegette a házbélieket, akik rémülten menekültek. Az örült ember ezután az utczára szökött ki s itt veszélyeztette a közbiztonságot. Négy rendőr és két apóló csak nagynehezen tudta megfékezni a dühöngő embert.

— Az orvos küzdelme az örülttel. Hamburgban egy orvos valóságos élethalál harcát vívott meg egy örülttel. Ugyanis dr. Paulsen, gyakorlóorvos rendelő óráján jelentkezett egy fiatal suhanc s türelmesen várta, míg az utolsó páciens is elmege, akkor aztán bement a rendelőszobába. Szívbjáról panaszkodott s mikor az orvos hanyatt fektette és vizsgálta, a *fiatalember revolvert szegezett rá és pénzt követelt.* Paulsen nem vesztette el lélekjelenlétét s látván, hogy a revolver zárjárja nincs *eltozva, kiütötte támadója kezéből a fegyvert.* Most könyörgésre fogta a dolgot a suhanc, elpanaszolta, hogy két napja nem evett s az orvos adott neki négy márkát. Elmenőben hirtelen visszafordult s *jókora vésővel kezében rávelette magát az orvosra.* Paulsen hatalmas termetű férfi létere könnyű szerrel letépte a támadót s kicsavarta kezéből a gyilkos szerszámot, de azt nem akadályozhatta meg, hogy támadója el ne meneküljön. Az orvos jelentést tett az esetről a rendőrségnek, amely most nyomozza a rabiátus páciensét. Azt hiszi Paulsen, hogy *örült volt a támadó.*

— A pusztamérgesi kuruzslóasszony. Szeged mellett, Pusztamérgesen, az ország második városától alig néhány kilométernyire, egy *kuruzslóasszony* a saját bevallása szerint *több jövedelme van, mint az orvosnak.* Maga a kuruzslóasszony, *Sávai Istvánné,* jelentette ezt ki ma délelőtt a szegedi járásbírószágon, ahol kuruzslásai miatt felelősségre vonták. Sávai Istvánné ránczosképi, keresztbe villanó szemü paracztasszony. Mindössze harminczöt éves, de büne már van annyi, hogy egy vén boszorkány is megérhetné vele. Tíz esztendővel ezelőtt például agyoszurta a szeretőjét; négy esztendőt töltött ezért *Mária-Nosztán,* Hogy kiszabadult, fölesapott az orvos konkurrensének. Gyógyított, kuruzsolt, hamar elterjedt a híre a pusztamérgesi tanyák babonás világában. Kocsi kocsi ért a portája elé, hozták hozzá a betegeket, vitték el őt messi tanyák nyomorultjaihoz, akiket korbából, ceztből, pálinkából, gyömbérből megkámforból összekotyvasztott bájjalall „kezelt”. Ámbár Pusztamérgesen híre-hamva sincs a közgazgatásnak, mégis vagy nyolczszor-tízszor a bíróság elé került a kuruzsló ez alatt az öt esztendő alatt mialatt ezt a mesterséget folytatta. Elitelték öt-hat napra, nem bánta. Kuruzsolt tovább, drágábban, mint amennyiért az orvos gyógyít, mégis hozzá mentek a betegek. Most legutóbb a pusztára elvetődött *Tót Kósa* István csendőrmester jelentette fel közegészség elleni kihágás miatt a járásbírószágnál. *Farkas* István dugszagad pusztaszeri gazdálkodó feleségét, *Biczák* Erzsébetet gyógykezelte a tudós asszony, olyan jól, hogy az a gyógyításba majdnem bele nem halt. A bíró tizennégy napi fogházra és százhusz korona pénzbüntetésre ítélte s megintette.

— Aztán most már hagyja abba a kuruzslást!... — Megvillant az asszony szeme s dühösen rikácsolta:

— Nem én, még ha esztendőre zár is le. Többet keresek én még az orvosnál is. Megéri azt a büntetést. — A százhusz koronát természetesen nem fizette ki, hanem az érte járó tizenkét napot is leüli. Ha kiszabadul, vigan kuruzsolt tovább és vagyont gyűjt.

— Kovalik holttestét megtalálták. A mozi dícsőségére és 250 koronára vágyakozó, szegény tizenhat éves, vakmerő Kovalik Dénest, aki a Ferencz József-híd turuljáról leugrott, ma végre kiadta a Duna. Lenn a csepeli szigetnél partra vetette. Ott akadtak rá a hullájára. Fehér sport-sapkában volt, fehér uszónadrágban, ahogy hirtelen a halálba ugrott. Délután rendőrbizottság ment ki Csepelre, agnoszkálni a holttestet.

— Ártatlanul letartóztatva. Szabó Mihályt, a Rogácsy fényképész czég napidíjas szolgáját gyanúsították a régi Nemzeti Színház előtt álló gyermek-szanatóriumi sorsjegybódé feltörésével és kirablásával. Az egyedüli gyanuok erre a letartóztatásra csak az volt, hogy Szabó is, mint a bódé igazi kirablója, hosszu és sovány. Négy napig volt a rendőrség foglya és csak akkor eresztették szabadon, amikor elfogták a betörőt. Erre a négy napra azonban a Rogácsy czég nem adta ki a napidíját. A czégnek némileg igaza is van, de lát Szabó arról nem tehet, hogy a rendőrség nem engedte dolgozni. Valamiképen kártalanítani kellene ezt a szegényt embert. Hiszen az ékszerész czég is hibás, mert az ékszereket még éjszakára sem zárta Wertheim szekrénybe s így még örülnie kell, hogy az ékszerek megkerültek. Nem szabad engedni, hogy szegény ember ártatlanul elveszítse négy napi keresetét.

— Nappali kereskedelmi szaktanfolyam. A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete a folyó tanévben is megnyitja 6 havi tanfolyamát, amelyen oly férfiak és nők képezhetnek ki, akik a kereskedelmi tisztviselői pályára lépni ohajtanak. A tanítás nappal 9—1 vagy d. u. 2—6-ig folyik. A beiratások most folynak az igazgatóságnál, *Andrássy-ut 97. (bejárat Vörösmarty-utca.)*

— A pápai szerelmi dráma áldozatai. Megírtuk tegnap, hogy Pápán hármass szerelmi dráma történt, amelynek szereplői közül Mórocz Ferencz kőművesinas azonnal meghalt s azóta a társa, Farkas János is kiszzenvedett. A dráma harmadik szereplője, Fleckenstein Mária tegnap este magához tért. Elmondta, hogy közös elhatározással választották a halált. Őt Farkas lötte halántékra, azután a két fiu kölcsönösen lött egymásra. Másra nem emlékszik, különben sem volt józan — mondta — mert az öngyilkosság előtt tíz pohár rumot ivott meg. Farkas János előzően azzal bucsuzott el anyjától és kis testvérétől, akiknek kenyérkeresője volt, hogy Budapestre megy s munka után néz. Mindkét fiut ma délután temetik.

— Véres harc a génuai apacsokkal. Génuai jelentés szerint ott véres harc folyt a *Via Ventè Settenbren* három apache és a rendőrök közt. Egy villamos kocsin három utas nem akart fizetni és az ellenőrrel veszekedni kezdtek. A legközelebbi megállónál mind a hárman leszálltak és elszöktek. Az ellenőr azonban nem hagyta magát, utánuk ment és követelte tőlük a meeediját. A három utas erre szó nélkül revolvért rántott, ráított az ellenőrre és megfutamodott. Az ellenőr azonnal holtan terült el a földre. Ekkor már nagy népcsoport támadt, rendőrök és karabélyosok üldözöbe vették a gyilkosokat. Izgalmas hajszá keletkezett. A menekülőket időnként visszafordultak és rálőttek üldözőikre. A rendőrök és karabélyosok is fegyvert ragadtak és cselba vették a három gyilkost. Vagy negyven revolverlövés dördült el rövid negyedóra alatt. A mérnylők egyike és két rendőr holtan bukkott a földre, két karabélyos és három rendőr pedig megsebesült. A két életben maradt mérnylőt csak késő éjszaka sikerült letartóztatni. Az egyik a lábán súlyos sebet kapott egy rendőr golyójától. Mikor hordágyon a rendőrségre vitték, nagy néptömeg gyűlt össze és meg akarta lincselni. A rendőrség csak nagy fáradsággal tudta megvédeni a nép dühétől. Kihallgatása alkalmával elmondta, hogy *Battista Ferreionak* hívják, 28 éves gipszmunkás. Két nappal ezelőtt Marseillesből jött Génuába. Vallatás közben kirántotta revolverét, de a mellette álló rendőr kicsavarta a kezéből. Kihallgatása után a rendőrségi kórházba vitték. Génuában nagy az izgalom.

— Gyilkolnak a testvérek. Déváról jelentik: Pád községnek valóságos róme volt Bsolna Péter, verekedő, iszákos ember. Tegnap ismét részegen ment haza a kocsmából s két testvérét vacsoránál találta. Előbb csak szidalmazta öccseit, majd mikor látta, hogy ezzel nem törődnek, kést rántott és János nevű öccsét karján és arcán megszurta. Öccsei ekkor bírokra keltek vele s az egyik a gyomrába, a másik a hátába szurt. Bsolna Péter kifutott az utcára, ahol összeesett és pár perc múlva meghalt. A két testvér önként jelentkezett az ügyészségen.

— Tömeges elgázolások. A Váczi-körút 52. számú ház előtt a 20-as számú automobil, amelyet Jeger János sofőr vezetett, elgázolta Szatmári Mihály tizenéves fűszeres tanoncot. A Rókus-kórházba vitték. — A Váczi-körút 54. számú ház előtt a 47-es számú közúti villamosvasúti kocsit elgázolta Gertl Hermin ötven éves varrónő. A Rókus-kórházban ápolják. — A Soroksár és Taksony között a 1201-es számú gyorsvonat elütött egy parasztszekeret, amelyen két fiu ült. Az egyik, aki tizenéves, meghalt. A nevét nem tudják. A másik Meleg Mátyás tizenhárom éves földműves fiu, aki súlyos sérüléseket szenvedett. Behozták a fővárosba és a Rókus-kórházban helyezték el.

— A kis hozomány miatt a halálba. Pápán ma reggel Neumann Olga tizenkilenc éves urileány szüleinek lakásán felakasztotta magát. Azért lett öngyilkos, mert a vőlegénye tegnap visszaküldötte a jeggyűrűjét azzal, hogy nem veheti el, mért kevés a hozománya.

— Halálozás. Szabó Imre nyug. községi jegyző 30 éves korában Dombóvárosban meghalt. *Wachtler Bertalan* besztercebányai főjegyző, tegnap este Besztercebányán hirtelen meghalt. *Fesely Lajos*, a Komáromi Első Takarékpénztár vezérigazgatója ma reggel szívizületében meghalt.

x Akinek fájós feje van, vagy bármi okból orvosi kezelésre szorul, annak legjobban dr. Batizfalvy I. Z. kir. Egyt. tanár, a műfogászat szakorvosának Fogorvosi intézetét ajánlhatjuk. A főváros ezen legelső intézete Károly-körút 10. sz. alá lett legújabbban áthelyezve, egyenesen a cselra átalakított, a legkötényebb gépekkel és villanyos készülékekkel ellátott, helyiségbe, melyek lehetővé teszik a fogaknak teljesen fáj-

dalmatlan kezelését. A nm. v. közokt. miniszter is elismerő leiratával tüntette ki a maga nemében páratlan intézetet, melynek technikai osztályában, mint számtalan esetben alkalmunk volt meggyőződni, a természetestől meg nem különböztethető műfogóplások eszközöltetnek, melyekkel tökéletesen lehet beszélni és rágni. Természetes, hogy minden művelet dr. Batizfalvynak, az ismert szakembernek felügyelete alatt és részben általa is végeztetik, miért is a legteljesebb bizalmat is megérdemli.

x A legelőkelőbb orvosok is ajánlják gyenge gyermekek, sápkóros leányok és idősebb betegek erősítésére a valódi 5 puttonos tokaji borból készült Krieger-féle tokaji china-vasbort. Hogy mily hathatós szer ez a vérszegénység, idegesség, álmatlanság ellen, azt mindenki tudja, valamint azt is, hogy a tokaji china-vasbor az étvágyat növeli, a vért tisztítja és szaporítja.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-uteza 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítottatik a gyermektorna- és vívásra.

Yes porcellán Puder
A VILAG LEGJOBB POWDERE
ÁRA 3 ÉS 5 KORONA.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Limonádé ezredes.** A Beöthy-féle színházak ugyancsak lendülettel látták a munkához: mind a kettőben megvolt már az első bemutató-előadás. A Magyar Színház néhány nap előtt a „Brezeda ur“-ral, a Királyszínház ma este a „Limonádé ezredes“-sel lépett a közönség elé. A „Limonádé ezredes“ német darab, helyesebben gyöngé német darab, amelyből *Harsányi Zsolt* csinált ügyes kézzel, pompás ötletekkel használható színpadi művet. Nem ismerem az eredeti darabot, de a magyar formájában van egy szerep, amit csak magyar író dolgozhatott ki, formálhatott olyanná, mint amilyen ez a szerep — Rátkai játszsza bravurosan — menti meg a vigjátékot. Ezért a mulató ezredesért érdemes megnézni a „Limonádé ezredes“-t és érdemes boszankodás nélkül akceptálni a laposabb részeket. A meséje nem sok, de a kis mese sok nagyon bohózat helyzetet kereszttül iparkodik a befejezése felé. Egy huszárezredes, aki főhőse a darabnak, egy huszárezredes, aki évek óta limonádét iszik, egyszer azután a hadnagyi társaságában pezsgőzik és viharosan pótolja a lumpolásban elmulasztottakat. Azt talán említeni is fölösleges, hogy a szigorú ezredparancsnoknak bájos leánya van, aki szerencsésen felesége lesz egy fiatal huszártisztnek. Az előadás lelke *Rátkai Márton* volt. Ő maga töltötte be az egész darabot, ugyszólván egy alakból állt az egész szerep. Rengeteg ötlettel, sok kedvességgel és hihetetlen mozgékony-sággal játszta végig az első bemutatót, amelynek közönsége nem is fukarkodott a tapssal. Mellette *Berki Lili* tetszett és sikeresnek mondható *Perczel Sári* első debütje is. Ma este aratta első sikerét *Bethlen grófné* is, aki szubrettnek indult és ma győzött, mint — komika, Józsi alakításán sokat nevettek. Kacagató figura volt *Németh József* huszárorrmestere is. A szerelmes hadnagyt *Király Ernő* játszta ügyesen, egy papuoshős főhadnagyt *Hajnal* alakított sok józsi komikummal. A darabhoz *Vincze Zsigmond*, a színház kiváló karmestere irt néhány pompás zeneszámot, amelyeket sorra megismételtek a bemutató során. (U. D.)

(*) **Saharet.** A Budapesti Színházban ma este az „Asszonyfaló“ második és harmadik felvonásában a világ egyik legelső és leghíresebb táncművésznője, Saharet, mutatta be művészetét. Ez a furcsa, feketebaju, kicsi asszony, aki az életben, a színpadon kívül olyan nyugodtan, esendesen jár, mint egy angol lady, valami különös változáson megy keresztül, amikor a színpadra lép. A nekünk olyan excentrikus ausztráliai asszony vére mintha csak a zene ítemére pezsdülne fel, a lénye, az idegen, különös egyénisége feloldódik a zenében. Fozója simul és a világ legkülönösebb, legsajátosabb tánczóján nyilvánul meg. Nagy, sűrű szeméi valami esodálatosan ragyogó színt kapnak, látszik, hogy benne él az öt körülhullámzó zenében és a táncza is mintha a zenében rejlő érzéseknek ritmikus mozdulatokból való kifejezője volna. A táncművészet minden szabályával ellenkezik a Sa-

haret táncművésze, ezt már mindnyájan tudjuk és láttuk, valahányszor Budapesten fellépett, legelőször tizenhat évvel ezelőtt, amikor még egészen fiatal leány volt. Bizonyos forradalmi jellege van az ő táncművészetének. Boszorkányos virtuozitással, bravurral tánczol és a nagy, viharzó languolatokat éppen úgy érzékíti meg, mint a zene esendese. halk vibrálásait. Bochezini, Leslie, Glück, Schumann, Rubinstein és Schubert egy-egy táncz-darabját tánczolta el ma este és a táncz rajongói, akik ma végignézték ezt a produkciót, őszinte elragadtatással tapsolták meg. Kijutott a sikerből partnerének, *Nikolszki* urnak is, aki ezen a turnén kíséri először a táncz világhírű művésznőjét. (b.)

(*) **Színészjubiläum.** A kolozsvári Nemzeti Színház érdemes művésze, *Nagy Gyula*, szeptember tizedikén tölti be színművészi működésének huszonötödik évfordulóját. A közkeveltségnek örvendő művész tiszteletére a színház szeptember 10-én jubilaris előadást rendez. Az „Obsitos“ című daljáték fog színré kerülni, melynek Szászorszég szeretője a jubilaris *Nagy Gyula* játsza.

(*) **Kernstok Károly üvegfestményel.** A művész ismerőinek és kedvelőinek aránylag kis töredéke tudott eddig csak arról, hogy *Kernstok Károly*, akinek diadalmas stációkkal tarkított művészi evolúcióját alig néhány hónapja volt alkalmunk kollektív kiállításán átélni, az utóbbi években egy új terrénre hódított meg magának, amelyen az eddigiekhez méltó nagy sikerrel és értékekkel érvényesül sokoldalú művésze: a színes üvegeket, melyeket önkerebbe foglalva dekoratív ablakfestményekké csoportosítanak. Azokon a kiállításokon, melyeken a legfiatalabb magyar festőgárda élén *Kernstok* is kiállított, láttunk már néhány üvegfestményhez készült vázlatot, maguk a kartonok és az ablakok mindaddig ismeretlenek maradtak számunkra. Főuri paloták, előkelő urilakok lépcsőháza, termei számára készültek — a nyilvánosság nem férhetett hozzájuk. Ma azután a Nagymező-utcai Ernst-muzeum kiállítási helyiségeiben egy intim kis kiállítás nyílt meg, amelyben *Kernstok Károly* üvegfestményeivel lép a nagy nyilvánosság ítélőszéke elé. — A festmények, számszerint hét darab, Hajdu vármegye Debreczenben épült székházának ékeségei lesznek, hét hosszukás, román ablak, melyek a székház diszterinének a főhomlokzatra nyíló részén fognak egymás mellett sorakozni. A kiállításon, melyet ma mutattak be a sajtó képviselőinek, láthatók az eredeti kartonok, valamint az azokról üvegre átvitt ablakok is. Az ősmagyar történet hét vezérét komponálta *Kernstok Károly* a hét ablakba, hét karcsu, nyulánk embert helyez el stílusos, magyaros dísznek a keskeny ablakközökbe. A közepén Árpád fejedelem, arcváltozó felénk fordulva, jobbra és balra tőle a mozdulatok és tekintetek frappáns, nagyszerű ritmusával helyeződik el három-három vezér. Valamennyinek tekintete a fejedelemre esik és mégis mindegyik más és fokozatosan fejlődő mozdulattal fordul feléje. Különkülön mindegyik alak tökéletes hatású, teljes egész, a kompozíció sorrendjébe állítva azonban mégis nyilvánvaló, szinte beszédese az együtartozásuk és tökéletes, teljes egységű ritmikus mozgó csoportot olvadnak össze. Az egészet végtelen, a primitívség erőszakolása nélküli egyszerűség jellemzi. Amilyen a csoport ritmikus elosztása, olyan stílusosan harmonizáló a színek, vonalak megoldása is. *Kernstok* művészi vonal- és formamegérzése pompásan érvényesül az új anyagban, a konturok hangsúlyozása itt fizikai rendeltetést nyer: az egyes üvegrészek összetartására szolgál. A figyelő és *Kernstok* utóbbi években festett képeihez hozzászokott szem a művész szikár, esontos aktjait fedezi fel a sisakos, kacagányos vitézekben, akiket *Kernstok Károly*, a művész, lelkes, meleg és termelő fantáziája meglepően stílusos kosztümökbe öltöztetett. Lehetne mondani: egy művészi megkomponált művelődéstörténeti fejezet *Kernstok* ablakosra. A tatáros *Poponyák* sisakja, süvegje, az erőből duzzadó izmokra valami különös légysággal boruló pánccél, kacagány, a fegyverek, a keleties motívum s mégis magyarosnak ható bórdíszítések és ruhák meg-

kapó közvetlenséggel érvényesülnek. A nagy változatosság, a vonalak sokfélesége mellett végtelenül nyugodt, méltóságjeljes egyszerű és mégis egyszerűen dekoratív az egész kompozíció, amely kétségteljes büszkeséggel lesz Debreczen városának. A képeket művészi tökéletességgel vitte át üvegre *Walther Gida* és a kiállításon leleményesen elhelyezett aolajok finoman színezett üvegein gyönyörű színskálában ömlik be az őszi napsugár. Nem szabad megfedkezünk a hajdumegyei székházat építő *Bálint* és *Jámbor* építőművészekről, akik nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy Kernstok Károly sokoldalú művészete ezen az új terepemen is megpróbálhassék. A kiállított tervrajzok pedig egészen tanuskodnak amellest, hogy Kernstok üvegfestményei méltó keretet fognak kapni a két jeles építész tervezte palotában. (— na.)

(*) **Mihalovich Ödön** hetvenéves. Mihalovich Ödön zeneköltő, az Országos Zeneakadémia igazgatója szeptember 14-én ünnepli születésének hetvenedik évfordulóját. Mihalovich, aki 1842-ben Fericsaczinban, Szlavóniában született, régi előkelő magyar családból, zenei életünknek egyik legkimagaslóbb alakja. „Toldi” című operáján kívül számos klasszikai irányú zeneművet írt és évtizedek óta irányító szerepet játszik a magyar zenevilágban. Az agg zeneköltő, mint értesülünk, hetvenedik születésnapja alkalmából magasabb királyi kitüntetésben fog részesülni.

(*) **Ferdinand Bonn** redivivus. Ferdinand Bonn, a Berliner Theater volt igazgatója s a német császár egykori kedvence, sokféle balsikere után tudvalevőleg egy idő óta eltűnt a színházi életből, hogy Kopenhágában mint filmköltő, filmrendező és filmszínész keressen sikert. Most azonban, mint egy német újságírónak kijelentette, hamarosan ott akarja hagyni a „Nordisk Film” társaságot és visszatér régi dicsőségéhez, a színházhoz s először mint vendég a Neue Wiener Bühnen fog fellépni a „Familienkind” című darabban.

(*) **Német igazgatójelöltek.** A német színházi világnak két fontos pozíciója ürrült meg a legutóbbi napokban és vár arra, hogy legközelebb betöltsék. Az egyik a bécsi Burgtheater igazgatói széke, amely báró *Berger* s a müncheni intendatúra, amely *Speidl* halálával ürrült meg. A Burgtheater igazgató-jelölteiről már több ízben szölgünk. Ujabbán még néhány más név is került forgalomba, így például dr. *Alexander v. Weiler* tanár, irodalomtörténész, dr. *Glossy*, aki legtöbbet foglalkozott a bécsi színházak történetével s *Rittner* Taddaeus drámáiról, akinek nemrégiben fogadták el előadásra egy darabját báró *Berger* s aki azonkívül miniszteriumi hivatalnok is. A Burgtheater igazgatóságára tehát csupa érdemes és jónevű embert jelöltek. Annál szomorubbak azonban a müncheni intendatúra kilátásai. *Speidl* örökében csupa olyan embert emlegetnek, akik udvari méltóságok ugyan, de semmi összefüggéssel a színházzal. Vigasztaló csupán az, hogy *Speidl* maga sem mint hivatalos színházi ember került az intendatúrába, ahol pedig helyét kitünően töltötte be.

(*) **Az Ideális Színház.** A Magyar Mérnök- és Építész Egylet január és február havában ör estére terjedő ankétét rendezett „Ideális Színház” címmel az új Nemzeti Színház építésének ötletéből. Az ankétén, amelyen képviselve volt a vallás- és közoktatásiügyi minisztérium, a székesfőváros tanácsa, színházaink, stb. stb. az előadásokat *Bálint* Zoltán építőművész vezette be, míg az Ideális Színház kérdéséről dr. *Hevesi* Sándor, az Operaház művészeti vezetője, *Márkus* László, a Magyar Színház rendezője és *Kéméndy* Jenő, az Operaház szcenikai főfelügyelője tartottak tartalmas előadást. Az ankét folyamán élénk vita is fejlődött. Ezt az előadássorozatot az egész vita anyagával a Magyar Mérnök és Építész Egylet „Közlönyében” kiadta, most meg külön lenyomat alakjában. „Az Ideális Színház” címmel *Bálint* Zoltán, az ankét rendezőjének, bevezetésével a könyvpiacra bocsátja. A könyv igen tetszetős formában, oktáv alakban 125 oldal tartalommal jelent meg és az előadók magyarázó rajzai illusztrálják. Igen tanulságos lesz ez a kis könyv mindazoknak, akik a Nemzeti Színház építése iránt érdeklődnek, mert megszívlelendő ötleteket állapítottak meg úgy az építész, mint a rendező szempontjából, de a teljesen laikus érdeklődő is élvezeteket olvashatja a könyvet, amelyik a Magyar Mérnök-Építész Egylet házában (Reáltudoda-utca 4.) kapható. Ára 2 korona.

(*) **A Nemzeti Szalon őszi kiállítása.** A Nemzeti Szalon kiállítására beküldött nvolezszázhatvan műtárgy közül a zsüri kétszáznegyvenhatot fogadott el kiállításra. Az értékes és friss műanyagban nagy számmal vannak képviselve az újabb magyar művészgárda talentumos fiatal tagjai. *Illés* Antalnak a kiállítással kapcsolatos ritka érdemességű hagyatéki kiállításán kívül még *Beszédes* László és *Sándor* József szerepelnek kisebb

kollekcziókkal a tárlaton. Előbbi keleti tárgy kispasztikai, utóbbi pedig grafikus műveket állít ki. Mindezt összegezve, a Szalonnak már régen nem volt ilyen érdekes és változatos kiállítása, mint a megnyitló őszi tárlat, ahol minden műbarát meg fogja találni az izlésének megfelelő műtárgyat. A kiállítás rendezése már befejezést nyert és a sajtó képviselői szombaton, e hó 7-én reggel 9 órától délután 5 óráig már megtekinthetik a tárlatot, míg az ünneplés megnyitása szeptember 6-án, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz.

(*) **Magyar Keregyesületek.** A Magyar Nők Keregyesülete és a Budapesti Karénekesegyesület (főfőkar) szeptember közepén kezdi meg ujra működését *Lichtenberg* Emil operaházi karmester vezetésével. A két testület, mely tavaly *Haydn* „Teremtés”-ével és a IX. Symphoniával aratott osztatlan tetszést, az idén ismét hatalmas művel: *Bach* „Máté passzió”-jával lép a nyilvánosság elé. Zenei képességgel és énekhanggal bíró hölgyek és urak, kik a mű előadásában résztvenni óhajtanak, felvétetnek. Jelentkezni lehet szeptember 16-ig, a női karba kedden és pénteken délután 4-től fél 5-ig V., Akadémia-utca 3. sz. alatt, a férfikarba hétfőn és pénteken fél 8-tól 8-ig V., Bálvány-utca 14. sz. alatt.

(*) **Színházak hírei.** A Népepera műsora szombaton este ismét értékes erősséggel gyarapodik. Akkor kerül ugyanis először színre *Offenbach* klasszikus alkotása: a Hoffmann meséi. A népszerű dalművet a Népepera eredeti alakjában, az olasz képpel s a prózát helyettesítő recitativ részekkel hozza színre. A zenekart *Márkus* Dezső vezényli, a szerepeket kettős kiosztásban tanulták be. A szombati első bemutatón a hármast női alakot *Adler* Adelina éneklte. A Hoffmann előtti estén, pénteken *Mari*, az ezred leánya kerül színre. Vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal a „Botcsinálta doktor”-t játsszák.

A **Nemzeti Színházban** holnap, pénteken, Beaumarchais klasszikus vígjátéka, A szevillai borbély kerül színre, abban a szereposztásban, amelyben a mult évadbeli repriz alkalmával nagy sikert aratott. Szombaton a Stuart Mária van műsoron, Jászai Marival a cím szerepben, vasárnap pedig a Lilliomfi. Szigligeti Ede legnépszerűbb énekes vígjátékát adják *Dezső* József a címszerepben. Hétfőn a Hamlet kerül színre, amelynek címszerepét *Beregi* Oszkár fogja játszani, kedden pedig A Fogadósnét, Goldini vígjátékát adják, a rendezés szereposztásban.

A **Vígyszínházban** holnapután, szombaton mutatják be a Piktórokat, Rivoire André és Mirande Yves háromfelvonásos vígjátékát. Az újdonság jóformán az egész férfiszínművet foglalkoztatja. Főbb szerepeket játszanak *Góth* Sándor, *Tamay* Frigyes, *Tapolczay* Dezső, *Körmendy* Kálmán, *Szerényi* Zoltán, *Tihanyi* Miklós, ifj. *Ditrői* Mór, *Sarkadi* Aladár, *Palassa* Jenő és *Stella* Gyula; a női főszerepeket pedig: *Góthné* Kertész *Ella*, *Harasáthy* *Hermin*, *Mukay* *Margit* és *Molnár* *Aranka* játsszák. Az első előadás színhelye egy vidéki festőkolónia, a második felvonás *Mauclair* festő párisi lakásán játszik, a harmadik pedig *Pradoux* zeneszerzőnél történik. A Piktórokat vasárnap és hétfőn ismétlik, azután pedig minden második este adják. Holnap, pénteken a *Toto* és a *Golya* kerül színre.

A **Magyar Színházban** felújítják G. B. Shaw egyik legkiválóbb darabjának, az Orvosoknak az előadását. Ez az előadás vasárnap délután 3 órakor lesz, hogy az a közönség is megnézhesse a kiváló irodalmi értékű művet, amely este nem juthat el a színházba. A főszerepeket ezen az előadáson is R. Gombaszögi *Frida*, *Csatai* *Janka*, *P. Táróki* *Giza*, *Törzs*, *Sebestyén*, *Z. Molnár*, *Vágó*, *Pártos* és *Róthey* játsszák. — A Magyar Színház estéit e héten holnap, pénteken és vasárnap a nagykerületi *Brezeda* ur tölti be, szombaton pedig a *Frankfurtiak* adják. Az Orvosok délutáni előadása természetesen mérsékelt helyárral. A Magyar Színház személyzetét *Vajda* *László* rendező vezetésével ezalatt készült *Drégyey* *Gábor*, a *Szerence* fia kitűnő szerzője új darabjának, az Isteni szikrának előadására.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© **Egy magyar pincér mentőkészüléke.** Déről ujafjta mentőkészülékről veszünk hírt, mely *Jakab* *József* ottani pincér találmánya. A „Légerő” bizarr névre keresztelt mentőkészülék léggel felfuvarolt ruha, amelyet a feltaláló főleg aviatikai eszölokra készített. A több darabból álló ruhában könnyű a mozgás és a lecsúszás a légréteg felfogja az ütést. Kiváló aviatikusaink véleménye az új találmányról az, hogy az aviatikában nem lehet jövője. A „Légerő” ugyanis csak az esésnél teszi meg a köteleességét, de hiába való akkor, ha a pilótára rázuhan a motor, vagy aczéleső furódik valamely testrészebe. Továbbá ki kellene próbálni a mentőkészüléket, hogy mily magasról való esésnél használható. A hajózásnál inkább használható a „Légerő”, amelyre feltalálója magyar és osztrák szabadalmat kért.

© **A katonai aviatikus-főnök Mezőhegyesen.** A katonai repülőgéposztály főnöke, *Uslac* alezredes tegnap délután érkezett Mezőhegyesre. Magával szállította a Nagyszentmiklóson lezuhant gépét is, melyet csekély javítások után ujra munkaképessé tesz.

© **Repülés Európán keresztül.** Bukaresti jelentés szerint *Kantakuzéné* Serban herceg román aviatikus legközelebb nagy légi utra indul. *Brisztolból* indul el repülőgépén s Kalaiszon, Párison, Strasszburgon át készül *Bukarestbe* repülni.

© **Sikerült repülés a La Manche-csatornán át.** A La Manche csatorna átrepülése, amely még nemrég annyira lázba hozta a nagyközönséget, most az aviatikusok nagyszerű eredményei után, egészen jelentéktelen eseménynyő törpült, amelyre már ügyet sem vetünk. *Ashley* angol aviatikus, aki legutoljára kelt át a csatornán aeroplánon, avval vonta magára az érdeklődést, hogy egy hölgyet vitt magával utasként. *Ashley* és *Davies* kisasszony — maga is aviatikus — reggel szállottak fel Páris mellett, az Issy-les-Moulineaux-ben levő *gyakorlótér* és még délelőtt szerencsésen földet értek Eastbourne-ben, Sussex grófságban.

© **Ashley sikere.** Bonnból jelentik: *Ashley* aviatikus utasával, *Davis* kisasszonnyal ma reggel fél 8 órakor Brüsszelbe repült.

FŐVÁROS.

A Margitsziget bérbeadása.

— Spahlingerék helyett Ritzék. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 5.

A Margitsziget bérbeadásának rég vajdó ügye a közeli napokban végleg eldőlt. Emlékeztetes lesz még olvasóink előtt — hiszen az „Egyetértés” adott először hírt róla — hogy a Margitsziget bérletéért egy svájci pénzcsoport pályázott, kiket itt Budapesten *Gerbeaud* *Emil* cukrász képviselt. A fővárosi közmunkák tanácsa, mely a fővárosi pénzalap tulajdonát képező Margitsziget fölött korlátlanul rendelkezik, már elvben meg is állapodott *Spahlinger* urral, a svájci pénzcsoport fejevel és csak a közmunkák tanácsának plenáris ülési határozatára volt szükség hogy az elvi és szóbeli megállapodás végérvényesen ratifikáltassék.

Annakidején részletesen megemlékeztünk *Spahlingerék* ajánlatáról, melynek az a lényege, hogy 60 évre kéri bérlé a Margitszigetet, melyen az idők folyamán közel 10 millió koronára rugó befektetéseket eszközölnének. A befektetések közé tartozik új szállodák építése, villamosvasút létesítése, sporttelepek és szórakozási helyek, valamint egy kaszinó-épület megépítése. *Spahlingerék* részvénycsoportot alapítanak négy millió korona alapítókével, hogy azonban a haladék nélkül megkezdendő befektetésekre megfelelő anyagi eszközök is álljanak rendelkezésükre, a közmunkatanács jóváhagyása és jóváhagyása mellett a Margitszigetre hat millió korona kölcsönt vesznek fel. Mindezzel szemben pedig évi 210.000 korona bérösszeget fizetnek a szigetért a közmunkák tanácsának.

Erről az ajánlatról első percztől az volt a véleményünk, hogy a közmunkák tanácsának az ajánlatot elfogadnia, a főváros vitális érdekeinek szemmel tartásával, nem lehet és nem szabad. Mert azt a bérösszeget, amit *Spahlingerék* felajánlanak, ma is meghozza a Margitsziget házikezelésben. Pedig ez a házikezelés nem áll minden kritikán felül, mert egészen nyilvánvaló, hogy szakértő kezelés mellett a mai jövedelem — ujabb befektetések nélkül is — a négyszeresére-ötszörösére fokozható.

Néhány héttel ezelőtt — ezt is mi irtuk meg legelőbb — döntő fordulat állott be a Margitsziget bérletének ügyében. Amikor *Spahlingerék* már biztos nyeregben érezték magukat, ujabb ajánlat érkezett be a közmunkák tanácsához. Az új ajánlat benyújtója a *Ritz*-csoport volt, melynek bérleti feltételei kedvezőbbek a *Spahlinger-féle* ajánlatnál. Ez az egész Európát behálózó szálloda-trüsz az idogenforgalom biztosítása érdekében is sokkalta biztatóbb garanciákat nyújt *Spahlingeréknél* és a közmunkák tanácsa, amely — mint fentebb említettük — már késsz elvi megállapodásra jutott *Spahlingerékkal* — most az elé a helyzet elő állítottott, hogy a két ajánlatot egymással összehasonlítva, a tárgyalásokat most már a kedvezőbb feltételeket megajánló *Ritzékkal* folytatassa.

A közmunkatanács jövő kedden tartja a nyári szünet utáni legelső ülését. Ennek az ülésnek a napirendjére kitűzték a Margitsziget bérbeadásának az ügyét. A közmunkatanácsnak ezen az ülésén Lukács László miniszterelnök — a tanács elnöke — fog elnökölni.

(Irsay Artur — a dunajobbparti közkórházak igazgatója. Dr. Latzkovitz Elemér, a dunajobbparti kórházak helyettes igazgatójának váratlan elhunytá következtében, a polgármester a kórházak igazgatásával dr. Irsay Artur egyetemi rk. tanárt, a Szent Margit-kórház vezető főorvosát bízta meg ideiglenes minőségben, Irsay Arturlyébe a Margit-kórház vezető főorvosává dr. Marsovszky Pált nevezte ki.

(A Tabán szabályozása. A Tabán és Hegyvidéke Egyesületnek nagyszámu küldöttsége járt ma délelőtt a polgármesternél dr. Hazai Gyula miniszteri osztálytanácsos és dr. Löwengard János vezetőjével. Az egyesület arra kérte a polgármestert, hogy a Tabánnak immár elhatározott szabályozását mielőbb hajtsák végre, különösen pedig, hogy a Naphegyre tervezett serpentin-ut építését az elkövetkező tavasszal minden erővel lehetővé tegyék. A polgármester megnyugtató választ adott, amennyiben kijelentette, hogy a Tabán szabályozásához már a közmunkák tanácsa is hozzájárult. Így kilátás van rá, hogy a jövő év tavaszán a szabályozási munkát tényleg meg fogják kezdeni. A küldöttség helyesléssel fogadta a megnyugtató választ.

(A szénkalások ellen. A fa- és szénkereskedők kereskedelmi egyesülete kérvényt intézett a tanácshoz, támogassa őt abban a törekvésében, hogy az egyes fa- és szénkereskedők visszaéléseit meggátolják. Az egyesület többek között arra kérte a tanácsot, hogy az egyes kihágási esetekben hallgassák meg az egyesület szakértőit. A tanács megállapította, hogy a kérés keresztlivhetetlen. Eppen úgy nem teljesítheti a tanács azt a kérelmet sem, hogy a kiszabott büntetések vele minden egyes esetben hivatalból közöltessenek és hogy az iparigazolványok kiadása előtt a kerületi előjáróságok a folyamodó erkölcsi megbízhatóságára nézve hivatalosan hallgassák meg az egyesületet. Ezek a kívánások a törvény egyes rendelkezéseivel ellentétben állanak. Ami az egyesületnek azt a kérését illeti, hogy a kötegfárusítással való házalást és visszaélést lehetőleg meggátolják, ebben a tekintetben utal a tanács arra, hogy egy ízben már utasították ily értelemben a kerületi előjáróságokat és a közfelügyeleti tisztakat és ezt az utasítást most megismétlik. Kívánatos volna azonban, ha az egyesület maga is közreműködne ezeknek a visszaéléseknek a meggátolása érdekében. Hogy a kihágás elkövetőivel szemben a védekezés eredményesebb legyen, a tanács elrendelte, hogy a jövőben a kihágások miatt elítélt fa- és szénkereskedőket nyilvántartsák. Az egyesület végül azt kérte, hogy hivatalos hírdőleveleket állítsanak fel. E tekintetben a törvényhatósági bizottság legutóbbi nyári közgyűlésén már intézkedett és ez a kiskereskedők érdekeinek nagyon megfelelő ellenőrzési mód az új szabályrendelet jóváhagyása után életbe fog lépni.

(A fővárosi zenciskolái. A főváros e hó 15-én minden polgári- és felső leányiskolában zenetanfolyamokat fog megnyitni, amelyeknek havi 8 korona tandíjért zongorát, vagy hegedűt lehet tanulni. Minden tanítvány hónaponta három órai oktatásban vesz részt, a szegények díjtalanul használhatják az intézet zongoráját. A tanítást vagy akadémiai tanári, vagy zeneművész oklevéllel bíró tanárok végzik. Tehetséges, szorgalmas, szegénysorsu növendékek tandíjmentességet kapnak. Ezek a tanfolyamok négy évre tartoznak és tantervük megfelel az Országos Zeneakadémia gyakorló osztálya tantervének. Azok számára, akik már haladottabbak, a főváros közép-foku zenetanfolyamokat szervezett, amelyeknek igazgatását dr. Kacsóh Pongrácz előadóra bízta. A tanfolyamokon zongorát Keéri Szántó Imre és Durad Otília, hegedűt Waldbauer Imre, énekét Berzeviczy Mária tanít. E tanfolyamok tantéve ugyanaz, mint az akadémiai előkészítő osztályoké. A tandíj 10 korona. Felvételi vizsga díjtalan. A közép-foku tanfolyamokra Városház-u. 16. sz., II. em. 1. szám, a tanács XIV. ügyosztályban lehet jelentkezni minden délelőtt 10—12 óra között.

(Uj omnibuszvéggállomás. A tanács elrendelte, hogy a székesfővárosi közlekedési vállalat részvénytársaság Hermína-uti végállomásán levő személyzeti bódét eddigi helyéről a Hermína-utnak az Angol-park homlokzatával szemközt levő oldalára helyezték át. Ez az áthelyezés azért vált szükségessé, mert a személyzeti bódé jelenlegi helyén a Hermína-ut sarkán a Szent László-uti társasok számára létesítenek új végállomást.

KÖZIGAZGATÁS

„Korbács a kezemben.”

Budapest, szeptember 5.

A sátoraljaujhelyi törvényszék előtt egy büntetőper nyert tegnap befejezést. Maga a per — anyagánál fogva — nem tartoznék e rovatunkra, mégis oly vonatkozások merültek fel a tárgyalás alkalmával a jegyzői kart illetőleg, amelyek mellett szó nélkül nem mehetünk el.

A tényállás az, hogy egy zempléni földbirtokos a szerencsi járás főszolgabírája, Gortvay Aladár ellen panaszt emelt a vármegye alispánjánál, hogy hatalmi tulkapásokat követ el, basáskodik a népen és alárendeltjei felett. Ez a beadvány, amely a hatóság elleni rágalmozás tényálladékat látszott mutatni, került a bíróság ítélete alá.

A bíróság fölmentette az illető földbirtokost a rágalmozás vétségének vádjá és jogkövetkezményei alul, mert a lefolytatott tárgyalás során beigazolták, hogy a főszolgabíró a járás polgárait türehtetlenül és indokolatlanul zaklatja s velük szemben törvénybe ütköző tulkapásokat követ el.

E felmentő ítélet nem csak a vádlottat mentette fel, hanem megbágyegette a sértett főszolgabíró is, mert hiszen ha a vádlott állításait bizonyította, akkor kétségtelen, hogy a szerencsi járás főszolgabírája állandóan és folytonosan viszáll azzal a közhatalommal, amelyet a törvények reá ruháztak és így nem csak hogy nem méltó hivatali tisztjének viselésére, hanem egyenesen a közérdek kívánja, hogy ettől haladéktalanul megfosztassék, mivel modern jogállamban nem türehtő egy perczig sem, hogy szabad polgárok jogbiztonságát hatalmi örületben szenvedő apró zsarnokok veszélyeztessék.

E felmentő ítélet bizonyítéka annak, hogy nem mese az, amit mi annyiszor irtunk a szolgabírák hatalmi tulkapásairól, mert ime bírói ítélettel nyert megállapítást, hogy az apró zsarnokok e kipusztulni nem tudó fajának prototipusa a szerencsi főszolgabíró.

Egy ember, akinek kezébe a törvény ugyszólván mérhetetlen hatalmat ad s aki elbizakodottságában, dölyfösségében e hatalom brutális, törvénytelen alkalmazásával akarja maga részére megszerzeni azt a tekintélyt, amit egyéniségével kivívni nem tud.

A tárgyalás adatai érdekes, de lesújtó bepillantást nyújtanak abba a rémes helyzetbe, amelyben a szerencsi főszolgabíró hatósága alá tartozó szerencsétlen jegyzők lehetnek.

Egy jegyzőt kiüldözött állásából, mert nem akarta ösci vallását elhagyni. Ez is újabb adat ahoz, amit mi oly sokszor hangoztattunk, hogy a jegyzők fegyelmi ügyeinek elbírálásánál nem az objectiv szempontok érvényesülnek, hanem egyedül az önkény szabja meg a büntetés mérvét, az önkény, amelylyel szemben a rabszolgatartó fegyelmi törvény jogvédelmet nem nyújt.

A kihallgatott tanuk több ügyben bizonyították, hogy Gortvay főszolgabíró járása jegyzőivel — így olvassuk a tudósításban és szőgyelve írjuk le — eselések módjára bánik.

E súlyos vádra azzal védekeznek ez a hatalomtól megittasult örjögő ember, hogy *rendben tartja jegyzőit, ezért egyik kezében mindig korbács áll.*

Uram! Főszolgabíró ur! Először is önnök nincsenek jegyzői, mert azok a jegyzők, akik bizonyára komolyabban fogják fel hivatásukat, mint ön s nem üznek sportot a misera contribuzens plebs sanyargatásából és fontosabb, nagyobb, közhasznubb munkát végeznek önnél, nem az ön, hanem Magyarország jegyzői és a magyar közeletnek, a magyar közigazgatásnak, ha alacsonyabb is, de jelentősebb szervei, mint ön. Másodsor ön, főszolgabíró ur, a rendet, a jegyzőt és a korbácsot összefüggésbe hozza, vagyis ön szerint a szerencsi járás jegyzőinek a közérdekekkel csak ugy tartható contactus

ban működése, ha ön állandóan fejük felett suhogtatja a megtorlás szeges végű korbácsát.

Sokszor tapasztaltuk, hogy a jegyzői kart méltatlanul megbántották, ártatlanul szégyenteljesen megalázták, de még ilyen módon ezt a tisztelere, a nemzet hálájára méltó kart senki arczul nem vágta, mint ez a szerencsi főszolgabíró, akinek homlokúra bírói ítélet sütötte a hatalmi tulkapások bélyegét.

Ezt a kijelentést megtorlatlanul hagyni nem szabad, nem lehet. Az országos jegyzői egyesület elnökségének kötelessége, a most tudatosan megbántott kar részére a legmesszebb menő elégtételt követelni s minden módon odahatni, hogy a szerencsi főszolgabíró garázdalkodásának egyszer s mindenkorra vége vessék.

A szerencsi járás jegyzőiben e vérforraló bánatalom az egész kart érte s becsületbeli kötelessége a karnak, hogy megbántott testvéreinek fényes elégtételt szerezzen.

Én, aki alulirva vagyok, felszólítom a szerencsi főszolgabíró, hozza nyilvánosságra azokat a tényeket, jelölje meg, konkretizálja azokat a jegyzői hivatalos cselekményeket, amelyek alapján vakmerő, elbizott kijelentését megtenni bátorzkodott, mert csak hatás, pose, hatalmi fitogtatás kedvéért ilyen súlyos, egy járás jegyzői kara becsületének nyilvános pellengetre állítására alkalmas kijelentéseket megtorlatlanul tenni nem engedünk és nem türeht, hogy a jegyzői kar becsülete apró zsarnokok szabad martaléka legyen.

Vagy bizonyít ön főszolgabíró ur, vagy nem maradhat helyén, de bánatlanul a magyar jegyzői kar becsületében gázolni nem fog többé.

Az a jegyzői kar, amely emberfeletti munkával látja el a közigazgatás napról-napra fokozódó teendőit, amely helyzetéért való küzdelmében ugy is elég mellőzésben részesül, amelynek tevékenységét a legnagyobb elismeréssel honorálja maga a belügyi kormány: megkövetelheti maga részére a megbecsülés olyan mértékét, hogy aki ily módon stigmatizálja, az a reá ruházott közhatalomtól megfosztassék, mert annak gyakorlására méltatlannak, érdemetlennek bizonyult.

Himfy Géza.

Nagyvárad családi pótlékot ad. A vidéki városok között ugy látszik Nagyvárad lesz az első, mely családi pótlékot ad a tisztviselőinek. A város családost tisztviselői ugyanis pótlékot kértek a várostól már erre az esztendőre. A tanács tegnap ülésén Lukács Ödön tanácsos referálta a kérelmet. A tanács felszólítja az ügyosztályokat, hogy készítsenek kimutatást arról, hány családost tisztviselő dolgozik a városnál s kinek hány gyermeke van. Ennek alapján aztán a tanács javaslatot tesz majd a közgyűlésnek.

Berecsényi emléke Ungváron. Ung vármegye törvényhatósági bizottsága ma reggel Lőrinczy Jenő alispán elnöktele alatt rendkívüli díszközgyűlést tartott. Az ünnepélyes rendkívüli közgyűlés tárgya gróf Berecsényi Miklós, Ung vármegye volt örökös főispánja arczképének ünnepélyes leleplezése volt. A díszközgyűlést magasan szárnyaló beszéddel nyitotta meg a főispán távollétében Lőrinczy Jenő, Ungvármegye alispánja. A nagyhatásu megnyitó után Romancz Mihály törvényhatósági bizottsági tag mondott ünnepi beszédet, miközben lehullott a lepel a remekművi életnagyságu arczképről.

Bajok az aradi rendőrségen. Aradi jelentés szerint az aradi rendőrség körében már régen elégedetlenség mutatkozik, mely ma nyíltan kifejezésre is jutott. Az utóbbi időben nagyon nehéz ugyanis az aradi rendőrség helyzete. A roszul fizetett legénység tul van terhelve munkával és egy idő óta kevés szabad idejét is megvonták tőle. Rendes körülmények közt minden harmadik napon volt 12 órai kimenőjük, amikor kiállhattak magukat, ujabban ezt is megvonták, mert kevés a létszám. A kevés emberből álló létszámból ugyanis 18 ember hiányzik. A szolgálatban levőknek emiatt mindössze négy órai idejük van az alvársra. A legénység nevében ma a két legidősebb elsőosztályu rendőr deputációba ment Berecz kapitányhoz, akitől helyzetük javítását kérték. A

kapitány megígérte, hogy a jogos kérést jóakarattal fogja a főkapitány elé terjeszteni.

A nyugalmazott tisztviselők mozgalma. Az új nyugdíjtörvénytervezetről nyilvánosságra jutott hírek szerint az 1912. év előtt nyugalmába helyezett állami tisztviselőkről az új törvényben sem lesz gondoskodás s különösen a megígért lakbérpótlékról való eséstől tartanak a nyugalmazott állami tisztviselők. Ezért nagy az elkeseredés közöttük és országsszerte az az óhaj nyilvánul meg, hogy a méltánytalan eljárás ellen egyöntetű fellépésre van szükség. A nyugalmazottak mindenképp előtt a tényleges tisztviselőket kérik, hogy e hó 7-ikén megtartandó értekezletükön ezt a kérdést is tárgyalják s kollegiálitásból a nyugdíjasok kérelmét is vegyék fel követeléseik közé. Azt hiszik, hogy a kérdés rendezése az államot nem fogja túlságosan megterhelni. A kivetel egyik módjával azt ajánlják, hogy az uralkodó közeli jubileuma alkalmával a régi tisztviselők közül a nyugalmazottakat is léptessék elő, akik így magasabb nyugdíjuk révén a rendezéssel teljesen meg lehetnének elégedve; a régiebb polgári nyugalmazott tisztviselők is kaphatnának valamit, legalább a fővárosi lakáspénzek egyharmadát. — A nyugalmazott állami tisztviselők ügyük pártolására felkérlik az Állami Tisztviselők Országos Egyesületét, mely eddig is nagy sikerrel védte a tisztviselői érdekeket.

A vármegyei és városi törvényhatósági levéltárnokok népes értekezletet tartottak ma Budapesten a Pannónia-szállóban. Az értekezleten, melynek elnöke Popovits Sebő főlevéltárnok, jegyzője pedig Miskolcay Simon János nógrádmegyei főlevéltárnok volt, kimondták, hogy országos egyesületté alakulnak s egyben a Konez Ákos debreczeni főlevéltárnok által szerkesztett Városok Lapjának „Levéltárnokok Lapja” címen megindítandó mellékletét a megalakuló egyesület hivatalos lapjának jelentették ki. Foglalkoztak azután az új statusrendezési törvény által kevésbé orvosolt sérelmekkel is. Az értekezlet megbízottai ezután Némethy Károly államtitkár elé járultak, aki biztosította őket jóindulatáról és kijelentette, hogy benyújtandó emlékiratukat a közel jövőben megvalósítandó vármegyei reformok kérdésénél figyelembe fogja venni.

TANÜGY.

= Egy tanító kálváriája. Hegedüs A. Elek tanító 1908. év végén választották zalaszentlőrinczi tanítónak a következő feltételek mellett: 900 korona államsegély, 100 korona a róm. kath. hitközségtől, 14 mérő rozs, mint tisztán kántori illetmény, 3 szekér kemény tűzifa az urbéres telkek után, szintén mint kántori illetmény, a lélekpez egyharmadrésze és minden énekes mise után 40 fillér. A tanító a 900 korona államsegélyt rendszeresen megkapta. Megkapta továbbá az első évre eső hitközségi 100 koronát is. A második évben kezdődött a kálvária. A 100 koronát a hitközség nem fizette ki és Törzsök Vilmos egervári plébános a tanítónak azt a tanácsot adta, hogy vegye fel a pénzt váltóra. A plébános és akkori gazdaasszonya alá is írtak egy váltót. Azonkívül egy levelet is írt a plébános a Zalaegerszegi Takarékpénztárnak, hogy „az iskolaszék pillanatnyi zavarára való tekintettel” adják ki a pénzt. És így a tanító járandóságát csak a kamatok levonásával kapta meg és a törlesztés miatt is öt zaklatták. 1909. év őszén azután egyszerre változott a tanító helyzete. A plébános ur és a gazdaasszonya bemutatott neki egy fiatal leányt azzal a czéllal, hogy feleségül vegye. Ez a lány a plébános ur és gazdaasszonya leánya volt. A tanító gyakori vendég volt az egervári plébánián, a plébános megígérte, hogy fizetését javítja, minden jó volt 1910. év nyaráig, amikor a tanító kijelentette, hogy a kisasszonyt nem veszi feleségül. Őszre már nem kapta meg a gabonáját, decemberben feleségül vett mást és karácsonykor már nem győntatta meg a plébános a tanítványait azzal, hogy nem tudják a hittant. Jött ezután az 1910—11. tanév. Az iskolaszék megint nem fizetett. Megfolyamodta a tanító a 100 koronát az államtól, az sem fizetett. Ekkor a zalaegerszegi főszolgabíróhoz fordult Hegedüs és az elmarasztalta 32—1911. sz. alatt az iskolaszéket. Ekkor kapta csak meg a tanító a pénzt. Nemesak a pénzt, de egyéb illetményét is ilyen nehezen kapta meg a tanító. A díjlevélnek, amelynek alapján szerződötték, 4. pontja így szólt: „Tisztán kántori illetmény címen jár neki a szokásos karez (mindig a rozs, 14 mérő) és három szekér fa, a lélekpez egyharmadrésze, minden énekes mise után 40 fillér és tenetési stóla.” Ezt a díjlevelet a plébános írta és aláírta hat iskolaszéki tag. A tanító azonban három évi otlléte alatt egy krajczár lélekpenzt és egy krajczár misepénzt sem kapott. Ekkor már kifélt állt a tanító szekerének rudja. 1911. őszén eluta-

zott a faluból és akkor éjjel néhány felbujtogatott ember akkora csörömpölést, zörgést, lármát csinált a tanítólakás előtt, hogy a tanító családja halálos rémületben töltötte el az egész éjszakát. Októberben azután kitört Törzsök Vilmos plébánosból a harag. Október 18-án iskolaszéki ülést tartottak, amelyen valósággal kintpadra vonták a tanítót. Mindenek előtt mindenféle ürügyek alatt lemondatták a kántori állásról és egyáltalában nem vették figyelembe az eddigi illetményekre vonatkozó kívánságát és követeléseit. Azután elutasították minden kérelmét és kérését és végül megvádolták azzal, hogy az iskola tüzelésére szánt fát a maga czéljaira használja fel. Mindezek anynyira elkeserítették a szegény tanítót, hogy lemondott állásáról. És ekkor történt a legérdekesebb és legmeglepőbb dolog. A tanító követelte a neki három évről járó lélekpenzt, fát, gabonát és 1911. év első feléről a hitközségtől járó 50 koronát. Ezt a tartozást a plébános egy levélben maga is elismerte. Az iskolaszéki gondnok azonban a tanító követelésére azt felelte, hogy a plébános utasítására csak akkor adhatja ki a pénzt, ha a tanító kijelenti, hogy Zalaszentlőrincz községtől semmiféle követelése nincs. A tanító erre nem volt hajlandó és 1911. decz. 9-én otthagya a falut. Azóta elmult 8 hónap, a zalaegerszegi főszolgabíró elmarasztalta az iskolaszéket, de Hegedüs A. Elek néptanító még ma sem kapta meg az 50 koronáját. Ami pedig egy néptanítónak mégis szép pénz.

= A debreczeni református kollégium milliós öröksége. Megemlékeztünk az év elején Kolozsváron elhunyt báró Horváth Ödön született Rhédey Johanna végrendeletéről, amelyben két nagyértékű házat a debreczeni református kollégiumnak hagyományozta. A hagyaték tárgyalása a napokban vette kezdetét. A családbeli örökösök részint személyesen, részint ügyvédjük által képviselve jelentek meg a tárgyaláson. Beavatkozott a tárgyalásba néhai nagyatyjuk, gróf Rhédey János jogán Rhédey Ferenc és István is. Mint-hogy azonban Rhédey János hagyatéka ellen már mintegy harmincz évvel ezelőtt lefolyt örökösödési per jogerős befejezést nyert, előrelátható, hogy ezeknek beavatkozása a hagyatékban bírói átadását nem fogja megakadályozni. A hagyaték által közvetlenül érdekelt végrendeleti örökösök és a kollégium között teljes egyetértés van, úgy a hagyaték tárgyra, valamint az örökösödési igényeknek egymást követő sorrendjére nézve. A kollégiumnak hagyományozott házak egyike a Newyork című vendéglő, a másik ezzel szemben a gróf Rhédey családi ház. Mindkettő Kolozsvár főterén a legélénkebb forgalmi helyen fekszik. Szakértők becslése szerint három millió korona értékét képviselnek. A két háznak jelenlegi bérleti jövedelme kilenczvennégyezer korona. E hagyaték nem lesz valamely családi alapítvány, hanem kizárólag a kollégium közszükségletének fedezésére fog szolgálni.

= Leányok a reáliskolában. A kultuskormány engedélye folytán szeptemberben megnyílik az olasz nyelvű Fiume városi reáliskola, amelynek első osztályába eddig hatvankét növendék iratkozott be. A nagyszámu jelentkezőre való tekintettel az első osztály párhuzamos lesz. Az iskolának az a különös érdekessége, hogy tanulókat leányokat is felvesznek. Eddig hat leány növendéke van a reáliskolának.

Nyilttér.

Erőváltan kizárólag nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Fogadok, hogy nem ér rá

Ágyba fokúdni, ha a nyaka fáj, vagy hurut győtri. Tegyen tehát úgy, mint én; ha csak a legesekélyebb bajt érzem, azonnal szedek valódi Fáy-féle sződeni ásványpasztillát utasítás szerint. Ez mindig segít rajtam s egy óráig sem kellett az üzletből elmaradnom, a mióta ezt az apróságot magammal hordom. Fogadjon szót s tegyen úgy maga is! Bizonyára nem bánja meg. Egy doboz ára csak 1 K 25 fillér, de vigyázzon, nehogy utánszót adjanak.

72-54.

Budapesti Autóipari R.-T.

Bérrautói

ÉJJEL - NAPPAL.

Garage. Javító műhely.

72-54.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A Kereskedelmi Bank csaloí. Jelentettük már, hogy Bauer Bajor Lajos, az Amerikából hazahozott sikkasztó, beismerő vallomást tett és elmondta, hogy a csalást Ryhliczky Zoltánnal együtt követték el. Segítőtársuk volt azonban Salgó Steiner Ferencz nevű barátja, aki a szükséges bélyegzők egy részét megszerezte; ez volt az, aki az Ohlrenstein és Koppel-cég részéről a pénzfelvételhez szükséges meghatalmazást legépelte és ugyancsak ő szerepelt mint bankszolga, mikor Bauer Bajor Lajos a pénzt a bankban fölvette és az ő nyakában lógó táskában helyezte el Bauer Bajor Lajos a banknál kapott 279.800 korona 80 fillért. Ez a Salgó Steiner Ferencz ebből az összegből közreműködéséért 70.000 koronát kapott s azzal nyomtalanul eltűnt. Bauer Bajor Lajosnak ezt a vallomását megerősítették a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank kihallgatott tisztviselői is, akik azt vallották, hogy a pénzt felvevő egyénnel egy bankszolga külsejű ember volt a pénz fölvétele alkalmával. De megerősítette még Reiner Dezső pinczér is, aki az egyik Lipótköruti Kávéházban látta az osztozkodást, végül Schwartz Lajos nevű tanu, aki két egyént látott a csalás elkövetése alkalmával a bankból kijönni. Az ügyészség Ryhliczky Zoltán és Bauer Bajor Lajos ellen kilencz rendbeli magánokirathamisítás büntette miatt tett vádat. De megvádolta az ügyészség bünpártolás vétségével Bauer Bajos Lajos testvérét, Bauer Endre félegyházi születésű, 31 éves siklósi szállótulajdonost is. Bauer Endre ugyanis a Bauer Bajor Lajos által szerzett pénzből 10.000 koronát kapott kölcsön. Ezt a pénzt siklósi szállójának fölvirágztatására fordította. Mikor azonban kérdőre vonták a megindult nyomozat folyamán, 3000 koronát elrejtett. Ebből azt a gyanút merítette az ügyészség, hogy Bauer Endre tudta jól, hogy testvére bűnös uton szerzett pénzből juttatott neki kölcsönt. A vádirat ellen eskis Bauer Endre öt kifogásokkal, Ryhliczky Zoltán és Bauer Bajor Lajos ellenben lemondtak erről a jogokról, csak azért, hogy ügyük mihamarabb főtárgyalásra kerüljön. Bauer Endre kifogásait ma tárgyalta a büntető törvényszék vádтанácsa Saly táblabíró elnöklésével és Bauer Endrét az ügyészi vádirat értelmében bünpártolás vétségéért vád alá helyezte. Az ügyészség egyuttal a Bauer Bajor Lajos elleni 39.392. sz. vádiratban a Btk. 69. szakasz 2. pontja és a Bp. 470. szakasza alapján nyomozó levél kibocsátását indítványozta Salgó Steiner Ferencz ellen, aki szökésben van. A törvényszék az ügyészség indítványa alapján ezt el is rendelte.

§ Harez a Kasseli-milliókért. Megemlékeztünk már röviden arról, hogy az 1910-ben elhunyt különöz milliomos, Kasseli Jenő, Eugénia nevű nővéreinek hagyatéka körül bonyodalmak támadtak. Tudomást szereztek ugyanis az oldalági örökösök arról, hogy Kasseli Eugénianak állítólag él egy Ferencz nevű természetes fia, aki igényt tart a több milliót kitevő hagyatékra. Az ügy, főként Kasseli Ferencz személye körül meglehetősen homályos és bizonytalanság uralkodott. Az oldalági örökösök megbízásából utánajártak a dolognak s eddig a következőket sikerült megtudniok. Az 1912. április hó 11-én Arcóban elhunyt Kasseli Eugénianak valóban él egy állítólagos törvénytelen fia, Ferencz. A hagyatéki eljárást éppen az ő kérésére indította meg a budapesti IV. kerületi járásbíró-ság, amely a hagyatékban most folyó letárgyalásával dr. Hedry Aladár badapesti kir. közjegyzőt bízta meg. A hagyatéki ügyben a napokban két kérvény érkezett be a IV. ker. járásbíró-sághoz, mint hagyatéki bírósághoz. Az egyiket Paronyi Elek Elemérné, zsujtai Némethy Margit gyárigazgató nevének képviselőként, a másik kérvényt zsujtai Némethy Zoltán fregattkapitány nevében dr. Grób Iván nagykikindai ügyvéd nyújtotta be s mindketten kérték a kitiűzendő hagyatéki tárgyalásra való beidézésüket. A bíróság az első kérvényt már ki is adta dr. Hedry Aladár közjegyzőnek, a másik felett is a napokban dönt. Kasseli Ferencz most újabb életjelet adott magáról. Ügyvédje útján felfolyamodással támadta meg a járásbíró-ság ama végzését, amelyvel a Paronyi Elek Elemérné kérvényét a közjegyzőnek kiadta. Valószínű tehát, hogy a közeljövőben igen izgalmas lesz a hagyatéki tárgyalás, amelyen elől a Kasseli-milliók sorsa.

§ A basáskodó főszolgabíró. A sátorlaj-njhelyi törvényszék tegnap tárgyalta a hatóság előtt való rágalmasz vésztésével vádolt Görtvay Gyula kamarás, a mádi nemzeti munkapárt elnökének bűnügyét, amelybe akként keveredett, hogy a múlt évben Zemlén vármegye alispánjához küldött beadványában azt kérte: védelmezze meg az alispán a polgárságot Görtvay Aladár szolgabíró zaklatásai és törvénybe ütköző tulkapásai ellen. A tárgyalást igen nagy érdeklődés kísérte, mert Görtvay Aladár, Meczner Gyula zemlénai főispán veje és ellenzéki-nek gerálja magát, holott legutóbb is a kormány-párti jelölt főkortesének automobilján járt a választások egész ideje alatt. A tárgyalás egész napon át tartott és érdekes jelenetekkel bővelkedett. A vádlott elmondta, hogy misoda hallatlan hatalmaskodásokat üzött Görtvay főszolgabíró, aki hivatalba lépése tizedik napján már dicsekedett, hogy jubileumra készül, mert már az ötvenedik pénzbi-raságot róta ki. Görtvay még a tárgyaláson sem ta-gadta meg magát, mert amikor erőszakosságait rá-bizonyították, ezt mondta:

— Nagyságos elnök ur! Én rendben tartom a jegyzőimmet, azért egyik kezemben mindig kor-bács van.

Wieland elnök este nyolcz órakor hirdette ki az ítéletet óriási hallgatóság előtt. Az ítélet Görtvay Gyulát fölmenti; részben, mert közérdekből járt el, azután meg azért, mert a főszolgabíró ellen szóló állításainak jórészt bebizonyította.

§ Igazgatók pörlekedése. Igazgató tárgyalás folyt le a távaszszal a tőzsdebírók előtt. A Révai-féle irodalmi részvénytársaság közel másfél millió korona erejéig kártérítés végett pörölte a Franklin-Társulatot, de a bíróság elutasította a keresetet. A tárgyalás hevében történt meg az, hogy amikor Révai Mór volt országgyűlési képviselő, a társaság vezérigazgatója, arról a viszony-ról szólt, mely közte és Könyig Gusztáv, a Frank-lin-Társulat elnöke között fennállott, Gárdos Alfréd, a Franklin igazgatója több ízben sértő ki-fojezésekkel félbeszakította beszédét. Ennek az-után az volt a következtése, hogy a tőzsdebírók elnöke rászólt:

— Tessék a termet azonnal elhagyni!

Gárdos engedelmeskedett, de Benkő Gyulá-nak, a Magyar Könyvkereskedők Egyesülete el-nökének nyomban levelet írt, melyben kijelen-tette, hogy lemond alelnöki állásáról s egyúttal kéri nevét a tagok sorából törölni, mert oly egyé-nekkel, mint Révai, aki szintén alelnök, egy egye-sületben nem maradhat. Mivel pedig az egyesület válaszmánya a levél felolvasását megtagadta, Gárdos sokszorosítva, minden egyes tagnak meg-küldötte. A levél miatt Révai Mór becsületsértés vétsége miatt bepörölte Gárdost. Ma volt kilütve ebben az ügyben a tárgyalás, de mivel csak Révai Mór jelent meg jogi képviselőjével, Schirilla dr. büntető járásbíró, annak megállapítása után, hogy Gárdos Adolfnak szóló idézést helytelen címzése miatt nem lehetett kézbesíteni, a tárgya-lást elhalasztotta s új halánapul e hónap husza-dikát tűzte ki.

§ Bíró és közjegyző. Nagyváradról jelentik: A nagyvárad kir. törvényszék ma tárgyalta Vinnay Árpád nagyszalontai kir. járásbírónak dr. Örley György agyvárad kir. közjegyző ellen indított perét. A pörnek, amely iránt Nagyváradon rendkívül nagy érdeklődés nyilvánult, előzménye az, hogy Örley, mikor tavaly Aradra utazott, bár a járásbíróson bejelentette távozását, Vinnay já-rásbíró azon az alapon, hogy Örley távozását nem jelentette be, egy váltóóvatolást megtagadott. Emiatt Örley a járásbíróról sértőleg nyilatkozott. Vinnay Árpád járásbíró a sértő kifejezés miatt fel-jelentést tett Örley ellen. A kir. ügyészség elvál-lalta a vád képviselőjét, Örley a tárgyalás során kijelentette, hogy hajlandó állítását bizonyítani. Több tanu kihallgatása után végre este hozta meg a kir. törvényszék ítéletét, amelyben Örleyt bűnös-nek mondotta ki és 300 korona pénzbüntetésre ítélte.

§ Csaló kereskedő. Szegedről jelentik: A szegedi törvényszék büntető tanácsa rendkívül érdekes és bonyodalmas bűnpört tárgyalt tegnap. A vádlottak padján Klein Adolf battonyai fűszerkereskedő és Árvai Balázs battonyai kisbirtokos ült. Mint tet-testársakat csalással és magánokirathamisítással vádolta őket az ügyészség. A bűnügy egy adásvételi szerződéssel indult meg, melylyel Árvai Mihály bat-tonyai birtokos 36 hold földjét ugyanannyi ezer ko-ronáért eladta a kereskedőnek aki a vételárat nem

fizette le nyomban, hanem kötelezettséget vállalt, hogy abból kifizeti az eladónak 23.000 koronát ki-tevő váltótartozását, a hátralévő összegéről pedig később elszámol. Mielőtt az utóbbi megtörtént volna, Árvai a múlt év június 25-én váratlanul fel-akasztotta magát. Klein Adolf ekkor, mint a vád-írat mondja, nyugtát hamisított a 12.000 koronáról és igazolta, hogy a vételár hátralékos részét is meg-fizette. Ezt azonban nem tartotta elegendőnek, ha-nem a nyugta átvételéről ellennyugtát írt alá és azt a halott Árvai fiával, Árvai Balázssal becsép-esztette az elhunyt lakásába. A megmaradt pénzen ketten megosztózkodtak. A szerdai tárgyaláson Klein tagadta, hogy elkövette volna a csalást és a büntető eljárást a rokonok boszüművének mondotta. A tanu kihallgatása után a törvényszék elnapolta a tárgyalást, hogy a felek közben beszolgáltathas-sák Árvai Mihálynak minden kétségen felül álló hiteles aláírását.

§ A szikvizgyáros. Eresi községben Fehér Márk szikvizgyáros elhalárolta, hogy lapot szer-keszt s e czélra nyomdát vásárolt Öszterreicher és Márkus budapesti czégtől. Háromezerhárom-százhatvan korona volt a vételár, ebből azonban csak háromszázharminczöt koronát fizetett, a szerződésben azonban az eladók kikötötték, hogy a nyomdai felszerelés tulajdona mindaddig az övék marad, míg az ára teljesen kifizetve nincs. Az új nyomdatulajdonos a megindítandó újság szerkesztőjéül idősebb fiát, Miklóst szemelte ki s a czég bejegyzésével a nyomdát a terhekkal együtt rá is ruházta. Mikor azután az a fiu nevén volt, a nyomdát jelentékeny adótartozás miatt lefoglalták és elárverezték. A kötyavetyén ötven-egy korona hatvanegy filléren a Fehér-család leg-fiatalabb sarja, a tizenhat éves Ervin vette meg a nyomdát, de mivel az öreg Fehér többé a budape-steri czégnél egy fillért sem fizetett, a czég lefog-laltatta a fölszerelést. Fehér Ernő hasztalan je-lentett be igénypört, mint kiskorút, elutasít-ották, az Öszterreicher-czég pedig Fehér Márkust hüllen kezelés miatt jelentette föl. A székesfehérvári törvényszék a vádlottat hét hónapi börtönre ítélte s ezt az ítéletet a budapesti királyi tábla is jóváhagyta. A Kuria negyedik büntetőtanácsa ma a vádlott cselekedetét vétséggő fokozta le s a büntetést ehhez mérten három hónapi fogházra szállította le.

SPORT.

() A bécsi versenyek első napjának pro-grammjából arra következtethetünk, hogy nagy szégyenére a magyar lóversenysportnak, egy csak-ugyan elsőrendű nappal nyitja meg a Jockey-Club az őszi szezont. E következtetésünk azonban csufo-san dugába dőlt, mert nemhogy csak a legminimá-li-sabbra redukált mezőnyök voltak minden futam-ban, hanem a favoritok is sorba kikaptak, köztük Landluft is. A kanczán ma erősen észlelhető volt a Beregvölgy-ivadékok puhasága s ha istállója hely-es taktikával dolgozik, nem is lett volna szabad Landluft-ot starthoz küldenie. Lemaradt az Ujonez versenyben egy másik Hohenlohe-ló, az agyonreklá-mozott Rock Crystal még a helyről is, pedig az Isinglass-ivadék miatt a budapesti Ujonezverseny majdnem dugába dőlt, mert istállótulajdonosaink nem is mertek nevezéseket leadni, mikor hire ment, hogy Rock Crystal ott fog indulni s most ki-sült, hogy csak a hire volt nagy, a jó kétéves anyag pedig továbbra is a Springer-istállóból kerül ki, mely nem is indította Rózsánodot s így is meg-nyerte a versenyt Handabandá-val. Favoritok vol-tak még ezenkívül Fille-du-Ciel, Gateux, Brenner-pass s ezek sorba kikaptak, az utolsó futamban pe-dig a bokik biztosították be magukat, hogy min-denképen nyerjenek, kiirván a következő remek oddsokat: Anyuczi-ra és Chinin-re 2:1 ellen, Grá-nicá-ra és Falleri-re 2 és negyedet. Szóval Bécsben csak oly züllött állapotok vannak, mint nálunk. Részletes eredmény ez:

I. Kétévesek handicappja. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Dreher A. sm Tacitus 56 kg (Varga), 2. Dávid E. pk Azért se 55 kg (Tausz), 3. Hg. Lubo-mirski Gy. pm Árpád 55 kg (Szilágyi.) Futottak még: Hadd, Rekawinkel, Mitra, Madaram, Marmont, Saul II., Fille-du-Ciel. Küzdelem után fejhoszszal nyerve, nyakhoszszal harmadik. Tot.: 10:70, 20:50, 20:50, 51, 50.

II. Nyeretlen háromévesek verseny. Díj 3000 ko-rona. Táv 1600 méter. 1. Gr. Lamberger II. sm Normanne 57 kg (Carslake), 2. Hg. Lubomirski L. pm Matchless 57 kg (Winkfield), 3. Badesco Gy. pm Gateux 57 kg (Pretzner.) Biztosan fél hoszszal nyerve, egy hoszszal harmadik. Tot.: 10:29.

II. Ujonez-verseny. Díj 6000 korona. Táv 1200 méter. 1. Br. Springer G. pk Handabanda 54 és fél kg (Carslake), 2. Mautner V. sm Blondel 56 kg (Korb), 3. Br. Rothschild A. pm Lucifer II. 56 kg (Janek.) Futottak még: Ibrahim, Rock Crystal, Little Child, Könnyen háromnegyed hoszszal nyerve, egy hoszszal harmadik. Tot.: 10:70, 20:53, 78.

IV. Szeptemberi kancza-verseny. Díj 20.000 ko-rona. Táv 1800 méter. 1. Badesco Gy. 36 pk Seagull 52 kg (Pretzner), 2. Hg. Hohenlohe 36 stpk Landluft 59 kg (Shaw), 3. Uchtritz Zs. 36 sk Párta 49 és fél kg (Gulyás.) Futottak még: Sophienalpe, Kate, Könnyen másfél hoszszal nyerve, rövid fejhoszszal harmadik. Tot.: 10:115, 20:48, 26.

V. Peregrin-handicap. Díj 5000 korona. Táv 2400 méter. 1. Egyedi L. 36 stpm Várnagy 47 és fél kg (Painter), 2. Redgrey 36 pk Visz 46 és fél kg (Schus-ter), 3. Dreher A. 36 sm Brennerpass 50 kg (Varga.) Futottak még: Grasse, Hüon II. Biztosan egy hoszszal nyerve, három hoszszal harmadik. Tot.: 10:31, 20:32, 37.

VI. Szeptemberi gátverseny. Díj 8000 korona. Táv 2400 méter. 1. Hg. Lubomirski Gy. sk Monte-Carlo 65 kg (Walkington), 2. Hg. Lubomirski Gy. sk Giddy Girl 61 és fél kg (Sparkes.) Kijelentés szerint egy hoszszal nyerve. Fogadás nem volt.

VII. Eladók handicappja. Díj 3000 korona. Táv 1300 méter. 1. Bamberger I. 36 sk Anyuczi 51 és fél kg (Painter), 2. Br. Springer G. 46 pk Gránica 56 és fél kg (Carslake), 3. Badesco Gy. 36 sk Chinin 56 kg (Gulyás.) Futottak még: Falleri. Biztosan háromnegyed hoszszal nyerve, másfél hoszszal harmadik. Tot.: 10:30, 20:24, 24.

() Alagi versenyek. A mai második verseny-nap általában a fogadott lovak győzelmének jegy-ben folyt le, bár a Jankovich-istálló 3 reás oddsz-szal indult O'Duja csufosan cserben hagyta hi-veit. Ma már némi lanyhaság volt tapasztalható látogatottság tekintetében, de a mezőnyök sem vol-tak olyanok, mint a megnyitó rapon, pedig hát — két futamtól eltekintve — most is hatalmas nevezési lista csalogatta a galoppsport híveit a pályára. A versenyek részletes eredménye:

I. Kétévesek eladversenye. Díj 1500 korona. Táv 1000 méter. 1. Arlót I. Gyerünk csak! (Baluska), 2. O'Du (Játékos), 3. Kedves (Lipták.) Futottak még: Robot, Leányvásár. Biztosan háromnegyed hoszszal nyerve, nyakhoszszal harmadik. Tot.: 10:71, 20:31, 21.

II. Rubel akadályverseny. Díj 2000 korona. Táv 4000 méter. 1. Issekutz Gy. Nana Sahib (Kollár), 2. Daemon (Kisziváth), 3. Tihamér (Rybenski.) Futottak még: Bolonios, Alkony. Könyve ktés és fél hoszszal nyerve, egy hoszszal harmadik. Tot.: 10:20, 20:21, 21.

III. Gátverseny. (Handicap.) Díj 1900 korona. Táv 3200 méter. 1. Arlót I. Bleriot (Kollár), 2. Türe-lem (Kisziváth), 3. Izé (Ziemanski.) Futottak még: Gounod, Linda, Thaya. Könnyen három hoszszal nyerve, négy hoszszal harmadik. Tot.: 10:28, 20:24, 22.

IV. Háromévesek gátversenye. Díj 2000 korona. Táv 2400 méter. 1. Issekutz Gy. Royal Mail (Kollár), 2. Poltronne (Klimscha), 2. Laska (Rybenski.) Futot-tak még: Charmeuse, Pervenche, Never, Patkó Pista, Hélène, Gaydeburova, Bihar. Biztosan egy hoszszal nyerve, holtverseny a második helyre. Tot.: 10:22, 20:35, 27, 35.

V. Szentmihályi díj. Díj 1800 korona. Táv 3200 méter. 1. Gr. Battlyány E. Bad Boy (Baluska), 2. Csavargó (Lipták), 3. Fele se tréfa. (Játékos.) Futottak még: Arion, Radium. Biztosan másfél hoszszal nyerve, másfél hoszszal harmadik. Tot.: 10:20, 20:24, 26.

VI. Eladó kétévesek handicappja. Díj 1500 korona. Táv 1200 méter. 1. Jankovich-B. Gy. Ropp (Játékos), 2. Georgette (Baluska), 3. Anyus (Lipták.) Futottak még: Pipiske, Mawourneen. Könnyen másfél hoszszal nyerve, fél hoszszal harmadik. Tot.: 10:25, 20:22, 24.

() Megverték az FTC-t A millenaris ver-senypályán most folynak az előmérkőzések a Corinthian serlegért. A főváros két legkitünőbb sportklubja, a BTC és az FTC teljes első csap-tájával állott ki a mérkőzésre, amely szenzá-cziós eredménnyel végződött. A BTC 1:0-ra verte heves és nehéz küzdelem után az FTC-nek azt a csapatát, amely ugyanebben az összeállítá-sban játszott nemrég a külföldön és sor-verte a külföldi bajnoksapatokat. Az FTC já-tékosait is meglepte ez az eredmény és a játék vége felé már a legdurvább játékmóddal igye-keztek ellensúlyozni a kapott goalt, de mégsem sikerült semmi törekvésük a BTC kitünő for-mában lévő csapata ellen. Ennek a mérkőzés-nek következtében az FTC a Corinthian-ser-legért vivandó döntő mérkőzésből kiesett.

() Eladják a widzovi ménest. Mint Bécsből jelentik, Lubomirski László herceg újra a saját neve alatt futtatja lovait, de már aligha sokáig. A herceg ugyanis felszolja oroszországi telivér-ménest és lovait október 12-én Varsóban eláve-rezteti. Ezzel a herceg megkezdi annak a szándék-nak megvalósítását, hogy végképpen visszavonul a sporttól. Negropontes tehát iskolát csinált; az 3 istállóját tudvalevően nemrégiben Mautner lovag vette át.

EGYESÜLETEK.

(—) A Föministák Egyesületének politikai bizottsága ma este rendkívül látogatott ülést tartott. A bizottság tagjai azért jöttek össze oly fel-tűnő nagy számban, mert az ülés napirendjén igen fontos tárgy: a nők választójoga érdekében szeptember hó 16-án a fővárosi Vigadóban megtartandó nagygyűlés előkészítése szerepelt.

(—) A választójogi nőkongresszus bélyeg-pályázata. A nemzetközi választójogi nőkongresszus bélyeg- és meghívó-pályázatára beérkezett műveket e napokban bírálta az előkészítő-bizottság zsűrije, melynek tagjai Boemm Ritta és Klammer Mariska festőművészek, továbbá gróf Pejacevich Katinka a művészbizottság elnöke és gróf Teleki Sándorné a kongresszus végrehajtó-bizottságának elnöke voltak. A beérkezett bélyeg-tervek közül kivételre legalkalmasabbnak találták Jeney Jenő „Holnap II.” jelű pályaművét. A 100 koronás díjat egyhangulag e terv készítőjének ítélték oda. Azonkívül megvételre ajánlották Csermely János bélyegtervét. A nemzetközi meghívóra kitűzött 100 koronás pályadíjat nem adhatták ki, mert a beérkezett művek csak részben fedték a pályázati feltételeket. Megvételre ajánlották azonban Palla Jenő és Bárány Sándor művészek munkáit.

KÖZGAZDASÁG.

A Hungária biztosító fejlődése. A Hungária Általános Biztosító Társaság most teszi közzé, hogy 1911. november hó óta — mióta tehát az intézet fennáll — 19,677.150 korona tőkéről szóló életbiztosítást kötött. Ezek a számok mindennél jobban igazolják, hogy a Hungária biztosító olyan rohamos fejlődést ért el rövid fenállása óta, amilyennel egyetlenegy biztosító társaság sem dicsekedhetik. De igazolja egyúttal azt is, hogy a Hungária biztosító milyen rokonszenvenek örvend a nagyközönség körében s hogy a biztosító olesó díjtételei mennyire felveszik a versenyt a többi biztosító intézetekkel. Ujabbban Sopron szab. kir. város, Festetich Tasziló herceg, a Károlyi uradalma és a nagy gyáripárosok közül a „Klotild” magyar vegyipar r.-t., a Belpátfalvi cementgyár és a Magyar szeszipar r.-t. kötötték biztosításait a Hungáriánál, amely intézet egyébként egyedül július és augusztus havában 4,396.230 korona tőkéről szóló életbiztosítási kötvényt intézett el. Ezek a számok bizonyítják tehát, hogy a közönség bizalma ezen erőteljesen fejlődő, magyar társaság iránt mindjobban növekedik és megszilárdul.

Az Albina Budapesten. Az Albina már egyszer meghiusult newyorki bankalapítása ismét napirendre kerül, amennyiben újból megindulnak ebben az ügyben a tárgyalások. Ma az a hír terjedt el a főváros pénzügyi köreiből, hogy az Albina Budapesten is akar fióktelepet létesíteni. Néhány hónappal ezelőtt szintén forgalomban volt ez a hír, folytak is tárgyalások, de a Magyar Pénzügyi Intézetek Központi Hitelbankja bukása miatt nem tartotta az intézet időszerűnek, hogy pénzügyi központot létesítsen. Az Albina fióktelepét a nemzetiségű intézetek központjává szeretné tenni a magyar fővárosban, amely ne csak visszleszámítoljon az intézeteknek, de más intézeteknél is megfelelő hiteket szerezzen.

A Jelzálog-Hitelbank félévi mérlege és a tőzsde. A Magyar Jelzálog-Hitelbank közzétett félévi mérlege a mai tőzsdén igen jó hatást keltett. Főleg pénzügyi körökben keltett meglepetést a mérleg, mert radikálisan ráczáfolt azokra a tendenciózus hírekre, mintha a Jelzáloghitelbanknak záloglevélüzlete ebben a félévben fiaskót vallott volna. Az idei félévben ugyanis — amint megírtuk — a Jelzáloghitelbank nettó 33 millió korona értékű 4 százalékos záloglevelet helyezett el, emiből 25 millió korona értékű Franciaországra esik. A mérleg tételei tehát a legelőkeltebben mutatják, hogy a banknak a záloglevél elhelyezése igen jól sikerült és hogy a bank üzletmenete egyre nagyobb arányokban emelkedik. A mai tőzsdén volt is élénkség a Jelzálog-részvényekben s míg az összes vezető értékek — a kedvezőtlen tőzsdei üzlet következtében — az egész vonalon áresést szenvedtek, a Jelzálog-részvények emelkedtek s végül 466.50 koronán záródtak.

A bécsi bankok kamatlábemelésé. Említést tettünk már arról, hogy a nagy bécsi pénzintézetek vezetői tanácskozást folytattak, melynek az a célja, hogy egyöntetűen fölemeljék a folyószámla tartozások után járó kamatot. A betéti kartelben álló bankok között egyöntetű megállapodást nem lehetett létesíteni ebben a kérdésben, minthogy a kamatláb magasságához nem járultak hozzá valamennyin. A tanácskozást még nem szakították félbe, s valószínű, hogy Bécsben a legközelebbi ultimónál már lényegesen magasabb report kamatokat fizetnek a prolongációs anyag után. Különbözik a tanácskozások nem kizárólag arra szorítottak, hogy a tőzsdei lombard kamatokat emeljék, hanem minden banküzleti üzletágban magasabb kamattételt akarnak érvénybelepíteni. Budapesti bankkörökben nagy érdeklődéssel várják a bécsi pénzintézetek tervezett akciójának eredményét.

Uj kisbank. Hitel- és Közvetítőbank Részvénytársaság cég alatt nemrégiben új vállalat alakult 250.000 korona alaptőkével. Igazgatója: Fleischer Ottó, Weinberger Richard, Friedmann Miksa, Scherber Jakab, Glücksthal Henrik, dr. Blum Ernő és dr. Löw Antal, kiknek ebbeli minőségük és czéggjegyzési jogosultságuk most bejegyeztetett.

Mikor a biztosítónak nincs biztosítási alapja. Tudvalevő, hogy olyan intézménynek, amely életbiztosítási ügyletekkel akar foglalkozni, a K. T. 453. szakasza szerint 200.000 korona biztosítási alapot kell kimutatnia. Most a czégbíróság nem jegyezt be egy ilyenfajta szövetkezetet, mert — nem volt meg a biztosítéki alapja. Nagymaroson ugyanis nemrégiben megalakult a „Tátra” magyar halálesetre szóló kölcsönös önszegélyző szövetkezet. A szövetkezet a czég bejegyzését kérte az Ipolysági kir. törvényszéktől, mint kereskedelmi bíróságtól. A bíróság azonban a bejegyzést megtagadta, mert a szövetkezet nem tudta kimutatni, hogy rendelkezik a 200.000 korona biztosítéki alap felett. Mikor erről a bíróság a szövetkezetet értesítette, a szövetkezet a czég törlesztését kérte, annál az egyszerű oknál fogva, mert nem volt meg a biztosítéki alapja. Egyébként igen érdekes az a végzés, amelyet ez ügyben a bíróság a szövetkezethez intézett. Ez így szól:

„Felhívatik a szövetkezet igazgatója, hogy miután a szövetkezet a K. T. 498. szakaszában meghatározott életbiztosítási ügyletekkel foglalkozik, mutassa ki 15 nap alatt a K. T. 453. szakaszában előírt 200.000 korona biztosítási alapot. Felhívatik továbbá az igazgató, hogy ugyane határidő alatt hívjon össze rendkívüli közgyűlést, melyen az alapszabályok 16., 22. és 25. szakaszai módosítandók lesznek. A K. T. 237. szakasza szerint ugyanis a kivált tagoknak igényük van a kiválás évéről szóló zárszámadás szerint reájuk eső üzletrészhez, mitől pedig az alapszabályok 16. szakasza a kizárt tagot 5 százalékon felül megfosztja. A K. T. 178., illetve 240. szakasza szerint a rendkívüli közgyűlés összehívását az üzletrészek 1/3-ed részével bíró tagok kívánhatják, míg az alapszabályok 25. §-a e jogot a tagok 1/3-ának adja meg. A K. T. fenti rendelkezései parancsolóm lévén, mik alól az alapszabályok kivételeket nem állíthatnak fel, figyelmeztetik a szövetkezet, hogy e felhívás eredménytelensége esetén a czég hivatalból töröltetni fog.” — Kérényé a „Tátra” magyar halálesetre szóló kölcsönös önszegélyző szövetkezet korlátolt felelősséggel czégnek, melyben bejelenti, hogy a 6257/911. ker. számú végzésben foglalt meghagyásnak eleget nem tehet s a czég törlesztését kéri. Végzés. Ezen bejelentés folytán a kereskedelmi társas czégek jegyzékéből a II. kötet 28. lapján bejegyzett következő czég „Tátra” magyar halálesetre szóló kölcsönös önszegélyző szövetkezet korlátolt felelősséggel, melynek székhelye Nagymaros leendett, kitérülteni rendeltetik.”

Uj igazgatók a Rök r.-t.-nél. A czéghivatal most vette tudomásul, hogy a Rök István és Első Brünni Gépgyár Részvénytársaság igazgatóságába beválasztották: Chramback Emil, báró dr. Madarassy Beck Marcell és Simon Izidort, s hogy az üzletigazgató: Wiener Soma.

Egy részvénytársaság felszámolása. Magyar Hitelvédelmi Részvénytársaság czímmel tavaly vállalat alakult 100.000 korona alaptőkével. Egy esztendő működés után az intézet megszünteti munkásságát, mert hiteltudósítói és hitelvédelmi akciójával nem volt képes boldogulni. Az igazgatóság kimondta a felszámolást és e czélből összehívta a társaság rendkívüli közgyűlését.

Szünetelő forgalmak. A MÁV. igazgatóságától veit értesítés szerint a román vasutak Szinaja és Kamarnik állomása között hidrongálás miatt forgalmi akadály van. Személy- és tehervonatok csak Szinajáig közlekednek. A román vasutak folyó hó 5-től kezdődőleg az Aduca, Pusteni és Szinaja rendeltetési árukon kívül más állomásra feladott árut nem vesznek át. A Predealon át Szinaján túl menő összes áruk feltartóztatandók és a feladók rendelkezésére bocsátandók. Azok a teher- és gyorsárúk, amelyek Bukarest és ettől keletre fekvő román állomásokra szólnak, a gyimesi segélyutirányon át továbbítandók. Ezután feladandó áruk csakis a segélyutirányon át megfelelően számozandók és adhatók fel. Ugyancsak árvíz okozta rongálások miatt a nagyszében—fogaras—brassói vonalon Olthid kitérő és Felsősebes állomások között a személyforgalom átszállással, a posta és gyorsáruforgalom áthordással tartatik fenn. Ósinka és Ujsinka valamint Vledény és Homoródvölgy állomások között beállott árvíz okozta rongálás miatt Ósinka és Vledény állomások között vonatok egyáltalán nem közlekedhetnek; Fogaras és Ósinka között az 5916. és 5911. számú vonatok nem közlekednek; Ósinka és Feketehalom között egyetlen vonat sem közlekedhet; Brassó és Feketehalom között csakis a feketéhalmi rendes vonatok közlekednek. A gyors- és teheráruforgalom a feketéhalom—Ósinka, valamint a teherforgalom az olthid—fogarasi vonalon szünetel. Utban levő áruk a kis-kapusi segélyutirányon át továbbítandók.

A Ganz villamossági új igazgatója tagja. Báró dr. Madarassy Beck Marcellt a Leszámitolóbank vezérigazgatóját legutóbb beválasztották a Ganz-féle villamossági r.-t. igazgatóságába.

A Szegedi Iparbank szanálása. A Szegedi Gazdasági és Iparbank r.-t. szeptember 18-án tartandó közgyűlésén az igazgatóság az előbbi közgyűlés határozata alapján javasolni fogja, hogy az egy millió korona alaptőkéből lebélyegzés útján száltsák le 500.000 koronára és elsőbbségi részvények kibocsátásával emeljék fel 1,100.000 koronára. Ezenkívül elsőbbségi kötvények kibocsátását fogja javasolni az igazgatóság. Az ilyen módon szanálendő intézet ellen újabbban egy szegedi kereskedő czég 18.000 korona betétjének ki nem fizetése miatt esődöt kért. Az igazgatóság az összeget letétbe helyezte és a csőd tárgyalásnak szeptember 19-ig való elhalasztását kérte.

Biztosítástudományi kongresszus Amsterdamban. A VII. biztosítástudományi kongresszus — jelenti tudósítónk Amsterdamból — most tartja ülését Amsterdamban. A kongresszus iránt az egész világból óriási érdeklődés mutatkozik s több mint 20 állam, illetve nemzet kormány-megbizottjai vesznek részt az üléseken és a tudományos vitában. Magyarországból a kereskedelmi, földmívelési és közoktatásügyi miniszter küldtek külön delegátusokat. Tegnap a városi tanács fogadta a külföldieket, majd este a világhírű amsterdami börze elnöksége tartott fényes fogadást a hatalmas tőzsde üzleti termeiben. A megnyitó ülés Heinrich herceg, németalföld-fejedelmi mecklenburgi herceg védnöksége alatt folyt le, amikor Begault Amédie, az állandó bizottság elnöke nyitotta meg a diszülést és üdvözölte a fenséges elnököt. Utána Müller J. J. A. a Kosmos igazgatója, a kongresszus egyik elnöke szólott, fogadva Hollandia nevében a tagokat és egyben igazolta a külföldi kormányok delegáltjait és ismertette a kongresszusi anyagot. A magyar kormány nevében dr. Emich Gusztáv miniszteri tanácsos üdvözölte a kongresszust s lendületes francia előadását minden oldalról kellemes tetszéssel fogadták. Az első nap legfontosabb tárgya az életbiztosítások viszontbiztosítása volt, mely főként a hollandus és német szakemberek között idézett fel alapos és érdekes vitát. A második napon az állami nyugdíjszabályozás volt napirenden, amelyhez 17 hozzászólás van bejelentve. Ugyanezen napon a kongresszus tagjai Scheveningenbe rándulnak. Magyar részről részt vesznek a tárgyalások során Poll, Gergely, Gyulay igazgatók, Bogyó, Goldzieher és Arany Dániel tanárok és mint előadó Altenburger Gyula vezérigazgató. A kongresszust vasárnap zárják be.

A Kereskedelmi Múzeum levelezői. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter legutóbb Jeroham N. Józsefet, a Banque Balcanique plewnai főkját megbízta, hogy Plevnában (Bulgária) mint a Kereskedelmi Múzeum tiszteletbeli levelezője működ-jék. — A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ugyancsak megbízta Bamichas B. Miklóst, hogy Santi Quarantában és Bamichas Themistoclest, hogy Corfuban, mint a Múzeum tiszteletbeli levelezői működjenek.

rasztmarha 78—92 K-ig, silányabb 58—76 K-ig. Tarka hizott ökör legjobb 100—112, kivételesen 113—118 K-ig, közép 82—98 K-ig, silányabb 60—80 K-ig. Boszniai ökör jobb minőségű 80—96 K-ig, silányabb 68—78 K-ig. Bika jobb minőség 82—100 K-ig, kivételesen 106 K-ig, silányabb minőség 60—80 K-ig. Bivaly 54—82, kivételesen 84 K-ig. Magyar tehén 56—90, kivételesen 92 K-ig. Tarka tehén 56—102, kivételesen 104 K-ig. Kicsontozni való marha 44—54 K-ig. Növendékmárha 60—80 K-ig. A felhajtás csak 200 darabban volt nagyobb a multheténél, mindazonáltal az irányzat érezhetően elanyhult. Valóságos primaár, amelyből aránylag kevés volt, csupán némely esetben ocsóbbodott egy koronával métermázsánként, ellenben a többi minőségek ára, különösen silányabb árú 3—4 koronával is esökkent métermázsánként. A jövő heti vásár az izraelita ünnepek miatt szerdán tartatik meg.

Heti lóvásár.

Szeptember 5. A székesfővárosi Tattersall telepén ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 357 elsőosztályú, 416 másodosztályú, összesen 773 lovat. Eladtak 550 darbot. A székesfőváros megvett vagónak 128 darabot 94—240 korona között váltakozó áron.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 5. —

Kinevezések. A pénzügyminiszter Müller Ferenc vezérezredes jöghallgató, nagykárolyi lakost a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű állami vágrehajtóvá a nyiregyházi pénzügyigazgatóságához;

a panosovai törvényszék dr. Pavlovics Tamás gyakorló ügyvéd, panosovai lakost a panosovai járásbíró-sághoz a szerb és német nyelv tolmácsává nevezte ki.

Áthelyezés. A kassai főügyész Engelthaler János lösei törvényszéki fogházort saját kérelmére hasonló minőségben a székesfővárosi járásbíró-sági fogházhoz helyezte át.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter Ziszer-nig József budapesti lakos saját, valamint József és Jenő nevű kiskorú gyermekei-családi nevének Darvasra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A budapesti magyar tudományegyetem rektorához szolgái állásra 6 hét alatt; a budapesti posta- és távírdai igazgatóságához a Teszteren (Hont-megye) betöltendő postamesteri állásra szeptember 5-ig; a kézdivásárhelyi törvényszék elnökéhez a sepi-szentgyörgyi járásbíró-ságnál betöltendő telekkönyvi átalakító díjnoki állásra 2 hét alatt nyújthatók be a szabályszerűen felszerelt kérvények.

VIZÁLLÁS.

szept. 5. szept. 4. méter		szept. 5. szept. 4. méter	
Inn	Schärding 2.24 2.19	Tisza	M.-Sziget 1.42 0.60
Duna	Passau 4. — 3.51		Tekeháza 0.80 0.78
	Linz 1.81 0.90		V.-Namény 1.97 1.84
	Bécs 0.82 1.01		Tolnai 1.38 0. —
	Pozsony 2.47 2.82		Tiszafüred 1.52 1.54
	Komárom 3.40 3.41		Szolnok 1.36 1.05
	Budapest 2.82 2.85		Csongrád 1.36 0.43
	Paks 2.20 3.39		Szeged 2.02 1.14
	Mohács 3.44 3.45		T.-Becse 1.93 1.84
	Gombos 0. — 0. —		Titel 2.93 2.76
	Ujvilék 3.18 3.17		Hoór 0.98 1.00
	Pancsova 1.91 1.80	Óndova	Bártfa 0.94 0.80
	Orsova 2.35 2.36	Tapoly	Ladmóca 2.27 2.20
Morva	Morvafalu 1.48 1.80	Bodrog	Zsolca 1.67 1.25
Vág	Zsolna 1.60 0.50	Sajó	Zsolca 1.67 1.25
	Trencsén 0.45 0.36	Hernád	H.-Németi 0.23 0.14
	Szered 0.84 0.96	Berettyó	Margitta 0.08 0. —
Rába	Szt.-Gothárd 0.26 0.10		B.-Ujfalu 0.02 0.10
	Szár 0.02 0.72	Körös	Csúcsa 0.45 0.40
	Győr 2.87 3.03		N.-Várud 0.45 0. —
	Várasd 1.70 0.72		Belenyes 0.02 0.44
Dráva	Zákány 0.18 0. —		Tanka 0.24 0.60
	Barcs 0.44 0.74		Gutabonc 0.63 0.64
	Eszék 1.50 1.48		Borosjenő 0.43 0.22
Mura	M.-Szerdah. 0.70 0.80		Békés C.38 0.64
Száva	Zágráb 0.09 0.34	Maros	Gyoma 0.48 0.58
	Sziszek 0.39 0.65		Gy.-Fehérvár 0. — 0.32
	Mitrovicza 1.05 0.98		Branyicska 0. — 0.36
Szamos	Deés 0.48 0.86		Soborsin 0.40 0.38
	Szatmár 0.42 0.84		Arad 0.85 0.80
	Kraszna N.-Majtény 0.33 0.85		Makó 0.80 0.98
Latorcza	Munkács 0.20 0.34	Yemes	K.-Kostély 0.80 0.98
Laborez	Homonna 0.18 0.22	Béga	Kiszető 0.63 0.58
Ung	Pereseny 0. — 0.03		Temesvár 0.64 0.56
			Beckerek 1.24 1.40

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap is csak Erdélyben voltak nagyobb (10—40 mm.) esők, míg a vele szomszédos megyékben, meg a Délvidéken 10 mm.-en alul maradt az eső mennyisége, egyebütt pedig csak elvétve esett alig mérhető csapadék. Egyébként az idő megtartotta változó, szeles és hűvös jellegét.

A hőmérséklet maximumai csak a tengerparton érték el a 20 C fokot; a legmelegebb volt Czirkveniczán 25 C fok és Nagyváradon 20 C fok, a minimum 3 C fok volt Tátrafüreden.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozással és elvétve — főleg keleten — esővel még változó, hűvös idő várható.

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmérséklet	
					max.	min.	max.	min.
A.-Szlátina	54.8	12.6	NW	6	0	9	19	11
Ungvár	55.5	14.5	NW	1	2	—	19	12
Késmárk	57.5	10.0	—	4	—	—	10	8
Losonc	55.4	12.4	NW	2	0	—	21	10
Ógyalla	59.9	12.3	WNW	4	0	—	17	10
Budapest	53.5	12.9	—	1	1	—	18	11
Héreny	61.0	12.3	N	1	1	—	18	7
Keszthely	57.7	11.2	NW	3	2	—	17	10
Pécs	58.6	12.8	NW	2	0	—	17	10
Zágráb	61.5	12.5	N	1	1	—	19	13
Fiume	60.6	16.0	N	2	2	—	21	14
Szeged	56.1	12.8	W	3	0	—	16	12
Temesvár	54.6	11.3	SSE	1	0	—	18	13
Nagyvárad	57.4	12.4	—	1	0	—	20	12
Kolozsvár	52.9	12.0	NW	1	0	40	20	12
Nagyzeben	50.5	12.4	S	1	0	35	20	12
Szatmár	—	13.6	—	0	0	—	18	11
Eger	—	12.6	—	1	0	—	18	11
Arvaváralja	—	7.4	E	1	0	—	—	—
Selmeczbánya	—	9.0	SW	0	3	—	10	8
Komárom	—	12.4	—	0	0	—	14	11
Magyar-Óvár	—	14.0	SSW	1	4	—	13	12
Sopron	—	14.1	N	4	4	—	17	13
Eszék	—	10.8	NW	4	0	—	19	11
Cirkvenica	—	15.6	N	3	—	—	21	14
Debreczen	—	18.2	S	1	0	—	20	10
Kecskemét	—	13.2	W	2	0	—	15	9
Oroszáza	—	11.3	W	2	0	—	16	11
Arad	—	00.0	—	0	1	—	—	—
Zsombolya	—	11.7	SW	2	0	—	16	9
Versecz	—	11.5	W	1	0	—	14	10
Orsova	—	13.9	—	0	—	—	17	12

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

ÁLARCZ ALATT

— FRANCZIA REGÉNY. —

Chatenay ur egyedül érkezett az orvosossal és kikisérte. Néhány pillanattal később Hector barátja visszajött: egészen közel elhaladt Fülöp mellett és bátorságra inté az öreg szolgát.

Ez utóbbi reá nézett és valami reményfélét pillantott meg az arcban, mely még csak az inént oly komoly volt.

— Ő meg fogja menteni, nemde? — kérde.

— Talán.

Az éj előre haladt. A grófné tudakozódott a beteg után.

— Rosszul van — hangzott a felelet.

Maga akart jönni, de visszatartották. Az orvos parancsa határozott volt.

Végre a döntő rohamra a kijelölt órának el kellett érkezni. Mindazok, kik ott voltak, figyelemmel szemlélték Hector gróf arcát, mely mindinkább elsápadt. Ugy látszott, mintha életszárnnyra kelne, az útér halkabban lüktetett, a lélekzés hallhatatlan lön, a vége volt-e ez, minden életerő pillanatnyi el-lankadása? Az orvos a szivére tette kezét, a sziv. verése mindig halkabb lett. Eszerint úgy, mint a tudomány meghatározta, a roham órája útött. Reggeli öt óra felé volt: ezen óra végzetes a betegek nézve. Vajmi sok halálharcz folyik le akkor.

Még néhány esepet akartak adni a betegnek a rendelt folyadékból, a folyadék be-ömlött a még nyitott szájba, de az arc hű-deg maradt. Tehát vége volt!

Reggel előkészíték a halottas szobát. Lockeren Hector gróf a ravatalon feküdt. A testet Chatenay és Fülöp letakarták. Mielőtt a haláhir elterjedt a kastélyban, az orvosi tekintély, kit a haldokló ágyánál láttunk,

visszatért és egyedül Chatenay segédletével megvizsgálta Hector gróf testét. A legbeha-tóbb vizsgálat után a tudomány embere maga dörzsölte meg a szivét; a vizsgálat öt per-czig tartott, a különböző pontokat tapogatta, hol a sziv verését hallani lehetett volna. A szemek beestek és átlátszó hólyag látszott képződni rajtuk. A vonziersi orvos által meg-állapított érzéketlenség valódi volt. Az egész test hideg lett. Egyedül az ajkakon, ámbár össze voltak szorítva, nem látszott azon hul-laszerű fehérség, mely azonban néhány óra múlva mulhatatlanul látható lesz. A halál még nem érte el azon merevséget, mely elvá-laszthatlan a haláltól, de e jel s az izmok teljes mozdulatlansága még nem volt az, mit a haláljelnek nevezünk. Még hátra volt a csalahatalan jel: a test rothadása. De ta-lán nemokára ez is nyilvánul, mert az orvos, miután sokáig érkezett Chatenayval, fel-kérte ez utóbbit, hogy virraszson a hulla mellett, mert ő Lockeren grófnéval kívánt szólni.

Ez utóbbi már megtudta mostohafia ha-lálát, melyre különben el volt készülve, rö-gtön elfogadta tehát a bejelentett látogatót. Minderől előre értesítve lévén, mi a kastély-ban az örökség után való vadászatban tört-ént, mely gazdag családoknál még bor-zasztóbbá teszi a haláleseteket, mint a pad-lásszobákban, e szavakkal szólítá meg a grófnét:

— Lockeren Hector gróf nincs többé az élők sorában! Ma reggel öt órakor elköltözött az árnyék világából. A haldokló végóháját közlöm, ha tudatom Lockeren asszonnyal, hogy Hector gróf a kápolna sirboltjában ki-ván pihenni.

A grófné egy helyeslő mozdulatot tett. — Ezenfelül — folytatá az orvos — orvosi minőségemben felkérem, asszonnyom, legyen szives intézkedni, hogy a test hol-nap korán reggel koporsóba tétessék, mert ha, mi előre látható, a rothadás jelei nyilván-

nulnának, a koporsó ideiglenesen a kastély kápolnájába tétetnénk, sőt szükség esetén a holnapi nap folyamában a koporsót a vou-ziersi orvos jelenlétében be is szegezünk.

— Meg lesz — szólta a grófné.

Ezután hozzátevé:

— Szeretném látni a holtat.

Lockeren asszony ezt mondva, nagyon sápadt volt.

— Jöjjön asszonnyom, — szólta hozzá az orvos; ezzel karját ajánlotta és a halott szo-bájába vezette.

A halottas ágy láttára Lockeren gróf öz-vegye összerézzen; ahelyett, hogy lehajolna megcsókolni Hector homlokát, ijedten hátrált.

Es a híres emberismerő, ki hozzá volt szokva a halottak és haldoklók közt élni, így szólott önmagához:

— Mi a halál, hogy ennyire megrémíti még a legmegrögzöttebb lelkeket is, kik min-den erejükből kívánták az illető halálát? A halál a világosság, mely látni engedi az istent. Az isten az igazság, a nyugalom, vagy a végnélküli győtrelemhez vezet.

Lockeren asszony kiment anélkül, hogy visszafordítaná fejét. Ha szemében nem is voltak könnyek, szívében forrongás honolt.

Másnap délfelé Lockeren Hector gróf a koporsóban fektetve leszállítottatott a kastély kápolnájának sirboltjába. A koporsó nyitva maradt és Chatenay és az öreg Fülöp által őriztetett. A gyógyszerartásnak harmadnap kellett végbemenni. Ugyanaznap esti tizen-egy órakor a vonziersi orvos a grófnéhoz ment és felhatalmazást kért, hogy becsukhas-sák a koporsót.

— Csukják hát be, — felelé a grófné.

Reggeli három óra felé négy köpenybe burkolt férfi félidődtől areczal jött ki a lockereni kastélyból. Az egyik e három közül alig tarthatta fenn magát, a többi három ugyszólván vitte. A hegy lejtőjén egy postakocsi várta őket. A négy egyén beszállt.

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Péntek, 1912. szeptember 6-án.

NEMZETI SZINHÁZ.

A sevillai borbély.

Vígjáték 3 felvonásban. Irtá: Beaumarchais.
Személyek: Almaviva, Barthold, Rosina, Figaro, Basilio.
Kezdeté 1/8 órákor.

NÉPOPERA.

Mari, az ezred leánya.

Daljáték 2 felvonásban. Zenéjét szerzerette: Dohlzatti.
Személyek: Maggiovacchio, Hortensio, Sulpicio, Mari, A kápiár, Tóni, parasztlegény, Hajagos, Másik parasztlegény, Jegyző, Torpi grófnő.
Kezdeté 1/8 órákor.

VIGSZINHÁZ.

A golya.

Bohózat 3 felvonásban. Irtá: Mayo M., Fordította: Hervay F.
Személyek: Hardy Alfred, Jinks Jimmy, Kitty, Aggie, Maggie, Egy fiatal anya, Első rendőr, Második rendőr, Alfred tulkárja.
Kezdeté 1/8 órákor.

Utána:

Toto.

Bohózat 1 felvonásban. Irtá: Feydeau, Georges, Fordította: Heitai Jenő.
Személyek: Follavoine, Follavoine-né, Choilloux, Choilloux-né, Truchet, Szobaleány.
Kezdeté 1/8 órákor.

KIRALY SZINHÁZ.

Limonádé ezredes.

Enekes vígjáték 3 felvonásban. Német eszme után írtá; Házsányi Zsolt.
Személyek: Gr Szentmárjai, Lonke, Marietta, Von Flaumitz, György, Kelemen, Teréz, Diga.
Kezdeté 1/8 órákor.

CIRKUSZ-BEKETOW

Városliget. Telefon 107-64.
Minden este 8-ór nagy előadás
Riváló speciális műsor
Elsőrangú birkózó mutatványok.
Rendező: GYGANIEWICZ ZBYSKO a világhírű világcampion, aki 50 elsőrangú birkózót szerződötetett. Közöttük: LURICH, ZIPPS, SMITH, KING-BUG, MAMUTOV stb. Minden mérkőzés döntős tart. Csütörtökön 2 előadás, délután 4 és este 8 órákor. Délután félárak. Vasárnap 2 előadás d. u. 4 és este 8 órák. D. u. gyermeknek félárak.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám.
Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor.
Telefon: 14-92. Előadás kezdete 1/8 órákor.
9 1/4 órákor! Ma! 9 1/4 órákor!
„A menyasszony leánya”.
Bohózat 1 felv., Irtá: Satyr. Rendező: Rott Sándor.
10 órákor! 10 órákor!
MORITZ II.
11 órákor! Sketch, előadja: Springer Armin. 11 órákor!
SEINE TANTE.
Bohózat 1 felvonásban, Irtá: Hirschfeld L.
és a többi új szólószámok.
Jegyek elővételben: a Folies Caprice nappali pénztáránál d. e. 9-1-ig és d. u. 8-6-ig. Hirsch Andrassy-ut 19. Sopronyi Rákóczi-ut 1. és Az Est kiadóban — 12 óra után az 1-ső emeleti „Casino de Parisban a világ legelső ének- és táncszámának fellépte.

MAGYAR SZINHÁZ.

Brezeda ur.

Bohózat 3 felvonásban. Irtá: Friedmann A. Szinpadra alkalmazta Heitai Jenő.
Személyek: Báró Liptai Andor, Tilda, Tivadar, Maud gyámleánya, Herendi Tusi, Baró Brandt, Dr. Sándor Ottó, Brezeda Mátyas Boross.
Kezdeté 1/8 órákor.

BUDAPESTI SZINHÁZ

Miss Saharot felléptével.

Az asszonyfaló.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írták: Stein Leo és Lindau K. Zenéjét szerzerette: Eysler Edmund Fordította: Mérey Adolf.
Személyek: Maros Béla, Mary White, Raffainé, Tilda, leánya, Camillo, Donogán báró, Lovász, Szirák báró, Berekes.
Kezdeté 1/8 órákor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.

(BUDAI SZINKÓR)

A szerelem gyermeke.

Színmű 4 felvonásban. Irtá: Bataille Henry, Fordította: Abrányi Emil.
Kezdeté 1/8 órákor.

URANIA SZINHÁZ.

A szerelem története.

Kezdeté 1/8 órákor.

ROYAL-ORFEUM

Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Ma este 8 órákor legelsőrangú színházi és varieté-előadás. Szencziócs szeptemberi új műsor.

Billie Reeves az amerikai Tingli-Tangli világhírű első alakítója, a részegek királya csak e hó 15-éig. — Conchita Ledesma, Cilli Bauer, Redam Brothers, Smaragda, 6 1/2 Sennets, tréfas jelenet az állatkertben. A bioiklázó Klein-család, Lydia & Amelys, The 7 Brighton, Bathing Belles, A mexikói nagybácsi operett, Solti Hermin, Szász Ilona, Virág Jenő új szóló műsorral és a többi pompás attrakció. Jegyek elővétel díj nélkül válthatók a Royal-Orfeum jegypénztáránál és a városi jegyárúsi helyeken. Előadás után Royal-Cabaret. Vasárnap, szeptember 8-án délután 3 1/2 órákor mérsékelt hely-áru nagy családi előadás teljes esti műsorral.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazg.

VI. Nagymező-ú. 17.

Ma és minden este Les Perezoffs

a „Café Americain”-ben.
Aallbach, Gyárfás, Keleti, Sajó, Robins, Thienel, Graham és további 12 attrakció.

Kezdeté 8 órákor.
Jegyelővétel délelőtt 10-1 óráig és délután 3-6 óráig a nappali pénztárnál.

ROYAL-ORFEUM

Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Minden este 8 órákor

a szenzációs szeptemberi új műsor! Billie Reeves

az amerikai Tingli-Tangli világhírű első alakítója.
A részegek királya csak e hó 15-éig vendégszerepel. Couchita Ledesma, Cilli Bauer, Smaragda.

6 1/2 SENNETS.

Tréfas jelenet az állatkertben.
Redam Bros. A bioiklázó Klein-család, Lydia & Amelys. The 7 Brighton, Bathing Belles, A mexikói nagybácsi operett, Solti Hermin, Szász Ilona, Virág Jenő új szóló műsorral és a többi pompás attrakció. Jegyek elővétel díj nélkül válthatók a Royal-Orfeum jegypénztáránál és a városi jegyárúsi helyeken. — Előadás után Royal-Cabaret. Vasárnap, szeptember 8-án délután 3 1/2 órákor mérsékelt hely-áru nagy családi előadás teljes esti műsorral.

ROYAL-ORFEUM

Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Külön jelentés.

Billie Reeves

az amerikai Tingli-Tangli világhírű első alakítója.
A részegek királya, csak szeptember 15-ig vendégszerepel a ROYAL-ORFEUMBAN.

THERMAL GYÓGYINTÉZET.

Franciaország VICHY Franciaország
A francia állam tulajdona.
A világ legnagyobb és legkényelmesebben berendezett gyógyintézet.
Idény: Május 1-től, Szeptember 30-ig.
Elsőrendű Casinó-színház.
Golf, tennis, futtatás, léghajózás.
Különvonatok Páris-ból 5 óra alatt.

Schottola Ernő gyáros Budapest

VI. Váci-körút 13. és 53. sz. az E. Mabillo Frères Amboise cég képviselője.

Borsajtók. Szőlőzuzók.

Bor szivattyúk, minden rendszerben.
Borszűrők minden nagyságban és minden rendszerben.

Borfejtő tömlők „Extra” minőségben, védjeggyel.
Pincegazdasági cikkek, palackfejtő tömlők, parafadugók, önkupakok stb. stb.

Velencéből Egyiptomba

rendszeres szalongozós-közlekedés a Norddeutscher Lloyd üzemében.
Utazási idő tartama: 4 nap.
Bővebb felvilágosítással és prospektussal szolgál a Norddeutscher Lloyd, Bremen, valamint képviselői: Budapest: Norddeutscher Lloyd és Missler F. VIII., Kerepesi-ut 1. Idegenforgalmi és utazási vállalat r.t. (Menetjegyiroda) IV., Vágadó-tér 1.

Megnyitási jelentés!

Van szerencsém a n. é. közönségnek, valamint jóbarátaimnak szíves tudomására hozni, hogy Rákóczi-ut 59. szám alatt az újonnan épült NÉPOPERA-KÁVÉHÁZAT a modern komfort és a technika minden előnyeivel berendezve, megnyitottam. A szakmában eddig kifejtett működésem garanciát nyújt arra, hogy vendégeim legfokozottabb igényeit minden tekintetben ki fogom tudni elégíteni. Remélem és kérem, hogy ezen új vállalatom alkalmából, úgy mint eddig, most is szíves pártfogásban részesíteni fognak. Kifünnő tisztelettel Kallós Márkus a „Népopera kávéház” tulajdonosa, a „Király”- és „Simplon”-kávéházak volt tulajdonosa.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.
Augusztus hó 17-étől naponta Kezdeté 1/9 órákor. 9 órákor:
A vörös Bernát és 11 órákor:
Zavaros rokonság
Bohózatok. Irták: Glinger és Taussig, Ford. és Adolfg. Steinhardt Steinhardt, Hnyyadi, Ricza Giza új kuplékkal. Éjféltől hajnalig a remek tükörkabin cabaret és tánc és Sárközi Pista cigányzenekara. Jegyek: délelőtt 10-1 óráig és délután 3-6-ig a mulató pénztáránál, egész nap a Hirsch-féle nagytözsdeben Andrassy-ut 19. és a Hungaria furdó pénztáránál kaphatók.

A mélyen tisztelt közönség szíves tudomására hozom, hogy Képviselőházi étterem és kávéházamban az eddigi árakat a nappali forgalomban tetemesen leszállítottam, hogy azáltal a t. közönségnek eme páratlanul álló, kellemes szórakozó helyet hozzáférhetőbbé tegyem. Minden este művészi zene Silving Berthold karmester vezetése alatt. Teljes tisztelettel Czipóth József tulajdonos.

XIX. ÉVFOLYAM. TELEFON 63-45.
Beiratások naponta 9-6-ig.
SOMOGYI MÓR zongoraművész
államilag képesített okl. zene-tanár igazgatósága alatt álló ZENE-CONSERVATORIUM
akadémiai előkészítő tanfolyamokkal. — Kiképzés a zene minden ágában. — Bizonyítvány. — Oklevél.
Budapest, VII, Erzsébet-körút 44.
Idegen nyelvek oktatása. Esti tanfolyam 7-10.
Növendékeink kívánatra az Orsz. M. Kir. Zene-akadémián tehetnek évszázó vizsgát.
Államilag diplomált tanárok.
Kérjen évkönyvet!

XI. évfolyam. XI. évfolyam.
LÖWY MAYER
 okleveles zenetanár igazgatása alatt álló
ZENEISKOLA Zeneakadémiai elő-
 készítő tanfolyam.
 (Felnőtteknek esti kurzus.)
 Bpest, VI., Csengery-u. 45. (Aradi-u. sarok.)
 Tanszakok: Hegedű, zongora, gordonka, ének.
 Belátások d. o. 9-12, d. u. 3-6. Prospektus díjtalan.

VÉTKEZIK
 önmaga ellen, minden nemi betegségben vagy nemi gyen-
 geségben szenvedő, ha nem olvassa el **Dr. GARAI**
 hírneves szakorvos

Hasznos tanácsadó
 minden férfi és női nemi betegségben

című számos ábrával ellátott könyvet, mely az összes
 férfi és női nemi betegségek leírását, okait és gyógyítását
 tárgyalja népszerű előadásban. A könyv ára 2 korona,
 mely összeg 10 filléres levélbélyegeken is beküldhető.
 Zárt borítékban bérmentve küldi a szerző.

DR. GARAI,
 Budapest, Andrassy-ut 24. sz.
 Rendel. házszervi, bór, és nemi betegnek délelőtt 10-től
 délután 4-ig és este 7-8-ig.

DARANYI LENUJABB MODELLEŐ
Számoló
 ÉS LÁTHATÓ IRÁSŰ
Összeadó gépei

nem szorulnak reklámra.
 Díjmentes bemutatás az ország bármely helyén.
 Telefon 139-54.

DARANYI MIKSA
 Első Magyar Számoló- és Összeadó gépek
 Képezkedelmi Vállalat, a Szállítmányozási
 és Iparbank részvénytársaság árszabálya
 Budapest, VI., Váci-körút 37.

Az Alföldi Gazdasági Egyesület

„Széchenyi“ felső kereskedelmi iskolája
 és középü osztályokkal. Belátások szeptember 1-től 6-ig
 tartatnak, V., Személynök-utca 7., I. em. 4.
 Az intézetnek elsőrendű tanári kara van. Elhelyező
 irodája révén gondoskodik az intézet növendékeinek el-
 helyezéséről. Az iskolával kapcsolatban interjú is van.
 Telefon 152-64. Telefon 152-64.

AZ ÉN UJSÁGOM
 előfizetési ára:
 Negyedévre 2.50, félévre 5.-, egész évre 10.- kor.
 Singer és Wolfner, Andrassy-ut 10. szám.

Részletfizetésre is!

Amerikai redőnyös íróasztalok. — Összerakható könyv-
 szekrények. — Angol búrgarnitúrák. — Redőnyös
 aktaszekrények. — Teljes íródeszkák.
UJLAKI BELA modern amerikai
 íródeszkák, Budapest, VII., Erzsébet-körút 28. sz.
 Árjegyzék ingyen. Telefon 123-60.

STANDARD
 életbiztosító társaság Edinburghban, Angolhón
 ALAPÍTOTT 1825. ALAPÍTOTT 1825.
 Magyarországi fiók:
 Bpest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. (Standard palota.)

Évi bevétel	37,326,000	korona
Kituttal nyereségnyeresékek	196,080,000	"
Vagyon	312,568,000	"
Halálesetek folytán kifizetve	708,090,000	"

A „Standard“ kötvényeinek nevezetesebb előnyei:
 Kétségtelen biztonság. — Alacsony díjak. — Szabad világkötvények. —
 Kötvények érvényben tartása díjmentes elmulasztásánál. — Tökésítés és
 előre megállapított visszaváltási érték. — Megtámadhatatlanság. — Feltét-
 len fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. — Szabad háboru-
 biztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

ÚJ KÖNYV!
 GYULAI PÁL
 KRITIKAI DOLGOZATOK
 1854-1861.
 Ára 5 korona.

Hét nagyobb kritikai esszé
 van e kötetben, Gyulai Pál
 munkásságának az az irodal-
 omtörténeti fontosságú része,
 melyvel irodalmunk leghatal-
 masabb kritikusa és felel-
 metes polemikusává küzdötte
 fel magát.

Megrendelhető:
LAMPEL R. könyv-
 kereskedése (Wodianer F.
 és Fiai) részvénytársaságnál
 Budapest, Andrassy-ut 21,
 valamint minden könyv-
 kereskedésben.

Hirdetések felvételeinek e lap
 kiadóhivatalában.

ÉLŐESZKÖZÖK
 EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
 DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
 A LEGELÖNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTÉLEPÉN
 VI., Teréz-körút 5. sz. I. em.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
 ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Nyugalmozott

uri családoknak alkalmas villák esetleg szállóval, Balatonparton eladók. Virius, Szegezd, Zalam.

Virus telepen

Balatonpart legszebb pontján (fürdőtelep, vasút és hajóállomás), sanatorium szállodák és villatelkeknek alkalmas erdei terület 2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-1665-1666-1667-1668-1669-1670-1671-1672-1673-1674-1675-1676-1677-1678-1679-1680-1681-1682-1683-1684-1685-1686-1687-1688-1689-1690-1691-1692-1693-1694-1695-1696-1697-1698-1699-1700-1701-1702-1703-1704-1705-1706-1707-1708-1709-1710-1711-1712-1713-1714-1715-1716-1717-1718-1719-1720-1721-1722-1723-1724-1725-1726-1727-1728-1729-1730-1731-1732-1733-1734-1735-1736-1737-1738-1739-1740-1741-1742-1743-1744-1745-1746-1747-1748-1749-1750-1751-1752-1753-1754-1755-1756-1757-1758-1759-1760-1761-1762-1763-1764-1765-1766-1767-1768-1769-1770-1771-1772-1773-1774-1775-1776-1777-1778-1779-1780-1781-1782-1783-1784-1785-1786-1787-1788-1789-1790-1791-1792-1793-1794-1795-1796-1797-1798-1799-1800-1801-1802-1803-1804-1805-1806-1807-1808-1809-1810-1811-1812-1813-1814-1815-1816-1817-1818-1819-1820-1821-1822-1823-1824-1825-1826-1827-1828-1829-1830-1831-1832-1833-1834-1835-1836-1837-1838-1839-1840-1841-1842-1843-1844-1845-1846-1847-1848-1849-1850-1851-1852-1853-1854-1855-1856-1857-1858-1859-1860-1861-1862-1863-1864-1865-1866-1867-1868-1869-1870-1871-1872-1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879-1880-1881-1882-1883-1884-1885-1886-1887-1888-1889-1890-1891-1892-1893-1894-1895-1896-1897-1898-1899-1900-1901-1902-1903-1904-1905-1906-1907-1908-1909-1910-1911-1912-1913-1914-1915-1916-1917-1918-1919-1920-1921-1922-1923-1924-1925-1926-1927-1928-1929-1930-1931-1932-1933-1934-1935-1936-1937-1938-1939-1940-1941-1942-1943-1944-1945-1946-1947-1948-1949-1950-1951-1952-1953-1954-1955-1956-1957-1958-1959-1960-1961-1962-1963-1964-1965-1966-1967-1968-1969-1970-1971-1972-1973-1974-1975-1976-1977-1978-1979-1980-1981-1982-1983-1984-1985-1986-1987-1988-1989-1990-1991-1992-1993-1994-1995-1996-1997-1998-1999-2000-2001-2002-2003-2004-2005-2006-2007-2008-2009-2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100-2101-2102-2103-2104-2105-2106-2107-2108-2109-2110-2111-2112-2113-2114-2115-2116-2117-2118-2119-2120-2121-2122-2123-2124-2125-2126-2127-2128-2129-2130-2131-2132-2133-2134-2135-2136-2137-2138-2139-2140-2141-2142-2143-2144-2145-2146-2147-2148-2149-2150-2151-2152-2153-2154-2155-2156-2157-2158-2159-2160-2161-2162-2163-2164-2165-2166-2167-2168-2169-2170-2171-2172-2173-2174-2175-2176-2177-2178-2179-2180-2181-2182-2183-2184-2185-2186-2187-2188-2189-2190-2191-2192-2193-2194-2195-2196-2197-2198-2199-2200-2201-2202-2203-2204-2205-2206-2207-2208-2209-2210-2211-2212-2213-2214-2215-2216-2217-2218-2219-2220-2221-2222-2223-2224-2225-2226-2227-2228-2229-2230-2231-2232-2233-2234-2235-2236-2237-2238-2239-2240-2241-2242-2243-2244-2245-2246-2247-2248-2249-2250-2251-2252-2253-2254-2255-2256-2257-2258-2259-2260-2261-2262-2263-2264-2265-2266-2267-2268-2269-2270-2271-2272-2273-2274-2275-2276-2277-2278-2279-2280-2281-2282-2283-2284-2285-2286-2287-2288-2289-2290-2291-2292-2293-2294-2295-2296-2297-2298-2299-2300-2301-2302-2303-2304-2305-2306-2307-2308-2309-2310-2311-2312-2313-2314-2315-2316-2317-2318-2319-2320-2321-2322-2323-2324-2325-2326-2327-2328-2329-2330-2331-2332-2333-2334-2335-2336-2337-2338-2339-2340-2341-2342-2343-2344-2345-2346-2347-2348-2349-2350-2351-2352-2353-2354-2355-2356-2357-2358-2359-2360-2361-2362-2363-2364-2365-2366-2367-2368-2369-2370-2371-2372-2373-2374-2375-2376-2377-2378-2379-2380-2381-2382-2383-2384-2385-2386-2387-2388-2389-2390-2391-2392-2393-2394-2395-2396-2397-2398-2399-2400-2401-2402-2403-2404-2405-2406-2407-2408-2409-2410-2411-2412-2413-2414-2415-2416-2417-2418-2419-2420-2421-2422-2423-2424-2425-2426-2427-2428-2429-2430-2431-2432-2433-2434-2435-2436-2437-2438-2439-2440-2441-2442-2443-2444-2445-2446-2447-2448-2449-2450-2451-2452-2453-2454-2455-2456-2457-2458-2459-2460-2461-2462-2463-2464-2465-2466-2467-2468-2469-2470-2471-2472-2473-2474-2475-2476-2477-2478-2479-2480-2481-2482-2483-2484-2485-2486-2487-2488-2489-2490-2491-2492-2493-2494-2495-2496-2497-2498-2499-2500-2501-2502-2503-2504-2505-2506-2507-2508-2509-2510-2511-2512-2513-2514-2515-2516-2517-2518-2519-2520-2521-2522-2523-2524-2525-2526-2527-2528-2529-2530-2531-2532-2533-2534-2535-2536-2537-2538-2539-2540-2541-2542-2543-2544-2545-2546-2547-2548-2549-2550-2551-2552-2553-2554-2555-2556-2557-2558-2559-2560-2561-2562-2563-2564-2565-2566-2567-2568-2569-2570-2571-2572-2573-2574-2575-2576-2577-2578-2579-2580-2581-2582-2583-2584-2585-2586-2587-2588-2589-